

ความคิดเห็นในการพัฒนาฟาร์มโคนม ของผู้บริหาร-อาจารย์และนักศึกษา
ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กลุ่มภาคกลาง สังกัดกรมอาชีวศึกษา

OPINIONS ON DEVELOPING DAIRY FARMS OF ADMINISTRATORS,
INSTRUCTORS AND STUDENTS OF AGRICULTURAL AND
TECHNOLOGICAL COLLEGES IN THE CENTRAL
REGION UNDER THE DEPARTMENT
OF VOCATIONAL EDUCATION

พิมพ์ที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

สงวนลิขสิทธิ์โดยกรมอาชีวศึกษา

พิมพ์ที่กรุงเทพฯ

สงวนลิขสิทธิ์โดยกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. ๒๕๓๓

ISBN 974-092-514-5

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ความคิดเห็นในการพัฒนาฟาร์มโคนม ของผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษา
ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กลุ่มภาคกลาง สังกัดกรมอาชีวศึกษา

OPINIONS ON DEVELOPING DAIRY FARMS OF ADMINISTRATORS,
INSTRUCTORS AND STUDENTS OF AGRICULTURAL AND
TECHNOLOGICAL COLLEGES IN THE CENTRAL
REGION UNDER THE DEPARTMENT
OF VOCATIONAL EDUCATION

T 0 3 5 7 0 9

ทศพล สุนทรโรทก

TOSPOL SOONTHEROTOKE

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร

บัณฑิตวิทยาลัย

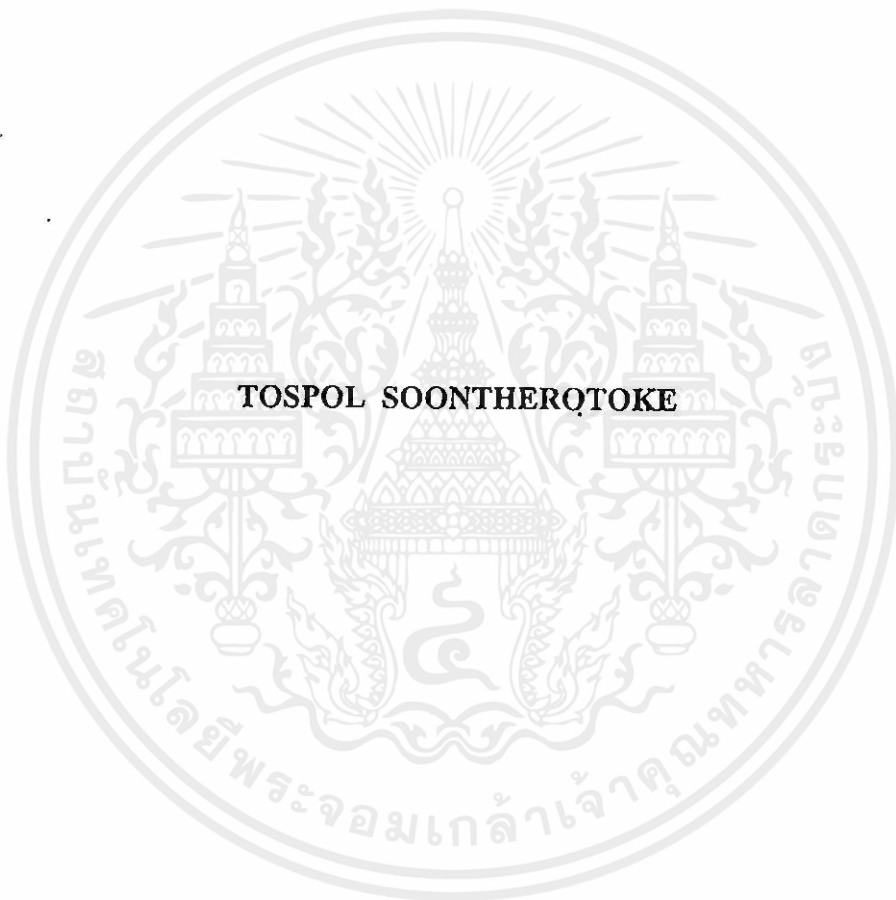
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับภายในเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2543

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 35709
วัน, เดือน, ปี 19 ส.ย. 2543

ISBN 974-622-716-5

**OPINIONS ON DEVELOPING DAIRY FARMS OF ADMINISTRATORS,
INSTRUCTORS AND STUDENTS OF AGRICULTURAL AND
TECHNOLOGICAL COLLEGES IN THE CENTRAL
REGION UNDER THE DEPARTMENT
OF VOCATIONAL EDUCATION**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF SCIENCE IN AGRICULTURAL EDUCATION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES**

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

2000

ISBN 974-622-716-5

COPYRIGHT 2000

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆก็ตาม ต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความคิดเห็นในการพัฒนาฟาร์มโคนม ของผู้บริหาร-อาจารย์
และนักศึกษา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี
กลุ่มภาคกลาง สังกัดกรมอาชีวศึกษา

นักศึกษา

นายทศพล สุนทรโททก

รหัสประจำตัว

38063312

ปริญญา

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

ครุศาสตร์เกษตร

พ.ศ.

2543

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ดร. นพคุณ ศิริวรรณ

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

อาจารย์สมจิตต์ กล้ากลิ่น

อาจารย์วันทนี โชติสกุล

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง **ความคิดเห็นในการพัฒนาฟาร์มโคนม** ของผู้บริหาร-อาจารย์และ
นักศึกษา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กลุ่มภาคกลาง สังกัดกรมอาชีวศึกษา มีวัตถุประสงค์
เพื่อ 1) ศึกษาสภาพของฟาร์มโคนมในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคกลาง 2) ศึกษา
ความคิดเห็นในการพัฒนาฟาร์มโคนมในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคกลาง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นสูง กลุ่มงานโคนมในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคกลาง จำนวน 171 คน เก็บรวบรวม
ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์
สำเร็จรูป SPSS/PC⁺ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น
เพศชายสำหรับสภาพปัจจัยที่มีส่วนช่วยสนับสนุนการทำฟาร์มโคนมในภาพรวมทุกด้าน พบว่า
มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สภาพความพร้อมของ
ปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการทำฟาร์มโคนมอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน คือ 1) ด้านพื้นที่/ที่ดิน 2) ด้าน
แหล่งน้ำและระบบชลประทาน 3) ด้านบุคลากร/แรงงาน 4) ด้านเงินทุน/งบประมาณ 5) ด้าน
การบริหาร/การจัดการฟาร์ม และสภาพความพร้อมมีค่าอยู่ในระดับ ปานกลาง 3 ด้านคือ 1) ด้าน
อาคารและโรงเรือน 2) ด้านอาคารด้านเครื่องมืออุปกรณ์วัสดุและพันธุ์สัตว์ 3) ด้านการตลาด/
การจำหน่ายผลผลิต ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ **ความต้องการพัฒนาฟาร์มโคนม**ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาพรวมทุกด้าน
ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่า ความต้องการพัฒนาฟาร์มโคนมอยู่ในระดับมาก 2 ด้านคือ 1) ระบบการสอน 2) ระบบการบริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานฟาร์ม และความต้องการพัฒนาฟาร์มโคนมอยู่ในระดับน้อย 2 ด้านคือ 1) ระบบสินเชื่อหรือแหล่งการเงิน 2) ระบบผู้ปกครองนักศึกษา และชุมชนที่ช่วยเหลือสนับสนุน และส่งเสริมการทำฟาร์มของวิทยาลัย ส่วนความคิดเห็นของนักศึกษาในภาพรวมทุกด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความต้องการพัฒนาฟาร์มโคนม อยู่ในระดับมาก 5 ด้านคือ 1) ระบบการสอน 2) ระบบบริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานฟาร์ม 3) ระบบการจัดโครงการฟาร์มของสถานศึกษา 4) ระบบวัสดุสิ่งของจำเป็นในฟาร์ม 5) ระบบการตลาดจำหน่ายผลิตผลเกษตรกรรม และความต้องการพัฒนางานฟาร์มโคนมอยู่ในระดับ ปานกลาง 2 ด้าน คือ 1) ระบบสินเชื่อ หรือแหล่งการเงิน 2) ระบบของผู้ปกครองของนักศึกษา และชุมชนที่ช่วยเหลือสนับสนุน และส่งเสริมการทำฟาร์มของวิทยาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis Title	Opinions on Developing Dairy Farms of Administrator, Instructors and Students of Agricultural and Technological Colleges in The Central Region Under the Department of Vocational Education
Student	Mr. Tospol Soontherotokc
Student ID.	38063312
Degree	Master of Science
Programme	Agricultural Education
Year	2000
Thesis Advisor	Dr. Nopakoon Siriwan
Thesis Co-Advisor	Mr. Somjit klumklin Mrs.Wantance Chotisakul

ABSTRACT

This research aimed at studying the conditions of dairy farms and the opinions on developing dairy farm of administrators, instructors and students in the agricultural and technological colleges under the Department of Vocational Education in the central region.

One-hundred and seventy-one of administrators, instructors and students in the agricultural and technological colleges under the Department of Vocational Education in the central region were the population. Constructed questionnaires were the tools for gathering data. All data were analyzed by SPSS/PC⁺ program which were interpreted by frequency counts percentage, means, weighted mean scores. and standard deviation.

The research results found that most of the respondents were male. For the overall supporting dairy farm conditions was at the moderate level. However, considering in each supporting conditions found that there were 5 conditions which were shown at the much levels in supporting system in the following : 1) land and areas 2) water sources and irrigation 3) personnels and laborers 4) capital or budget and 5) administration or farm management. While there were shown at the moderate levels of supporting dairy farm conditions as follows : 1) buildings and farm houses 2) tools, instruments, materials and animal breeds and 3) market and marketing.

Administrators and instructors indicated their needs to develop their dairy farms at the moderate level, but considering each supporting system found that the instructional system and

the college farm management system were at the much level, while they indicated their needs at the low levels in the credit or sources of money system and the supporting from students' parental or community supporting system.

The students also proclaimed their needs to develop dairy farms at the moderate level. However, considering to their needs each supporting system found that they announced at the much levels as follows : 1) instructional system, 2) administrative system. 3) college farm management system. 4) tool, instruments, material system and 5) market and marketing system, For the credit or sources of money system and the supporting from students' parental or community supporting system they indicated only at the moderate level.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยคำแนะนำให้คำปรึกษาด้วยความเมตตากรุณาอย่างสูงยิ่ง จาก ดร.นพคุณ ศิริวรรณ อาจารย์สมจิตต์ กล้ากลิ่น และอาจารย์วันทนี โชติสกุล ที่ได้ให้ความกรุณานำแนะแก้ไขมาโดยตลอด ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณอย่างสูงยิ่งไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.คณัย คิชฌบุตร ดร.นพคุณ ศิริวรรณ อาจารย์สมจิตต์ กล้ากลิ่น อาจารย์วันทนี โชติสกุล และอาจารย์ศศิธร จารุสมบัติ ซึ่งเป็นคณะกรรมการผู้พิจารณาหัวข้อและโครงการวิทยานิพนธ์อีกทั้งให้คำแนะนำ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์จรงค์ วณิชชีวะ อาจารย์สหัส คำบุ อาจารย์สุรชัย ม่วงประเสริฐ อาจารย์ชูรัตน์ แปลกสงวนศรี และอาจารย์จินตนา เครือตรีประดิษฐ์ ที่กรุณาตรวจแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณคณะผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษาในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น และชัยภูมิ ที่ช่วยในการทดลองแบบสอบถามจนเกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอบพระคุณคณะผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษาในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคกลางทุกท่านที่ช่วยให้ข้อมูลและความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในการดำเนินการด้านเอกสาร และให้คำแนะนำในการดำเนินการต่างๆ จนเป็นที่เรียบร้อยเป็นอย่างดี

ขอบคุณอาจารย์มงคล เพ็ญขจร และ อาจารย์ศิริวรรณ เพ็ญขจร ที่ช่วยให้คำแนะนำในการใช้โปรแกรม SPSS/PC⁺ และวิธีการแปลผลจนสามารถเข้าใจนำมาใช้ได้ด้วยตนเอง

ขอขอบพระคุณครู-อาจารย์ทุกท่าน ทั้งในอดีต และปัจจุบันทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ผู้วิจัยมีความรู้ และเป็นผลให้การวิจัยนี้ประสบผลสำเร็จ

ทศพล สุนทรโรทก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	VIII
สารบัญภาพ.....	IX

บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.5 ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	5

บทที่ 2 วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการเลี้ยง โคนมในประเทศไทย.....	8
2.2 ประวัติ และความเป็นมาของงานฟาร์มในสถานศึกษาของกรมอาชีวศึกษา.....	12
2.3 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เกษตรกรรม ด้าน โคนม.....	16
2.4 การบริหารงานฟาร์ม โคนมในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี.....	18
2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	22
3.1 กำหนดประชากร.....	22
3.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ.....	22
3.3 ทดสอบเครื่องมือ.....	24
3.4 วิธีการรวบรวมข้อมูล.....	24
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	24

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	26
4.1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ผู้บริหาร-อาจารย์).....	26
4.2 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (นักศึกษา).....	28
4.3 สภาพของฟาร์ม โคนมในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กลุ่มภาคกลาง.....	29
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	39
5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	39
5.2 ขอบเขตของการวิจัย.....	39
5.3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
5.4 สรุปผลการวิจัย.....	41
5.5 อภิปรายผล.....	44
5.6 ข้อเสนอแนะ.....	51
บรรณานุกรม.....	58
ภาคผนวก.....	58
ประวัติผู้เขียน.....	74

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้บริหาร-อาจารย์.....	26
4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพทั่วไปของนักศึกษา	28
4.3 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของสภาพปัจจัย ที่ช่วยสนับสนุนการทำฟาร์ม โคนมของอาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์ม โคนม.....	29
4.4 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของสภาพ ปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการทำฟาร์ม โคนมในภาพรวมทุกด้านตามความคิดเห็นของ อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์ม โคนม.....	33
4.5 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา ฟาร์ม โคนมตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษา.....	34
4.6 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับการพัฒนาฟาร์ม โคนมในภาพรวมทุกด้านตามความคิดเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษา.....	38

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมผลิตภัณฑนมของไทย ได้มีการพัฒนามาเป็นระยะเวลากว่า 30 ปีแล้วในการผลิตนมพร้อมดื่ม ได้มีการใช้วัตถุดิบหลัก คือน้ำนมดิบที่ผลิตในประเทศ และนำเข้ามาผสมขาดมันเนยที่ใช้ในการผลิต เนื่องจากปริมาณน้ำนมดิบในประเทศไม่เพียงพอ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2539 : 1) ดังนั้น การผลิตน้ำนมดิบจึงมีความสำคัญในทางเศรษฐกิจ และจากการที่การเลี้ยงโคนมยังเป็นอาชีพที่รัฐบาลให้การส่งเสริมและสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเพื่อเร่งรัดการผลิตน้ำนมดิบทดแทนการนำเข้าจากต่างประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากน้ำนมดิบภายในประเทศยังไม่เพียงพอต่อความต้องการในด้านอุตสาหกรรมนมพร้อมดื่ม ดังจะเห็นได้ว่าในปีหนึ่ง ๆ เราต้องสั่งนมและผลิตภัณฑนมเข้ามาจำนวนหลายล้านบาท ในปี 2537 สามารถผลิตน้ำนมดิบภายในประเทศได้เพียง 326,381 ตัน คิดเป็นร้อยละ 34 เป็นผลให้ความต้องการน้ำนมดิบของอุตสาหกรรมนมพร้อมดื่มสูงถึง 994,040 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 66 ของความต้องการน้ำนมดิบทั้งหมด ได้มีการนำเข้าจากต่างประเทศปีละไม่ต่ำกว่า 5,000 ล้านบาท (องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย. 2538 : 1) แม้ว่าการเลี้ยงโคนมในประเทศไทยได้มีการทำเป็นอาชีพมาก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 (สินชัย เรื่องไพบูลย์. 2539 : 27) จำนวนโคนมภายในประเทศก็ยังไม่เพียงพอ ปี 2537-2539 รัฐบาลมีนโยบายนำเข้าโคนมจากต่างประเทศปีละ 10,000 ตัว ตามเป้าหมายของแผนปรับโครงสร้างและระบบผลิตทางการเกษตร ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปรากฏว่าภายในประเทศมีโคนมทั้งหมดประมาณ 228,046 ตัว แบ่งเป็นแม่โครีดนมจำนวน 103,000 ตัว ให้น้ำนมโดยเฉลี่ย 7-10 ลิตรต่อตัวต่อวัน และพบว่ามีเกษตรกรประกอบอาชีพเลี้ยงโคนมทั่วประเทศจำนวน ประมาณ 17,190 ครัวเรือน (คณะกรรมการผลิตภัณฑนม. 2538 : 1) จึงเห็นได้ว่า นับแต่แผนการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2524-2529) เป็นต้นมา รัฐได้มุ่งปรับปรุงโครงสร้างการผลิตสาขาเกษตร โดยกำหนดเป้าหมายการเพิ่มผลผลิตทั้งพืชและสัตว์ โดยเฉพาะมีมาตรการในการพัฒนาและส่งเสริมการเลี้ยงโคนม (วชิรา กิตติวัฒนาวงศ์. 2529 : 1) ไว้ด้วย เพื่อให้ได้ผลตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) กรมปศุสัตว์จึงได้ร่วมมือกับองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) จัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรรวมถึง ครู-อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของกรมอาชีวศึกษาด้วย ปัจจุบันเป็นยุคในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ระบุไว้ชัดเจนว่าการเลี้ยงโคนมเป็นนโยบายหลักที่สำคัญของรัฐบาล เพื่อผลิตน้ำนมดิบให้เพียงพอต่อการบริโภค โดยเร่งรัด

และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตน้ำนมของแม่โค เพื่อลดสภาวะการขาดแคลนนํ้านมดิบ และลดการนำเข้า ได้มีการกำหนดเป้าหมายส่งเสริมการเลี้ยงโคนม โดยกำหนดแนวทางในการพัฒนาและขยายจำนวนแม่โคให้ได้ถึง 150,000 ตัวจากที่รัฐบาลสนับสนุนการเลี้ยงโคนมมาโดยตลอด (กรมปศุสัตว์. 2530 : 7-9) ในปัจจุบันปริมาณน้ำนมดิบจากข้อมูลล่าสุดคือ ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2541 มีประมาณ 98,244.58 ตัน หรือเฉลี่ยวันละ 1,067.88 ตัน (ศูนย์สารสนเทศการเกษตร. 2541 : 1)

กรมอาชีวศึกษา ได้เล็งเห็นความสำคัญของการเลี้ยงโคนมเช่นกัน จะเห็นได้จากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ที่ได้จัดให้มีการเรียนการสอนด้านโคนม ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีทั่วประเทศ และกำหนดให้นักศึกษามีการเรียนทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติงานในฟาร์ม รวมถึงการหาความชำนาญในฟาร์ม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะขาดเสียมิได้ ดังนั้นงานฟาร์มโคนมในสถานศึกษาเกษตร นอกจากจะเป็นแหล่งสำคัญในการฝึกทักษะแล้ว ยังเป็นแหล่งทดลองปฏิบัติงานในสถานศึกษาและให้นักศึกษาได้ทำปัญหาพิเศษเพื่อใช้ในการวิเคราะห์วิจัยอีกด้วย (ปฏิญะ บุญนาค. 2508 :133 และกองวิทยาลัยเกษตรกรรม. 2526 : 9-10)

นอกเหนือจากการเรียนการสอนแล้ว วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยียังให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ แก่ทุกฝ่าย โดยเฉพาะผู้ผลิตที่เป็นเกษตรกร และผู้เกี่ยวข้อง อีกทั้งต้องเป็นตัวอย่างแก่นักศึกษาและเกษตรกร ในส่วนที่ให้การศึกษาด้านการเกษตรทุกด้าน โดยเฉพาะด้านโคนมที่ดีที่สุด และมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาในด้านนี้ จึงสมควรที่จะต้องให้ความสนใจ และเป็นศูนย์กลางการศึกษาพัฒนา ฝึกอบรม และวิเคราะห์วิจัย เนื่องจากในภาคกลางของประเทศไทย เช่น กรุงเทพมหานคร และจังหวัดอื่น ๆ ใกล้เคียงเป็นแหล่งที่มีความต้องการบริโภคน้ำนมจำนวนมาก ดังนั้น การเลี้ยงโคนม และฟาร์มโคนมน่าจะได้รับการพิจารณาพัฒนา โดยเฉพาะในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคกลาง เพื่อให้ได้ทราบข้อมูล แนวทางการปฏิบัติ ความต้องการพัฒนาฟาร์มโคนม โดยได้รับข้อมูลจากผู้ปฏิบัติ และผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงอันได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา-อาจารย์ และนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาสัตวศาสตร์ กลุ่มงานโคนม เพื่อจะได้นำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาฟาร์มโคนมของสถานศึกษาต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพของฟาร์มโคนม จากอาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคกลาง

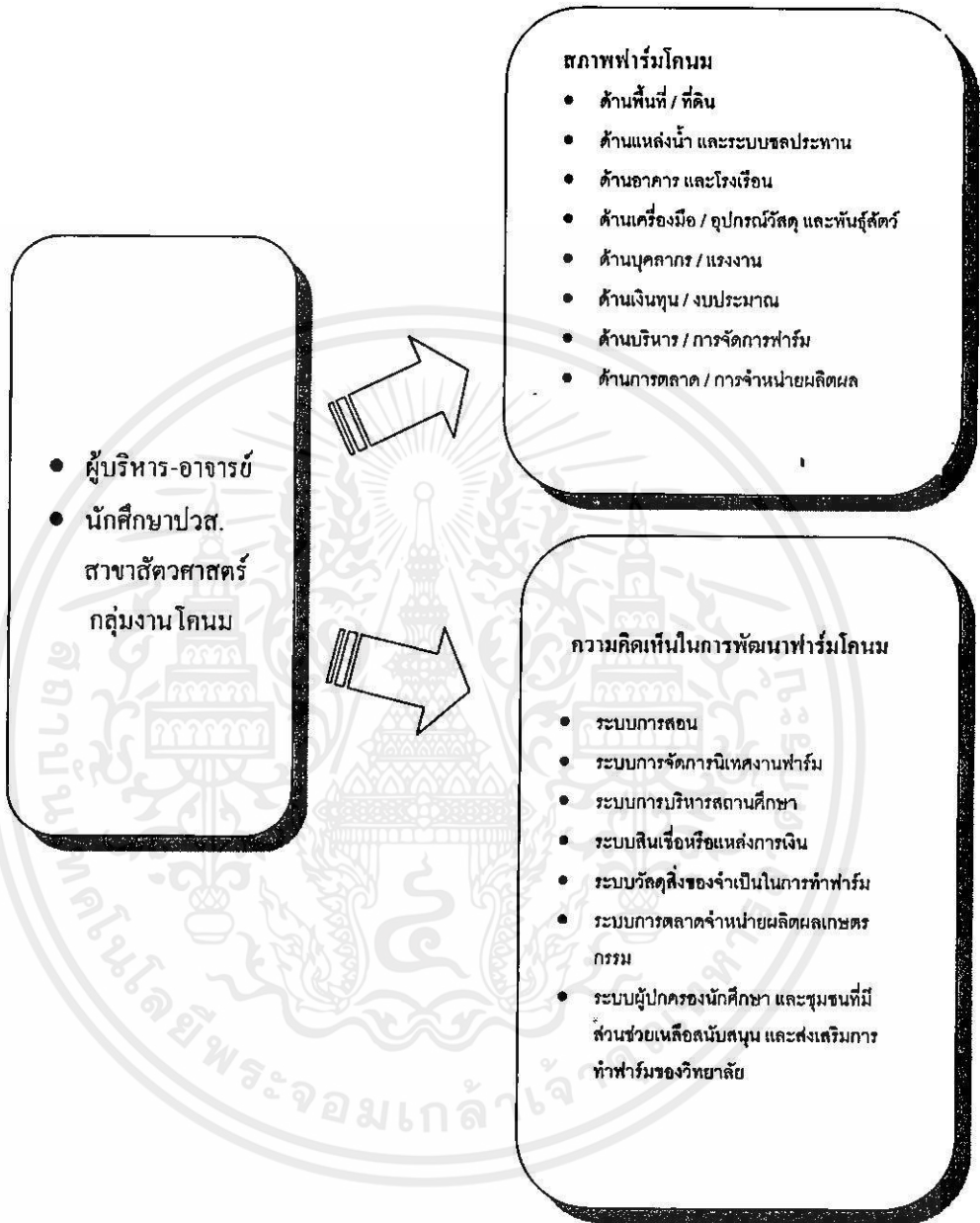
2. ศึกษาความต้องการในการพัฒนาฟาร์มโคนมในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคกลาง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาสัตวศาสตร์ กลุ่มงานโคนม

1.3 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ฟาร์มโคนมเป็นฟาร์มของสถานศึกษาเกษตร หรือโครงการฟาร์มสาธิตของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการศึกษาเกษตร นอกจากการใช้เป็นสถานที่ฝึกทักษะด้านการปฏิบัติ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ทั้งทางทฤษฎี และปฏิบัติแล้ว สามารถที่จะนำไปประกอบอาชีพหรือเป็นลูกจ้างเอกชน และหน่วยราชการต่าง ๆ ได้ รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเลี้ยงโคนมเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนสนใจคัมนม และบริโภคผลิตภัณฑ์นมเพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีผลทำให้ต้องมีการนำเข้านมผงขาดมันเนยและผลิตภัณฑ์นม เพื่อสนองความต้องการดังกล่าวเพิ่มขึ้น และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 8 (2540 - 2544) ซึ่งนโยบายหลักที่สำคัญอันดับหนึ่งของรัฐบาลคือการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม เพื่อผลิตน้ำนมให้เพียงพอต่อการบริโภค ซึ่งนับว่ามีเพิ่มขึ้นทุกปี (สินชัย เรื่อง โปบูลย์. 2539 : 12) สถานศึกษาเกษตรจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบงานฟาร์ม โคนมเพื่อให้มีความก้าวหน้ากว่าที่เป็นอยู่และสิ่งที่สามารถทำได้คือการสอบถามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับงานฟาร์ม โคนม เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่สามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนางานฟาร์ม โคนมต่อไปดังที่ นพคุณ ศิริวรรณ (2532 : 116 - 119) กล่าวว่า สถานศึกษาเกษตรกรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันที่ทำการสอนในระดับอาชีวเกษตร จำเป็นต้องมีฟาร์มของสถานศึกษา ไว้เป็นแหล่งสำหรับการฝึกงาน หาความรู้ ทักษะและเสริมเจตคติให้แก่แก่นักเรียน นักศึกษา เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับระบบ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานฟาร์มสถานศึกษา เพราะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนอาชีวศึกษาเกษตรที่จัดขึ้น เพื่อให้การศึกษาแก่ผู้เรียนได้มีความรู้และประสบการณ์ในการทำฟาร์ม รวมถึงให้ความรู้ความชำนาญแก่ผู้ต้องการความรู้และทักษะในอาชีพเกษตรโดยตรง และเมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่าได้มีระบบปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการจัดงานฟาร์ม เพื่อการเรียนการสอนในสถานศึกษาเกษตรกรรมอยู่ 2 ระบบใหญ่ ๆ คือ 1) ระบบปัจจัยในสถานศึกษา และ 2) ระบบปัจจัยนอกสถานศึกษา ซึ่งแต่ละระบบยังแยกออกเป็นระบบย่อย ๆ อีกคือ 1) ระบบปัจจัยในสถานศึกษา ได้แก่ 1.1) ระบบการสอน 1.2) ระบบการนิเทศงานฟาร์ม 1.3) ระบบบริหารสถานศึกษาส่วนที่เกี่ยวกับงานฟาร์ม 1.4) ระบบการจัดการโครงการฟาร์มของสถานศึกษา และ 2) ระบบปัจจัยนอกสถานศึกษา ได้แก่ 2.1) ระบบสินเชื่อหรือแหล่งการเงิน 2.2) ระบบวัสดุอุปกรณ์สิ่งของจำเป็นในการทำฟาร์ม 2.3) ระบบการตลาดจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตรกรรม 2.4) ระบบของผู้ปกครองของนักศึกษา และชุมชนที่ช่วยเหลือ สนับสนุน และส่งเสริมการทำฟาร์มของวิทยาลัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า น่าจะมีปัจจัยหลายปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการพัฒนาฟาร์มโคนมในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคกลาง ปัจจัยเหล่านี้ เช่น ข้อมูลทั่วไปที่สามารถสอบถามจากผู้เกี่ยวข้องโดยตรง ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษาระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาสัตวศาสตร์ กลุ่มงานโคนม สภาพาร์มโคนม ในวิทยาลัย และความคิดเห็นในการในการพัฒนาฟาร์มโคนม ซึ่งเขียนเป็นแผนภาพแสดง กรอบแนวความคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวความคิดการวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาฟาร์มโคนมของผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษาในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กลุ่มภาคกลาง สังกัดกรมอาชีวศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพของฟาร์มโคนม และความคิดเห็นในการพัฒนาฟาร์มโคนม ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กลุ่มภาคกลาง สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในปีการศึกษา 2542 จากความคิดเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาสัตวศาสตร์ กลุ่มงานโคนมเท่านั้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเสนอแนะการจัดการและพัฒนา ฟาร์มโคนม ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กลุ่มภาคกลาง สังกัดกรมอาชีวศึกษา โดยการวิจัย ได้กำหนดจำกัดขอบเขตการศึกษาโดยใช้ประชากรในการวิจัย คือผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาสัตวศาสตร์ กลุ่มงานโคนม วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กลุ่มภาคกลางที่มีฟาร์ม โคนม โดยศึกษาจากความคิดเห็นของประชากรทั้งหมด

1.5 ตัวแปรที่ศึกษา

1.5.1 ผู้บริหารสถานศึกษา-อาจารย์ และนักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาสัตวศาสตร์ กลุ่มงานโคนม

1.5.2 สภาพฟาร์มโคนม ในด้านพื้นที่/ที่ดิน แหล่งน้ำและระบบชลประทาน อาคาร และโรงเรือน เครื่องมือ/วัสดุอุปกรณ์ พันธุ์สัตว์ บุคลากร/แรงงาน เงินทุน/งบประมาณ การบริหาร/การจัดการฟาร์ม การตลาด/การจำหน่ายผลิตผล

1.5.3 ความคิดเห็นในการพัฒนาฟาร์ม โคนมของ ผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาสัตวศาสตร์ กลุ่มงานโคนม

1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ฟาร์มโคนม หมายถึง ฟาร์มที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเป็นเจ้าของโดยตรง นักศึกษามีส่วนร่วมเพียงเพื่อใช้เป็นแหล่งฝึกทักษะ ประสบการณ์ หรือความรู้

สภาพฟาร์มโคนม หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ หรือความพร้อมที่ฟาร์มโคนมเป็นอยู่ในปัจจุบัน ในด้านพื้นที่ ที่ดิน แหล่งน้ำ และการชลประทาน อาคาร และโรงเรือนต่าง ๆ เครื่องมือ อุปกรณ์ พันธุ์โคนม บุคลากร แรงงาน เงินทุน และงบประมาณ การบริหารหรือการจัดการฟาร์ม ด้านการตลาด และการจำหน่ายผลิตผล

การพัฒนาฟาร์มโคนม หมายถึง การที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้มีความเจริญก้าวหน้า ในการจัดทำหรือดำเนินการด้านฟาร์ม โคนมของวิทยาลัยในด้านปัจจัยภายใน ได้แก่ ระบบการสอน ระบบการจัดนิเทศงานฟาร์ม ระบบการบริหารของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานฟาร์ม ระบบจัดโครงการฟาร์มของสถานศึกษา และปัจจัยภายนอก ได้แก่ระบบสินเชื่อหรือแหล่งการเงิน ระบบ

วัสดุอุปกรณ์สิ่งของจำเป็นในการทำฟาร์ม ระบบการตลาดจำหน่ายผลผลิตเกษตรกรรม ระบบของ
ผู้ปกครอง นักศึกษา และชุมชนที่ช่วยเหลือสนับสนุน และส่งเสริมการทำฟาร์มของวิทยาลัย

ผู้บริหาร-อาจารย์ หมายถึง ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดฟาร์มโคนมของวิทยาลัย ได้แก่
ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายจัดการศึกษา ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการการศึกษา ผู้ช่วย
ผู้อำนวยการฝ่ายแผนงานการศึกษา ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายธุรกิจศึกษา หัวหน้าคณะวิชาสัตวศาสตร์
อาจารย์ผู้ควบคุมงานฟาร์มโคนม และผู้จัดการฟาร์มธุรกิจในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี
กลุ่มภาคกลาง สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคกลาง หมายถึง สถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัย
เกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 7 แห่งที่มี หลักสูตรการเรียนการสอน
ด้านฟาร์มโคนม ซึ่ง ได้แก่ 1) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชลบุรี 2) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี
เพชรบุรี 3) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี 4) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลพบุรี
5) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสระแก้ว 6) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี 7) วิทยาลัย
เกษตรและเทคโนโลยีอุทัยธานี

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาสัตวศาสตร์
กลุ่มงานโคนม ชั้นปีที่ 1 และ ปีที่ 2 ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคกลาง สังกัด
กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ระบบการสอน หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการเรียนการสอน ที่เกี่ยวข้องกับการ
การดำเนินงานฟาร์มโคนม ของวิทยาลัยทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ

ระบบการจัดการนิเทศงานฟาร์ม หมายถึง กระบวนการชี้แนะ แนะนำให้ความช่วยเหลือ
ต่อกิจกรรมในการดำเนินงานฟาร์มโคนมของวิทยาลัย

ระบบการบริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานฟาร์ม หมายถึง แนวทางการบริหาร
ทัศนคติ ความกระตือรือร้น และการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนของผู้บริหาร ที่มีต่อการดำเนิน
กิจกรรมฟาร์มโคนมของวิทยาลัย

ระบบการจัดโครงการฟาร์มของสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการ
ที่ผู้บริหาร อาจารย์ทุกคนในวิทยาลัย นักศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนในท้องถิ่น ได้ร่วมมือ
ช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมการทำฟาร์มโคนมของวิทยาลัย

ระบบสินเชื่อหรือแหล่งเงินทุน หมายถึง เงินทุนหรืองบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน
สำหรับทำฟาร์มโคนมของวิทยาลัย ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสาร
ไม่จำกัด

ระบบวัสดุอุปกรณ์สิ่งของจำเป็นในฟาร์ม หมายถึง สิ่งของที่จำเป็นเช่น ที่ดิน และวัสดุ
อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการดำเนินงานฟาร์มโคนม ซึ่งเป็นปัจจัยในการสนับสนุนในการนำไปใช้

ระบบตลาดจำหน่ายผลิตผล หมายถึง ตลาดสินค้าเกษตรหรือสถานที่สำหรับรองรับสินค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งตลาดท้องถิ่นที่สถานศึกษาตั้งอยู่ มีความสำคัญต่อฟาร์ม โคนมของวิทยาลัย เพราะผลผลิตจากฟาร์มจำเป็นต้องส่งจำหน่าย

ระบบของผู้ปกครองนักศึกษา และชุมชนที่ช่วยเหลือสนับสนุน ส่งเสริมการทำฟาร์มของวิทยาลัย หมายถึง ผู้ปกครองของนักศึกษา และชุมชนที่นักศึกษาอาศัยอยู่รอบบริเวณวิทยาลัย ให้การสนับสนุน ส่งเสริมการทำฟาร์ม โคนมของวิทยาลัย เช่น ไม้ลัดขโมย เป็นตลาดรองรับผลผลิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นในการพัฒนาฟาร์มโคนมของ ผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กลุ่มภาคกลาง สังกัดกรมอาชีวศึกษา มีเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยต่อไปนี้ 1) ความเป็นมาและความสำคัญของการเลี้ยงโคนมในประเทศไทย 2) ประวัติ และความเป็นมาของงานฟาร์มในสถานศึกษาของกรมอาชีวศึกษา 3) หลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เกษตรกรรมด้าน โคนม 4) การบริหารงานฟาร์ม โคนมในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี 5) ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการเลี้ยงโคนมในประเทศไทย

การเลี้ยง โคนมเพื่อรีดนมของไทย ได้มีการเลี้ยงมานานก่อนสงคราม โลกครั้งที่ 2 โดยเป็นการเลี้ยงในหมู่ชาวอินเดียที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย โดยอาศัยอยู่รอบ ๆ กรุงเทพฯ มีจุดประสงค์เพื่อรีดนมจำหน่ายให้ชาวอินเดียด้วยกัน โดยส่วนใหญ่ที่เลี้ยงเป็นโคอินเดีย เช่น พันธุ์ซาวาล เรดซินดิลูกผสม โดยทั่ว ๆ ไปมักเรียกกันว่า “พันธุ์บังกาลา” ซึ่งมีอยู่ประมาณ 4,000 ตัว โคนเหล่านี้ให้ผลผลิตน้ำนมเพียงวันละ 2.6 ลิตร ต่อตัวเท่านั้น และเมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ทหารญี่ปุ่นได้มีการนำโคนมเข้ามาใหม่ คือพันธุ์โฮลสไตน์ฟรีเซียน เข้ามาเลี้ยงในบ้านเรา เมื่อสิ้นสงคราม โคนพันธุ์นี้ได้มีการผสมข้ามพันธุ์กับโคนพันธุ์บังกาลา ทำให้ได้ลูกผสมที่ให้น้ำนมดีกว่าพันธุ์เดิม โดยจะให้น้ำนมวันละ 5 ลิตรต่อตัว และช่วงระยะเวลาให้น้ำนมนานถึง 10 เดือน หรือเฉลี่ยให้นมปีละ 1,500 กิโลกรัมต่อตัวจนถึงช่วงปี พ.ศ. 2495 รัฐบาลในขณะนั้นได้เล็งเห็นความสำคัญของนม และปริมาณน้ำนมที่ผลิตในประเทศยังไม่เพียงพอ จึงได้มีการตั้งพันธุ์โคนม จากต่างประเทศเข้ามาทดลองเลี้ยงเพื่อศึกษาหาพันธุ์ที่เหมาะสมที่จะเลี้ยงได้ในประเทศไทย โดยนำ โคนพันธุ์เรดซินดิ จากประเทศปากีสถาน พันธุ์บราวสวิส จากประเทศสหรัฐอเมริกา และพันธุ์เจอร์ซีจากประเทศออสเตรเลีย โดยได้มอบหมายให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และกรมปศุสัตว์ ไปทดลองเลี้ยงที่สถานีบำรุงพันธุ์สัตว์ต่าง ๆ จนถึงปี พ.ศ. 2499 กรมปศุสัตว์ได้จัดตั้งสถานีผสมเทียมแห่งแรกในประเทศไทยขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อส่งเสริมการผสมเทียมโคนม โดยใช้น้ำเชื้อโคพันธุ์บราวสวิส และรัฐบาลได้มอบหมายให้กรมปศุสัตว์ทำการเลี้ยงเพื่อส่งเสริมการเลี้ยงโคนมในประเทศไทย ที่สถานีบำรุงพันธุ์สัตว์ทับทวน จ.สระบุรี ในปี พ.ศ. 2502 และในปีถัดมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จเยือนประเทศเดนมาร์ก พระองค์ได้ทรงสนพระทัยและทอดพระเนตรการเลี้ยงโคนม

ของประเทศเคนมารด์ และทางรัฐบาลเคนมารด์ได้ถวายโครงการการเลี้ยงโคนมในประเทศไทย พร้อมทั้งส่งผู้เชี่ยวชาญมาทำการศึกษาความเป็นไปได้ในการเลี้ยงโคนมในประเทศไทย และรัฐบาลไทยได้อนุมัติให้สร้าง “ฟาร์มโคนม ไทย-เคนมารด์” ขึ้นที่สถานีพืชอาหารสัตว์ม่วงเหล็ก จ.สระบุรี และในปี 2504 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้รับความช่วยเหลือจากประเทศออสเตรเลียในการจัดตั้งโรงงานนม เพื่อผลิตนมสด และใช้ในการศึกษา (สินชัย เรื่องไพบูลย์. 2539 : 2-3)

ในปี พ.ศ. 2505 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเริ่มโครงการนมสวนจิตรลดาเพื่อเป็นการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมในประเทศไทย หลังจากนั้นรัฐบาลเยอรมันได้ให้การช่วยเหลือในการจัดตั้งฟาร์มโคนม และโรงงานผลิตภัณฑ์นมขึ้นที่ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ใช้ชื่อว่า “ฟาร์มโคนมไทย-เยอรมัน” เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่การเลี้ยงโคนมในปีพ.ศ. 2507 และในปี พ.ศ. 2510 การเลี้ยงโคนมได้รับความสนใจ และมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วในหลายจังหวัด เช่น ราชบุรี อุบลราชธานี และ นครปฐม จนการเลี้ยงโคนมเป็นที่แพร่หลายในประเทศไทย จนถึงปี 2512 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งโรงงานนมผงสวนดุสิตขึ้น เพื่อรองรับปริมาณน้ำนมที่ผลิตเกินความต้องการจากจังหวัดราชบุรีมาทำการผลิตนมผง และหลังจากนั้นบริษัทผลิตภัณฑ์นมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์) ได้เปิดดำเนินการผลิตนมผงขึ้น ในปี พ.ศ. 2515 แต่ในปัจจุบันได้หยุดผลิตนมผงไปแล้ว และได้ทำการผลิตนมสดแทน โดยรวมการดำเนินงานเข้ากับสหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรีจำกัด ตั้งแต่ พ.ศ.2518 เป็นต้นมา (สินชัย เรื่องไพบูลย์. 2539 : 4)

ในปี พ.ศ. 2514 ฟาร์มโคนมไทย-เคนมารด์ ได้ยกฐานะขึ้นเป็นรัฐวิสาหกิจ โดยได้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาในปี พ.ศ. 2514 มีชื่อว่า “องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย” (อ.ส.ค.) มีหน้าที่ส่งเสริม พัฒนากิจการโคนมทั้งระบบ คือเรื่องของการเลี้ยง และการผลิต ได้แก่ การปรับปรุงพันธุ์ อาหารสัตว์ การจัดการเลี้ยงดู การผสมเทียม การป้องกันรักษาโรค การผลิตน้ำนมที่สะอาดและมีคุณภาพ รวมทั้งการฝึกอบรม และการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยง การตลาด และกรมปศุสัตว์มีหน้าที่ให้การสนับสนุน เช่น การศึกษา วิจัย เกี่ยวกับการปรับปรุงโคนมและการสุขาภิบาล ตามที่สมาชิกหรือเกษตรกรร้องขอ จากการพัฒนาการเลี้ยงโคนมในประเทศไทยที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า การเลี้ยงโคนมของไทยเรามีการพัฒนาเป็นลำดับ จนถึงในสถานศึกษาได้มีการจัดการเลี้ยงเพื่อใช้ในการประกอบการเรียนการสอน และเป็นตัวอย่างแก่เกษตรกรต่อไป (สินชัย เรื่องไพบูลย์. 2539 : 5)

2.1.1 แหล่งเลี้ยงโคนมที่สำคัญ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2539 : 1) ได้ระบุว่า แหล่งที่เลี้ยง โคนม ในประเทศไทย มีกระจายอยู่ทั่วไปทั้งประเทศ ได้แก่ จังหวัดสระบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ นครปฐม อุบลราชธานี ลพบุรี เชียงใหม่ นครราชสีมา ขอนแก่น ปราจีนบุรี เพชรบุรี ชลบุรี และพัทลุง

ตามลำดับ โดยเกษตรกรจะจำหน่ายน้ำมันดิบ ให้กับศูนย์รับซื้อน้ำมันดิบที่อยู่ทั่วไปทั้งประเทศ มากกว่า 54 ศูนย์ เพื่อรวบรวมน้ำมันดิบดังกล่าวส่งโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์นม ปริมาณน้ำมันดิบที่เกษตรกรผลิตได้ทั้งหมดจะถูกส่งเข้าโรงงานประมาณร้อยละ 80-90 ของปริมาณน้ำมันดิบที่ผลิตได้ และส่วนที่เหลือจะใช้ในการบริโภคในครัวเรือนของเกษตรกรเอง

2.1.2 การผลิต และการบริโภคนมพร้อมดื่ม

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2539 : 1) ได้รายงานประจำปี พ.ศ. 2537 ว่ามีโรงงานผลิตนมพร้อมดื่มประมาณ 24 โรงงานโดยไม่รวมผู้ผลิตที่เป็นหน่วยราชการ เช่น วิทยาลัยเกษตรกรรม และวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาต่าง ๆ ในจำนวนนี้มีโรงงานที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน 20 โรงงาน โดยมีกำลังการผลิตประมาณ 1,330 ตันต่อวัน โรงงานส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ใกล้กับแหล่งที่มีการเลี้ยงโคนม เช่น จังหวัดนครราชสีมา ราชบุรี กรุงเทพฯ นครปฐม สระบุรี และเชียงใหม่ และในปี พ.ศ. 2538 ได้มีการผลิตนมพร้อมดื่มประมาณ 527,467 ตัน โดยแยกเป็นนมสดพาสเจอร์ไรซ์ 57,426 ตัน (ร้อยละ 10.8) และนมปรุงแต่งพาสเจอร์ไรซ์ และยู.เอช.ที. 470,041 ตัน (ร้อยละ 89) สำหรับความต้องการบริโภคน้ำมันพร้อมดื่มในปี พ.ศ. 2531-2538 ได้มีการขยายตัวเฉลี่ยประมาณร้อยละ 18 ต่อปี และในปี พ.ศ. 2539 คาดว่าปริมาณการผลิตจะสูงขึ้นเป็น 635,690 ตัน โดยเป็นนมสดพาสเจอร์ไรซ์ และสเตอริไรซ์ 69,926 ตัน (ร้อยละ 11) นมปรุงแต่งพาสเจอร์ไรซ์ และยู.เอช.ที. 565,764 ตัน (ร้อยละ 88.9)

2.1.3 การนำเข้าผลิตภัณฑ์นม

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2539 : 1-2) รายงานว่าการผลิตน้ำมันพร้อมดื่มได้มีการใช้วัตถุดิบหลัก คือ น้ำมันดิบที่ทำการผลิตในประเทศ และการนำเข้านมผงขาดมันเนยในการผลิตนมเนื่องจากปริมาณน้ำมันดิบในประเทศมีไม่เพียงพอต่อการผลิตและการบริโภค ประกอบกับต้นทุนในการผลิต โดยใช้นมผงขาดมันเนยมีราคาถูกกว่าน้ำมันดิบที่ผลิตในประเทศ จะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ. 2538 การผลิตน้ำมันดิบในประเทศมีเพียง 350,196 ตัน โดยคิดเป็นร้อยละ 73 ของความต้องการบริโภคนมพร้อมดื่ม คือ 479,467 ตันหรือโดยประมาณการผลิตน้ำมันพร้อมดื่มของโรงงานผลิตภัณฑ์นมประมาณ 527,467 ตัน และในปี พ.ศ. 2537 ปริมาณการนำเข้านมผงขาดมันเนยมีประมาณ 71,749.23 ตัน โดยคิดเป็นมูลค่าประมาณ 2,913.89 ล้านบาท ดังนั้น จะเห็นได้ว่าประเทศไทยยังมีความต้องการในการบริโภคนมอยู่มากและนมที่นำเข้าจากต่างประเทศนั้นจะมีอัตราภาษีนำเข้าตามความตกลงสินค้าเกษตรภายใต้องค์การค้าโลก และจะเห็นว่าได้มีการนำเข้านมผงขาดมันเนยจำนวนมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.4 การตลาดน้ำมัน

สินชัย เรืองไพบูลย์ (2539 : 12) ได้กล่าวไว้ว่า ในช่วงระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมาเกษตรกรสามารถขายน้ำมันดิบได้สูงกว่าราคาพื้นฐานโดยในปี พ.ศ. 2530 ราคาน้ำมันดิบที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 6.59 บาท และในปี 2538 ราคาได้เพิ่มขึ้นไปเป็น 7.96 บาท ต่อกิโลกรัม โดยราคาน้ำมันดิบตั้งแต่ปี 2530-2538 มีอัตราการเพิ่มขึ้นน้อยมาก ส่วนในปี 2539 ราคาได้เพิ่มขึ้นเป็นกิโลกรัมละ 9.03 บาทซึ่งสูงขึ้นจากปี 2538 เป็นเงิน 1.07 บาทต่อกิโลกรัม หรือร้อยละ 13.44 เนื่องจากในปี 2539 ได้มีการปรับราคามาตรฐานน้ำมันดิบ โดยราคาซื้อขายจากเกษตรกร ศูนย์รับซื้อน้ำมันดิบขั้นต่ำ 8.75 บาทต่อกิโลกรัม และราคาหน้าโรงงานแปรรูป เป็น 10.50 บาทต่อกิโลกรัม สำหรับต้นทุนการผลิตเฉลี่ยทุกขนาดฟาร์มในปี 2539 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้คำนวณราคาน้ำมันดิบตกคราคากิโลกรัมละ 7.13 บาท ทำให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนจากการขายน้ำมันดิบในอัตรากิโลกรัมละ 2.90 บาทอย่างไรก็ตามตัวเลขดังกล่าวเป็นตัวเลขเฉลี่ยทั้งประเทศทุกขนาดฟาร์มทั้งรายเก่าและรายใหม่ และในกรณีเกษตรกรรายย่อยที่เลี้ยงโคนมเพียง 5 ตัว องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย ได้ประเมินผลการให้นมในระยะที่ 1 ปรากฏว่าต้นทุนการผลิตน้ำมันเป็น 8.17 บาทต่อกิโลกรัม ทำให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนเพียง 0.83 บาทต่อกิโลกรัม (ราคาน้ำมันดิบที่ขายได้เฉลี่ย 9.00 บาทต่อกิโลกรัม) และ วิบูลย์ศักดิ์ กาวิละ และ ญาณี นโภาสพัฒนกิจ (2534 : 6) กล่าวว่า น้ำมันดิบที่ผลิตได้ทั้งหมด ถ้าจำแนกตามการนำไปใช้ประโยชน์สามารถแยกออกได้ดังนี้ คือ

1) น้ำมันดิบที่ผลิตได้ไปจำหน่าย ประมาณร้อยละ 97.57 ของปริมาณน้ำมันดิบที่ผลิตได้มีแหล่ง รับซื้อ 2 แห่ง คือ

ก. จำหน่ายให้แก่ศูนย์ฯ หรือสหกรณ์ฯ มากที่สุดถึงร้อยละ 94.63 ของปริมาณน้ำมันดิบที่ผลิตได้ทั้งหมด

ข. จำหน่ายให้แก่พ่อค้าหรือเอกชนภายนอกฟาร์มร้อยละ 2.94 ของปริมาณน้ำมันดิบที่ผลิตได้ทั้งหมด

2) น้ำมันดิบที่ผลิตได้ไปเลี้ยงสัตว์โดยนำไปเลี้ยงลูก โคเกิดใหม่ร้อยละ 1.4 ของปริมาณน้ำมันดิบที่ผลิตได้ทั้งหมด

3) น้ำมันดิบที่ผลิตได้ไปบริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.84 ของปริมาณน้ำมันดิบที่ผลิตได้

4) อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 0.15 ของปริมาณน้ำมันดิบที่ผลิตได้ทั้งหมด

จากการที่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมประสบความสำเร็จในการรวมกลุ่ม เป็น สหกรณ์ และสามารถดำเนินการด้านธุรกิจได้ โดยมีองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) เป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม และเป็นตลาดรองรับน้ำมันดิบจากเกษตรกรการซื้อ-ขายน้ำมันดิบ จึงได้ดำเนินการผ่านระบบสหกรณ์ ซึ่งองค์การส่งเสริมกิจการโคนม

แห่งประเทศไทย ได้มีการกำหนดราคาข้าวขึ้นตำ และปรับเพิ่มราคาตามคุณภาพของน้ำนมดิบ ทำให้เกษตรกรขายน้ำนมดิบได้ราคาที่เหมาะสม มีเสถียรภาพตลอดมา สำหรับในปี 2537 เกษตรกรจำหน่ายน้ำนมดิบได้ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 7.96 บาท ในขณะที่มีต้นทุนการผลิต กิโลกรัมละ 6.49 บาท (องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย, 2538 : 4)

2.1.5 แนวโน้มในการเลี้ยงโคนมในอนาคต

ในปี พ.ศ. 2538 สามารถผลิตน้ำนมดิบภายในประเทศได้เพียงร้อยละ 36 ในปี พ.ศ. 2539 และปี พ.ศ. 2540 สามารถผลิตได้เพียง ร้อยละ 38 และร้อยละ 40 ตามลำดับของความต้องการบริโภคภายในประเทศ ถึงแม้ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade : GATT) มีมาตรการให้ประเทศไทย สามารถรับซื้อน้ำนมดิบภายในประเทศสูงขึ้น และเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม อาจจะสามารถเพิ่มผลผลิตได้ด้วยการใช้เทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการจัดการฟาร์ม (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2538 : 5) ซึ่งสอดคล้องกับช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้กล่าวไว้ว่า การส่งเสริมการเลี้ยงโคนม ซึ่งเป็นนโยบายหลักที่สำคัญอันหนึ่งของรัฐบาล เพื่อผลิตน้ำนมดิบให้เพียงพอต่อการบริโภค ปัจจุบันการผลิตน้ำนมดิบในประเทศ คิดเป็นร้อยละ 70 ของความต้องการบริโภคนมพร้อมดื่ม ในช่วงปี พ.ศ. 2540-2544 จะเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 18 ต่อปี ในขณะที่ผลผลิตน้ำนมดิบเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 13 ต่อปี ดังนั้นหากไม่มีการเร่งรัด และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตน้ำนมของแม่โค ก็จะทำให้เกิดความขาดแคลนน้ำนมดิบที่ใกล้เคียงกับความต้องการบริโภคนมพร้อมดื่มในประเทศ โดยมีการขยายการเลี้ยงโคนมให้มากขึ้น รวม 5 ปีจำนวนโคนม 65,000 ตัว และพัฒนาระบบข้อมูลพื้นฐานของโคนมในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตน้ำนมของแม่โคนม โดยจัดเก็บข้อมูลแม่โคนมให้ได้ 150,000 ตัว โดยมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาไว้ชัดเจน (กรมปศุสัตว์, 2538 : 9-10)

2.2 ประวัติ และความเป็นมาของงานฟาร์มในสถานศึกษาของกรมอาชีวศึกษา

งานฟาร์มของสถานศึกษาเกษตรกรรมในประเทศไทยได้เริ่มต้นตั้งแต่โรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรม ก่อกำเนิดขึ้นที่หอวัง บ้านสวนหลวง บริเวณสนามกีฬาแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. 2460 งานฟาร์มของโรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรมในระยะเริ่มแรกเมื่อพิจารณาจากประวัติ การบันทึกกิจการฟาร์ม จะมีงานฟาร์มอยู่ 2 รูปแบบคือ 1) แบบที่โรงเรียนเป็นเจ้าของ 2) แบบที่เป็นแปลงปฏิบัติการของนักเรียนที่เข้าศึกษาเล่าเรียน (นพคุณ ศิริวรรณ, 2532 : 65 - 74)

จากการที่ โรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรม ได้จัดตั้ง เมื่อ พ.ศ. 2460 จนถึง พ.ศ. 2475 ไม่ว่าจะย้ายไปในที่ใด ก็สามารถหาเงินมาเลี้ยงตัวเองได้ เป็นผลให้เกิดการขยายการจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูมูลเกษตรขึ้นตามจังหวัดต่าง ๆ อีก 10 จังหวัด ครูอาจารย์ของโรงเรียนได้รับการส่งเสริมให้ได้รับทุนไปศึกษาวิชาเกษตรกรรมในต่างประเทศ และเมื่อสำเร็จกลับมาก็มาช่วยเหลือ

งานโรงเรียนด้านการศึกษาวិชาเกษตรกรรมอย่างเข้มแข็ง สภาพของโรงเรียน และการศึกษาเกษตรกรรม ได้เริ่มต้นจนประสบความสำเร็จอย่างยิ่งในยุคนั้น ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าจะสรุปได้ว่างานฟาร์มของโรงเรียนได้เลี้ยงโรงเรียน และกิจการของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี คุณภาพของนักเรียนที่ดี และการเรียนการสอนก็ใช้วิทยาการสมัยใหม่

งานฟาร์มในระยะนั้นมีงานฟาร์มโรงเรียนเป็นหลัก และมีกรมมอบหมายงานให้นักเรียนทำเป็นการทดลอง หรือฝึกหัดประกอบการเรียน เป็นลักษณะคล้ายแปลงนักเรียนส่วนตัวเพื่อใช้พิสูจน์ผลการเรียน ทางทฤษฎี

ในปี พ.ศ. 2479 มีการเปลี่ยนแปลงแผนการศึกษาแห่งชาติใหม่โดยได้กำหนดการศึกษาภาคบังคับเป็น 4 ปี (ป.1-ป.4) เป็นผลให้โรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรมทั้ง 3 ภาค และโรงเรียนฝึกหัดครูกสิกรรมตามมณฑลต่าง ๆ ผลิตรูมากเกินความต้องการจึงได้ยกเลิกโรงเรียนฝึกหัดครูกสิกรรมเกือบทั้งหมดเหลือไว้แห่งเดียวคือ โรงเรียนฝึกหัดครูกสิกรรมแม่โจ้ พร้อมทั้งโอนโรงเรียนและข้าราชการ ไปสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาโรงเรียนเกษตรกรรมต่าง ๆ ได้กำเนิดขึ้นเป็นรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาขั้นต้น ขั้นกลาง และขั้นสูง แผนกเกษตรกรรม โดยกรมอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ โดยมีโรงเรียนเกษตรกรรมต่าง ๆ กำเนิดขึ้น เช่นในปี พ.ศ. 2482 และได้โอนโรงเรียนประถมวิสามัญเกษตรจำนวน 18 แห่ง มาจัดตั้งให้ชื่อใหม่ว่าโรงเรียนเกษตรกรรมแล้วต่อทำด้วยชื่อของจังหวัด และลักษณะงานฟาร์ม มีงานฟาร์มโรงเรียนเป็นหลัก และมีงานแปลงทดลองฝึกหัดของนักเรียนเป็นงานประกอบ จุดมุ่งหมายก็เพื่อฝึกหัดนักเรียนให้มีความอดทน ต่องานอาชีพมีความรู้และความสามารถด้านการเกษตรเพื่อออกไปประกอบอาชีพเกษตรได้ และงานฟาร์มของโรงเรียนเป็นงานที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อหารายได้ช่วยเหลือตัวเองโดยกำหนดเวลาภาคปฏิบัติไว้เป็นภาคปฏิบัติงานเกษตรกรรม (คืองานฟาร์มโรงเรียน) ถึงสัปดาห์ละ 22 ชั่วโมง เท่ากัน รวมสัปดาห์หนึ่ง 44 ชั่วโมง ลักษณะดังกล่าวนี้แสดงว่า มีการเรียนภาคทฤษฎีในชั้นเรียนครึ่งวัน ส่วนอีกครึ่งวันภาคบ่าย เป็นการฝึกหัดปฏิบัติงานจริงในฟาร์มโรงเรียน

อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 รัฐบาลได้ประกาศแผนการศึกษาแห่งชาติใหม่ และกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2503 ซึ่งได้มีการจัดการศึกษาโดยอยู่ในกรอบของของการศึกษาที่มีวิชาสามัญเป็นหลักทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการทำงานภาคปฏิบัติในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย สายอาชีพ แผนกเกษตรกรรมลดลง แต่เพิ่มวิชาสามัญ ซึ่งเป็นวิชาบังคับร่วม หรือวิชาแกนส่วนวิชาชีพเกษตรกรรมเป็นหมวดวิชาชีพ มุ่งการสอนภาคทฤษฎี และมีภาคปฏิบัติ ในฟาร์มสัปดาห์ละ 10 ชั่วโมง ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพแผนกเกษตรกรรม ให้เรียนวิชาบังคับร่วมซึ่งเป็นวิชาสามัญ และให้เรียนหมวดวิชาชีพเกษตรกรรมซึ่งเป็นภาคทฤษฎีทั้งหมด และให้มีวิชาสัมพันธ์เกษตร รวมเรียนสัปดาห์ละ 3 วิชา กำหนดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร คือโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศให้นักเรียนได้ฝึกทำ คนละ 2 ภาคเรียน (ในเวลา 3 ปี หรือ 6

ภาคเรียน) โดยมีเวลาเรียนภาคเรียนละ 30-35 ชั่วโมง รวมเวลา 3 ปี ให้นักเรียนทำกิจการฟาร์มแบบโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศ ประมาณ 60-70 ชั่วโมง และในปี พ.ศ. 2510-2514 กรมอาชีวศึกษาได้ดำเนินการกู้เงินจากธนาคารโลกมาพัฒนาอาชีวเกษตร ได้มีสถานศึกษาเกษตรจำนวน 10 แห่ง เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ 1) วิทยาลัยเกษตรกรรมเชียงใหม่ (แม่โจ้) 2) วิทยาลัยเกษตรกรรมบางพระ 3) วิทยาลัยเกษตรกรรมสุรินทร์ 4) วิทยาลัยเกษตรกรรมนครศรีธรรมราช 5) โรงเรียนเกษตรกรรมชุมพร 6) โรงเรียนเกษตรกรรมน่าน 7) โรงเรียนเกษตรกรรมเจ้าคุณทหาร 8) โรงเรียนเกษตรกรรมจันทบุรี 9) โรงเรียนเกษตรกรรมพิษณุโลก และ 10) โรงเรียนเกษตรกรรมกาฬสินธุ์ โดยความร่วมมือของผู้เชี่ยวชาญอเมริกัน California State Polytechnic College ภายใต้การนำทีมของ Mr. Warren T. Smith ได้พัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาเกษตร ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกเกษตรกรรม (มศ.4-5-6) ขึ้น โดยกำหนดการเรียนเป็นระบบหน่วยกิต มีหมวดวิชาสามัญ จำนวน 22 หน่วยกิต หมวดวิชาสัมพันธ์ จำนวน 26 หน่วยกิต และหมวดวิชาชีพเกษตรกรรม จำนวน 72 หน่วยกิต มีการบรรยายและปฏิบัติการควบคู่กัน เรียนรวมทั้งสิ้นใน 3 ปี เท่ากับ 120 หน่วยกิต หลักสูตรนี้ได้กำหนดในเรื่องการปฏิบัติงานเกษตรไว้ดังนี้คือ ให้ปฏิบัติงานโรงเรียนภาคละ 90 ชั่วโมง และปฏิบัติงานโครงการเกษตรของนักเรียน วันละไม่น้อยกว่า 1 ชั่วโมง รวมไม่น้อยกว่า 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (ชาญชัย รอดอนันต์. 2530 : 9)

สรุปได้ว่า ในหลักสูตรของโครงการเงินกู้ เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา (พ.ศ. 2513) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพแผนกเกษตรกรรม ได้มุ่งเน้นงานฟาร์มอยู่ 3 ประเภท คือ 1) งานฟาร์มของโรงเรียน 2) งานโครงการเกษตรของนักเรียนในรูปแบบของงานทดลอง หรือโครงการทดลองของนักเรียน 3) งานโครงการเกษตรกรรมภายใต้การนิเทศซึ่งเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร

สำหรับงานปรับปรุงอาชีวศึกษาเกษตรของประเทศไทยตามโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษานั้น ได้มีการก่อสร้างปรับปรุงอาคารสถานที่จัดวัสดุครุภัณฑ์เพื่อการฝึก จัดหาดำราปรับปรุงบุคลากรมีผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีวศึกษามาให้คำปรึกษาและร่วมในขณะทำงาน มีการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรเพื่อใช้ในสถานศึกษาเกษตรกรรมทั้ง 10 แห่งนั้น เปลี่ยนระบบการเรียนการสอนและการวัดผลเป็นแบบหน่วยกิต

ในส่วนของงานฟาร์มและการปฏิบัติงานนั้น กำหนดให้มีการปฏิบัติงานโรงเรียนภาคเรียนละ 90 ชั่วโมง และปฏิบัติงานโครงการเกษตรของนักเรียนอีกไม่น้อยกว่า 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษาเกษตรในช่วงนี้ทางโครงการฯ ได้มุ่งพัฒนางานหลักอยู่ 6 ประการคือ 1) จัดสร้างอาคารสถานที่ต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นให้เพียงพอ 2) จัดหาอุปกรณ์ที่มีความจำเป็นในการปรับปรุงการสอน และการดำเนินงานฟาร์ม 3) จัดการพัฒนาการวางแผนงานฟาร์มของโรงเรียน รวมทั้งการจัดการติดตั้งเครื่องมือเครื่องใช้ในการชลประทาน

4) จัดอบรมและประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการให้แก่คณะครูอาจารย์เป็นประจำโดยมุ่งพัฒนาจัดทำโครงการสอน การวางแผนงานสอนทั้งทางด้านพีชกรรม สัตวบาล ช่างเกษตร วิชาสามัญสัมพันธ์ ฯลฯ 5) มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร อาชีวศึกษาเกษตรในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 6) มีการร่วมมือประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งเอกชนและรัฐบาล ให้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงพัฒนางานอาชีวศึกษาเกษตรร่วมกับทางโรงเรียน เช่น งานทางด้านสื่อการสอน ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ขาฆ่าแมลง บุคลากร และการยืมวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากร เป็นต้น (ชาญชัย รอดอนันต์. 2530 : 9)

จากแผนงานและลักษณะงานของโครงการเงินกู้ เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษาเกษตรกล่าวไว้ว่าเป็นโครงการที่เน้นงานฟาร์มของโรงเรียน ให้เป็นแหล่งฝีมือและประสบการณ์ในด้านการทำฟาร์มอย่างแท้จริง ดังจะเห็นได้จากการเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์งานฟาร์ม และการฝึกบุคลากร คือ ครู-อาจารย์ ให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการทำงานฟาร์มที่โรงเรียนได้อย่างแท้จริง

งานฟาร์มของสถานศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสอนได้เหมาะสมอย่างยิ่ง ในการถ่ายทอดวิธีการทำการเกษตร ให้พัฒนาเป็นการเกษตรยุคใหม่ ในสภาพสังคมที่มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสูงสุด ดังนั้น งานฟาร์มสถานศึกษาเกษตรกรรม เป็นงานที่มีความหมายและความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

ในระหว่างปี พ.ศ. 2518-2520 วิทยาลัยเกษตรกรรมบางพระได้รับความช่วยเหลือจากองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ ร่วมกับศูนย์ฝึกอบรมและวิจัยโคนม ภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิกให้การสนับสนุนในการจัดฝึกอบรม โคนมที่ วิทยาลัยเกษตรกรรมบางพระ โดยมีครู อาจารย์ ทางสาขาสัตวบาลที่เกี่ยวข้องกับการสอนวิชาการด้าน โคนมจากวิทยาลัยเกษตรต่าง ๆ ทั่วประเทศ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรดังกล่าว 3 รุ่น รุ่นละ 3 เดือนในแต่ละปี องค์การ เอฟ.เอ.โอ. ได้สนับสนุนการเงินปีละ 5,000 เหรียญสหรัฐเพื่อใช้จ่ายในการจัดทำเอกสาร และคำรามอบให้กับทางวิทยาลัย และได้ส่งวิทยากรที่มีความชำนาญ 2 คน ได้แก่ Mr.P.E. Smith และ Mr.Ulrick Sletten (ชาญชัย รอดอนันต์. 2530 : 6-8)

สำหรับด้านอาชีวเกษตร ครูเกษตรหรือผู้ทำการสอนในสถานศึกษาเกษตรมีงานด้านนิเทศการศึกษาควบคู่กันไปกับการสอนนักเรียนเช่นกัน เพราะการสอนของครูก็เปรียบเสมือนการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา กล่าวคือการสอนมุ่งประเด็นความรู้ ใช้มาตรการต่าง ๆ บังคับหรือมุ่งกระทำให้นักเรียนต้องเรียน ต้องปฏิบัติ และมีการให้คะแนน มีการประเมินผลที่เข้มงวด กวดขันโดยมีครูเป็นศูนย์กลางในการกำหนด ส่วนการนิเทศของครูต่อนักเรียนนั้นมุ่งจัดสภาวะบริหารพิเศษ โดยมุ่งหมายเพื่อพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้นักเรียนได้สัมผัสโดยตรง เรียนด้วยตนเองให้เกิดคุณภาพสูงสุด (นพคุณ ศิริวรรณ. 2532 : 122-130)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) เกษตรกรรม ด้านโคนม

ปีฉลูระ บุนนาค (2508 : 6) ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาถึงการศึกษากษตรในประเทศไทย ดังนี้ ประเทศไทยได้จัดการศึกษากษตรกรรมขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2460 โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะผลิตบุคคลให้มีความรู้ ความสามารถ และชำนาญทางด้านเกษตรกรรมไปปรับปรุงแก้ไขการเกษตรสมัยเก่า ให้เป็นการเกษตรสมัยใหม่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม สมัยก่อนนี้ประชากรของประเทศยังมีจำนวนน้อย พื้นที่สำหรับประกอบอาชีพการเกษตรมีจำกัดขยายต่อไปไม่ได้แล้ว แนวทางที่จะปรับปรุงการเกษตรให้ดีขึ้นดังกล่าว ทางที่ดีที่สุด คือ การจัดการศึกษาทางเกษตรกรรมให้มีประสิทธิภาพ โดยผลิตบุคคลให้มีความรู้ความสามารถ และความชำนาญทางด้านเกษตรกรรม โดยบุคคลเหล่านี้อาจจะออกไปเป็นเกษตรกรโดยตรง เป็นผู้ให้ความรู้ความสามารถ และความชำนาญแก่เกษตรกร เช่น เป็นครู พนักงานส่งเสริม หรืองานใด ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพทางเกษตร เช่น พนักงานขายปุ๋ย ขายยากำจัดศัตรูพืช ขายเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ทางเกษตร ฯลฯ และสอดคล้องกับอำพล เสนาณรงค์ (2538 : 1) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการเกษตรเป็นอาชีพที่เก่าแก่ที่สุดของมนุษยชาติ การวิวัฒนาการของการเกษตรเกี่ยวข้องกับการใช้และทำลายธรรมชาติอย่างใกล้ชิด จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดการศึกษากษตรเพื่อให้สอดคล้องกับความเจริญในปัจจุบัน โดยกรมอาชีวศึกษาได้มีบทบาทในการจัดการศึกษากษตรขึ้นในปัจจุบัน โดยกองวิทยาลัยเกษตรกรรม (2526 : 9-10) ได้มีวัตถุประสงค์ในการจัดงานฟาร์มของสถานศึกษากษตรตามหลักสูตร และวิชาที่จะเรียนขึ้น เพื่อให้ตรงกับการศึกษากษตรในปัจจุบัน โดยได้มีการกำหนดไว้ดังต่อไปนี้ 1) การจัดงานฟาร์มในสถานศึกษากษตรเพื่อเป็นอุปกรณ์การสอน โดยมุ่งเน้นทักษะพื้นฐานในแต่ละวิชา โดยให้เกิดการต่อเนื่องในกระบวนการผลิตให้มากที่สุด โดยไม่คำนึงว่าผลที่ได้ออกมาจะเป็นบวกหรือลบ 2) การจัดงานฟาร์มในสถานศึกษากษตรเพื่อเป็นแหล่งทดลองปฏิบัติ เพราะกิจกรรมบางอย่างนั้นอาจไม่เหมาะสมสำหรับช่วงระยะเวลาที่เรียนวิชาชีพอยู่ 3) เพื่อให้ นักเรียนนักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติงานภายในสถานศึกษากษตร 4) เพื่อให้ นักเรียนนักศึกษาได้ทำปัญหาพิเศษเพื่อใช้ในการวิเคราะห์หิววิจัยต่อไป

จากที่มีการกำหนดว่าการจัดการฟาร์มในสถานศึกษาดังกล่าวนั้น เป็นไปตามหลักสูตร ได้กำหนดไว้ทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หลักสูตรได้กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจนดังนี้

โครงสร้างหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พ.ศ. 2540 (กรมอาชีวศึกษา. 2540 : 27) โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้ 1) เพื่อให้มีความรู้ทักษะและประสบการณ์ สามารถปฏิบัติงานในระดับช่างเทคนิค 2) เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อสัมมาอาชีพ มีความภาคภูมิใจและมั่นใจในวิชาชีพที่เรียน 3) เพื่อพัฒนาทัศนคติ และวินัยในการทำงาน ให้มีจรรยาในวิชาชีพ มีความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบในการทำงาน ความมีมนุษยสัมพันธ์

ความสามารถในการตัดสินใจ และแก้ปัญหา 4) เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม รู้จักอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสมและถูกต้อง 5) เพื่อให้เห็นคุณค่าและดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และศิลปวัฒนธรรมไทย มีความเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

วิชาชีพเลือก (ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต) ระบบปกติ สาขาสัตวศาสตร์ มี 4 สาขางาน ให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชา สาขางานใดสาขาหนึ่ง หรือหลายสาขางาน ในสาขาสัตวศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต ได้แก่

3503 - 2301	การผลิตโคนม	2 - 2 - 3
3503 - 2302	การผลิตน้ำนม	2 - 2 - 3
3503 - 2303	ทุ่งหญ้าและการจัดการทุ่งหญ้า	2 - 2 - 3
3503 - 2304	การผสมเทียม	2 - 2 - 3
3503 - 2306	อาหารและการให้อาหารสัตว์	2 - 2 - 3
3503 - 2108	โรคและการสุขาภิบาลโรคสัตว์	2 - 2 - 2
3503 - 2109	การประกวดและตัดสินสัตว์	1 - 2 - 3
3503 - 2204	พฤติกรรมสัตว์เลี้ยง	1 - 2 - 3
3503 - 2206	เนื้อและการแปรรูปเนื้อสัตว์	2 - 3 - 3
3503 - 2207	การจัดการสิ่งแวดล้อมในฟาร์มเลี้ยงสัตว์	2 - 0 - 2
3503 - 2402	การผลิตโคขุน	2 - 2 - 3
3503 - 2403	การส่งเสริมปศุสัตว์	2 - 2 - 3
3503 - 2404	กฎหมายเกี่ยวกับปศุสัตว์	2 - 0 - 2
2503 - 2209	เทคโนโลยีนมและผลิตภัณฑ์นม	2 - 2 - 3

ระบบทวิภาคี ให้สถานประกอบการ/แหล่งวิชาการ/สถานประกอบอาชีพอิสระ

ร่วมวางแผนการเรียน การปฏิบัติรวมทั้งการประเมินผลให้ครอบคลุมจุดประสงค์รายวิชาดังต่อไปนี้

3503 - 2801	ปฏิบัติการเทคโนโลยีสัตวศาสตร์ 1	* - * - 3
3503 - 2802	ปฏิบัติการเทคโนโลยีสัตวศาสตร์ 2	* - * - 3
3503 - 2803	ปฏิบัติการเทคโนโลยีสัตวศาสตร์ 3	* - * - 3
3503 - 2804	ปฏิบัติการเทคโนโลยีสัตวศาสตร์ 4	* - * - 3

ฝึกงาน/โครงการ/โครงวิชาชีพ (4 หน่วยกิต) ให้เลือกเรียน 1 รายวิชาดังต่อไปนี้

3503 - 2901	ฝึกงาน	* - * - 4
3503 - 2902	โครงการ	* - * - 4
3503 - 2903	โครงการวิชาชีพ	* - * - 4
3503 - 1413	โครงการวิทยาศาสตร์	* - * - 4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมวดวิชาเลือกเสรี ให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัด และความสนใจจากรายวิชา
ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2540 ทุกประเภทวิชา
รวมไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต

2.4 การบริหารงานฟาร์มโคนมในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

ปัจจุบันการบริหารงานฟาร์มของ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ได้เปลี่ยนแผนภูมิ
การบริหารงานใหม่ตามระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2541 โดยอาศัย
อำนาจตามระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2541 ข้อ 22 โดยกำหนดให้
ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัย ทำหน้าที่ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายธุรกิจศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบ
ในฐานะจัดการในการดำเนินงานในเชิงธุรกิจ ตามศักยภาพของสถานศึกษา และปัจจัยแวดล้อม
ภายนอก เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยมีอำนาจหน้าที่ในการ
วิเคราะห์แผนงาน โครงการกำหนด โครงการเพื่อเสนออนุมัติจัดการเกี่ยวกับปัจจัยในกระบวนการ
ผลิต และจำหน่ายในฝ่าย และควบคุมกำกับดูแลงานวิสาหกิจสัมพันธ์ งานบริการและซ่อมบำรุง
เครื่องทุ่นแรงฟาร์ม ฟาร์มโรงงาน งานธุรกิจ และมีผู้รับผิดชอบในด้านการปฏิบัติ คือ หัวหน้างาน
ฟาร์ม

หัวหน้างานฟาร์มมีหน้าที่ดังนี้ คือ 1) ประสานงานกับคณะวิชา และงานต่าง ๆ

ในสถานศึกษา และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องในการวางแผนการผลิต และจำหน่ายหรือบริการ
เพื่อจัดทำโครงการในเชิงธุรกิจ และพัฒนางานนั้นให้ดียิ่งขึ้น เพื่อเป็นตัวอย่างแก่นักเรียน นักศึกษา
เกษตรกรและประชาชนผู้สนใจทั่วไป 2) ร่วมกับหัวหน้างานพัสดุในการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อให้ได้
วัตถุดิบ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์และสิ่งต่าง ๆ ตามความต้องการในการดำเนินงานในเชิงธุรกิจ
3) ควบคุม กำกับ ดูแล ในการดำเนินงานการผลิตและจำหน่าย หรือบริการ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ
ที่อาจเกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ 4) จัดทำแผนการใช้
แรงงาน กำหนดภาระกิจหน้าที่ของบุคลากรแต่ละคนที่อยู่ในความรับผิดชอบให้เกิดประโยชน์
สูงสุดต่อสถานศึกษา 5) ตรวจสอบและวางแผนการใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องทุ่นแรงฟาร์ม
และอาคารสถานที่ ที่อยู่ในความรับผิดชอบให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา 6) จัดทำทะเบียน
ประวัติการใช้งาน การซ่อมบำรุงวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องทุ่นแรงฟาร์ม ที่อยู่ในความ
รับผิดชอบให้เป็นปัจจุบัน 7) ควบคุมดูแลฟาร์มและอาคารสถานที่ ที่อยู่ในความรับผิดชอบให้อยู่
ในสภาพที่เป็นระเบียบ สะอาดและปลอดภัย 8) เผยแพร่ความรู้และวิทยาการต่าง ๆ จากการ
ดำเนินงานแก่นักเรียน-นักศึกษาเกษตรกร และประชาชนผู้สนใจทั่วไป 9) วางแผนและจัดระบบ
ในการรับนักเรียน นักศึกษา เกษตรกรตลอดจนประชาชนผู้สนใจทั่วไปเข้าฝึกงาน หรือศึกษาดูงาน
10) จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของงานฟาร์ม ที่อยู่ในความรับผิดชอบให้เป็นปัจจุบัน และจัดทำ

รายงานเป็นประจำทุกเดือน 11) รวบรวมข้อมูล สถิติต่าง ๆ รายรับ-รายจ่ายในการดำเนินการผลิต และจำหน่ายหรือบริการเพื่อเป็นข้อมูล ในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานฟาร์ม ให้เกิด ประโยชน์ต่อสถานศึกษายิ่งขึ้น 12) เสนอโครงการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น 13) รายงาน การปฏิบัติงานในหน้าที่ตามลำดับชั้น 14) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย (วิทยาลัย เกษตรและเทคโนโลยีจะเชิงเทรา. 2541 : 19-20)

จิต อิศสระรี (2537 : 6-8) ได้กล่าวถึงปัญหาเรื่องการจัดการงานฟาร์ม ของวิทยาลัย เกษตรกรรมว่า “งานฟาร์มของวิทยาลัยถือเป็นกิจการจำเป็น เนื่องจากวิทยาลัยเกษตรมีวัตถุประสงค์ ที่สำคัญในการดำเนินการเพื่อเป็นแหล่งฝึกทักษะ และประสบการณ์ของนักศึกษา ซึ่งเป็นส่วน ประกอบของการเรียนการสอน และผลของการดำเนินงานยังก่อให้เกิดรายได้กลับเข้ามาเป็นเงิน บำรุงการศึกษา เพื่อใช้พัฒนาการเรียนการสอนได้ ปัญหาด้านงานฟาร์ม ได้แก่ ความรู้เทคนิค การผลิตและด้านการจัดการ ซึ่งต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ ความรับผิดชอบ ขยัน และอดทน เป็นผู้ดำเนินการ เป็นที่ทราบกันว่ากิจการเกษตรเป็นกิจการที่มีความเสี่ยงสูงทั้งราคาวัตถุดิบ และ ผลผลิตไม่แน่นอน ภาวะตลาดถูกควบคุมด้วยคนกลาง”

ในด้านฟาร์มโคนมของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ได้ถูกกำหนดโดยในแต่ละ วิทยาลัยมีการจำแนกการเลี้ยงโคนมออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ คือ ระบบปล่อยโคในแปลงหญ้า ระบบ ผูกขังโรง และระบบปล่อยโคในลาน หรือในโรงเรือน (อนุชา ศิริ. 2529 : 127-128) โดยการเลี้ยง โคนมจะต้องมีการเลี้ยงให้เหมาะสมกับการเลี้ยงโคในเขตร้อน คือ 1) สามารถให้นมเป็นจำนวนมาก 2) มีความทนทานต่ออากาศร้อน 3) ให้ลูกโคตกสม่าเสมอตลอดช่วงอายุให้ผลที่ยาวนาน 4) เลี้ยงง่าย ตามมาตรฐานการเลี้ยงแบบสมัยใหม่ 5) สามารถใช้อาหารพื้นเมืองได้ดี 6) สามารถให้เนื้อได้ดี ใกล้เคียงกับโคเนื้อ (ชวนิศนดากร วรพรรณ. 2527 : 65-67) และในแต่ละวิทยาลัยได้จัดให้มีพื้นที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ในการเลี้ยง โรงงานแปรรูปน้ำนม ซึ่งสามารถเป็นที่ฝึกงานในด้านทักษะทาง โคนมแก่นักศึกษา และเกษตรกรผู้สนใจต่อไป

2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมโพธิ เพ็ญครบุรี (2539 : เนื้อความย่อ) ได้วิจัยเรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอน วิชาการฟาร์มเกษตรภายในสาขาวิชาสัตวศาสตร์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในวิทยาลัย เกษตรกรรม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรมอาชีวศึกษา พบว่า ความเห็นของอาจารย์และนักศึกษา ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน แผนกวิชาโคนมมีความเห็นว่า ทักษะที่มีการปฏิบัติอยู่มาก คือ การใช้วัคซีนป้องกันโรค การรีดนมด้วยเครื่อง การผลิตน้ำนมพาสเจอร์ไรส์

เจริญ เอี่ยมสุภามิต (2530 : 69-70) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดงานฟาร์มของคณะวิชาพืชกรรม วิทยาลัยเกษตรกรรมกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรมอาชีวศึกษา พบว่า การจัดงานฟาร์มของ

วิทยาลัยเกษตรกรรมบางแห่ง ยังมีความต้องการเพิ่มเติมในเรื่องพืชในฟาร์ม และปัญหาที่พบส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาทางด้านงบประมาณ แหล่งน้ำ อาคารสถานที่ปฏิบัติงาน อุปกรณ์และครุภัณฑ์ต่าง ๆ รวมทั้งปัญหาในการพัฒนาครู-อาจารย์ที่ทำการสอนและให้ความรู้แก่ผู้เรียน เช่นเดียวกับ สมศักดิ์ เจริญวัย (2530 : 56-57) ได้วิจัยเรื่องสภาพการจัดการสอนวิชาปฏิบัติงานเกษตรตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2524 ในวิทยาลัยเกษตรกรรมภาคกลาง พบว่า การจัดการสอนวิชาปฏิบัติงานเกษตรพบว่าสภาพทั่วไปของการจัดการสอนวิชาปฏิบัติงานเกษตรในเรื่องของการบริหารงานฟาร์ม นโยบายการปฏิบัติงานฟาร์ม การวางแผนทั่วไปที่ระดับปานกลางเท่านั้น และยังพบว่า งบประมาณที่ได้รับมีน้อย เครื่องมือที่ใช้ก็ไม่เพียงพอ และให้ข้อเสนอแนะว่า การปฏิบัติงาน ควรเน้นการฝึกให้มีทักษะและประสบการณ์อย่างพอเพียง เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการออกไปประกอบอาชีพในอนาคตได้ และเห็นว่างานฟาร์มเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการศึกษาเกษตร สถาบันทางการศึกษาเกษตรทุกแห่งจัดให้มีงานฟาร์มขึ้นในสถานศึกษาเพื่อใช้ฝึกทักษะ ปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การเรียนทางด้านอาชีพเกษตรนั้น โดยเฉพาะด้านสาขาสัตวบาล นักศึกษาจำเป็นจะต้องเข้าใจในกระบวนการและขั้นตอนในการปฏิบัติเป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่มีชีวิตแต่ละประเภท ซึ่งจะมี ความแตกต่างกันในด้านธรรมชาติของตัวมันเอง เช่น สัตว์ปีก สัตว์เล็ก สัตว์ใหญ่ ประมง ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้นอกจากนักศึกษาจะเรียนในทางทฤษฎีแล้ว จะต้องมีการปฏิบัติจริงควบคู่กันไป เพื่อให้เกิดทักษะ ประสบการณ์ และเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับตนเองอีกด้วย เมื่อจบการศึกษาไปแล้วสามารถที่จะประกอบอาชีพหรือเป็นลูกจ้างเอกชน หน่วยราชการต่าง ๆ ได้โดยไม่ต้องมีการ preservice training อันจะทำให้มีการพัฒนาทักษะทางสัตวบาลให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาดเศรษฐกิจและสังคม ตรงตามเป้าหมายของกรมอาชีวศึกษาและยังบังเกิดผลดีต่อการอาชีพเกษตรด้วย

พรทิพย์ แก้วประทุม (2539 : 23) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการเลี้ยง ไก่ชนนครบวงจร จังหวัดนครพนม เป็นการศึกษากายภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการของเกษตรกร ผลจากการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน เกษตรกรที่มีความรู้เมื่อได้รับการศึกษาในด้านวิชาชีพจะทำให้ผู้ทำการเลี้ยง ไก่ชนประสบความสำเร็จมากกว่าเกษตรกรที่ไม่มีความรู้

สงบ เพียรทำดี (2529 : 18) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาสัตวบาล โดยอาศัยงานฟาร์มของวิทยาลัยเกษตรกรรมในเขตภาคกลาง พบอีกว่าในการสอนภาคปฏิบัติในฟาร์มนั้นครูจะต้องพิจารณาว่าเมื่อใดจึงจะใช้สอนภาคปฏิบัติ เพื่อให้ควบคู่กับการ ไปสอนในห้องเรียน ครูควรจะต้องทราบถึงข้อบกพร่องของนักเรียนที่ควรจะต้องเน้นหนักให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่น เป็นการยืนยันจากการสอนในห้องเรียน ในเรื่องอะไรและตอนใดของวิชาที่สอนไปแล้ว ครูจะต้องสังเกตดูว่าเรื่องใดควรได้ให้

นักเรียนปฏิบัติให้มาก และเมื่อใดที่ควรนำออกไปปฏิบัติด้วยมือของนักเรียนเอง ครูจะสังเกตจากนักเรียนโดยมีแนวทางดังนี้ 1) สังเกตได้จากนักเรียนที่มีปัญหาในเรื่องหนึ่งเรื่องใดเสมอ ๆ และไม่เข้าใจหรือเข้าใจได้ยาก 2) นักเรียนส่วนมากไม่ยอมรับนับถือหรือยอมรับเชื่อว่าเรื่องที่สอนให้มันเป็นจริง 3) นักเรียนขาดความสนใจที่จะเรียน เกิดความเบื่อหน่ายเพราะนักเรียนมีความเข้าใจดีแล้วแต่ยังขาดการทดลองปฏิบัติ และความชำนาญของนักเรียนยังไม่เคยทดลองทำด้วยมือของตนเองอย่างแท้จริง 4) ได้สอนทฤษฎีให้นักเรียนไปเพียงพอแล้ว ถึงคราวที่สมควรจะให้นักเรียนทดลองปฏิบัติดูบ้าง 5) ถึงเวลาที่เหมาะสมกับงานที่จะต้องทดลองปฏิบัติได้แล้ว เพราะหาวัตถุดิบได้เพียงพอและเหมาะสมกับฤดูกาลที่จะต้องปฏิบัติงานในฟาร์มแล้ว และจะเห็นว่าเมื่อครูได้พิจารณาเห็นสมควรที่จะได้นำนักเรียนไปทดลองปฏิบัติงานในฟาร์มแล้ว ครูจะต้องมีแผนงานเป็นขั้น ๆ โดยเขียนไว้เป็นแผนการสอนโดยรวมข้อความและใจความที่สำคัญดังนี้คือ 1) ความมุ่งหมาย 2) อุปกรณ์และสถานที่ 3) ความปลอดภัยในการปฏิบัติและข้อควรระวัง 4) วิธีการดำเนินงานสอนเป็นขั้น ๆ ไป 5) การบันทึกผลงานปฏิบัติการทดลองปฏิบัติ และ 6) การเขียนผลงานการที่ปฏิบัติไปแล้ว

ศราวดี ม่วงศรี (2529 : 25) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาด้านเทคนิคในการผสมพันธุ์ การให้อาหาร และการจัดการเลี้ยงดูโคนมของฟาร์มในตำบลหนองโพธิ์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยทำการสุ่มตัวอย่างจากเกษตรกร 100 ฟาร์มผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรเลี้ยงโคนมสายพันธุ์โฮลสไตน์-ฟรีเซียน ลูกผสม 75 เปอร์เซนต์ อาหารที่ใช้เลี้ยงเป็นหญ้าขนและหญ้าพื้นเมือง และนอกจากอาหารสดที่ได้รับแล้ว ยังใช้ฟางข้าวเป็นอาหารสำรอง และไม่ค่อยผสมอาหารใช้เองมักจะซื้อจากสหกรณ์มีการตรวจโรคอยู่เสมอ และโรคที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ โรคปากและเท้าเปื่อย จะเห็นว่าปัญหาที่เกิดจากการเลี้ยง โคนมเป็นปัญหาที่คล้ายกัน การศึกษาพัฒนาการเลี้ยงโคนมในวิทยาลัยเกษตรฯ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อนำเอาผลการศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงความรู้ และทักษะให้กับผู้เกี่ยวข้อง และเป็นผลดีต่อการพัฒนาฟาร์มโคนมในภาคอื่น ๆ ต่อไป

บุญมี กองสมบัติ (2526 : 20) ได้ทำการศึกษาเรื่องสภาพการเลี้ยงโคนมของสมาชิกสหกรณ์โคนมอยุธยา อ.พระนครศรีอยุธยา พบว่า โคที่เลี้ยงส่วนใหญ่เป็นพันธุ์โฮลสไตน์-ฟรีเซียน ปัญหาที่พบ คือ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีแปลงหญ้า สมาชิกมักละเลยถึงปัญหาเรื่องความสะอาดของโรงเรือน และปัญหาอาหารโคนมที่มีราคาแพง เป็นปัญหาที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีภาคกลางเคยพบและประสบมาแล้วและเป็นส่วนชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการศึกษาด้านการพัฒนาฟาร์มโคนมเป็นอย่างยิ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นในการพัฒนางานฟาร์มโคนม ของผู้บริหาร-อาจารย์ และ นักศึกษา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กลุ่มภาคกลาง สังกัดกรมอาชีวศึกษา โดยผู้ดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

3.1 กำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหาร-อาจารย์ จำนวน 56 คน ซึ่ง ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคกลาง จำนวน 7 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายจัดการศึกษา จำนวน 7 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการการศึกษา จำนวน 7 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายแผนงานการศึกษา จำนวน 7 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายธุรกิจศึกษา จำนวน 7 คน ผู้จัดการฟาร์มธุรกิจจำนวน 7 คน อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มโคนมจำนวน 7 คน หัวหน้าคณะวิชาสัตวศาสตร์จำนวน 7 คน และกลุ่มนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาสัตวศาสตร์ กลุ่มงานโคนม จำนวน 115 คน รวมประชากรทั้งหมด 171 คน ดังนี้ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชลบุรี จำนวน 31 คน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี จำนวน 23 คน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี จำนวน 23 คน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลพบุรี จำนวน 23 คน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสระแก้ว จำนวน 24 คน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี จำนวน 23 คน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุทัยธานี จำนวน 24 คน

3.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น มี 2 ชุดคือ 1) แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร-อาจารย์ 2) แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด (close-ended questionnaire) โดยอาศัยข้อมูลจากการปฏิบัติงานจริงและได้ปรับปรุงแก้ไขมาจากงานวิจัยของ นพคุณ ศิริวรรณ และคณะ (2540 : 136 - 146) ที่ได้วิจัยเรื่องความต้องการพัฒนางานฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาของครู-อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตระดับอาชีวศึกษา และเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอนคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับใช้ในงานวิจัยของคณะผู้วิจัยเท่านั้น การนำเอกสารนี้ไปใช้ในการอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตถือว่าผิดกฎหมาย
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัจจัยเกี่ยวกับสภาพฟาร์มโคนม ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีภาคกลาง ตามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์ม โคนม โดยสร้างแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert (ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2530 : 158-159) ซึ่งแต่ละระดับได้กำหนดคะแนนเป็น 5 ระดับ คือ 5, 4, 3, 2 และ 1 ซึ่งมีความหมายของคะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพของปัจจัยอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพของปัจจัยอยู่ในระดับเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง สภาพของปัจจัยอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพของปัจจัยอยู่ในระดับเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง สภาพของปัจจัยอยู่ในระดับเหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการพัฒนาฟาร์มโคนมในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีภาคกลาง ของผู้บริหารอาจารย์และนักศึกษาโดยสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert (ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2530 : 158 - 159) ซึ่งแต่ละระดับคือ 5, 4, 3, 2 และ 1 ซึ่งมีความหมายของคะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดในการพัฒนาฟาร์มโคนม
- 4 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมากในการพัฒนาฟาร์มโคนม
- 3 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นปานกลางในการพัฒนาฟาร์มโคนม
- 2 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อยในการพัฒนาฟาร์มโคนม
- 1 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดในการพัฒนาฟาร์มโคนม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบแก้ไขและปรับปรุงให้ดีขึ้น จากนั้นนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแก้ไขเพื่อความเหมาะสมที่จะใช้เป็นแบบสอบถาม พร้อมทั้งข้อเสนอเพิ่มเติมดังรายนามผู้ทรงคุณวุฒิต่อไปนี้

1. นายจรงค์ วณิชชาธิระ	ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา
2. นายสหัส คำบุญ	ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี
3. นายสุรชัย ม่วงประเสริฐ	ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา
4. นายชูรัตน์ แปลกสงวนศรี	อาจารย์ 3 ระดับ 8 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลพบุรี

5. นางจินตนา เครือตรีประดิษฐ์ อาจารย์ 2 หัวหน้างานวิจัยและพัฒนา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้คัดแบบสงวนลิขสิทธิ์ และต้องขออนุญาตก่อนนำเอกสารนี้ไปใช้

เมื่อได้รับแบบสอบถามที่ได้แก้ไขและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิครบทุกฉบับแล้ว นำมาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อปรับปรุงก่อนนำไปทดลองใช้

3.3 ทดสอบเครื่องมือ

นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหาร-อาจารย์และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาสัตวศาสตร์ กลุ่มงานโคนม ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น จำนวน 23 ชุด วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ จำนวน 23 ชุด เพื่อหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา จุดมุ่งหมาย และพัฒนาปรับปรุงให้สมบูรณ์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC⁺ ซึ่งผลการทดสอบ เครื่องมือโดยวิธีของ Cronbach ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น .8

3.4 วิธีการรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อขออนุญาตกรณอาชีวศึกษา ในการเก็บข้อมูลในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กลุ่มภาคกลาง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม พร้อมหนังสือนำจากกรมอาชีวศึกษา ถึงวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กลุ่มภาคกลาง เพื่อให้ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา กลุ่มเป้าหมายกรอกแบบสอบถามจำนวน 171 ชุด และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองได้รับคืนทั้งหมด จำนวน 171 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมแบบสอบถาม และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package For The Social Sciences/PC⁺) ช่วยในการวิจัย และใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีเกณฑ์การแปลผลระดับความคิดเห็นดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด/ควรมีการพัฒนามากที่สุด
- 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก/ควรมีการพัฒนามาก
- 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง/ควรมีการพัฒนานปานกลาง
- 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย/ควรมีการพัฒนาน้อย
- 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด/ควรมีการพัฒนาน้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นในการพัฒนาฟาร์มโคนม ของผู้บริหาร-อาจารย์ และ นักศึกษาในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กลุ่มภาคกลาง สังกัดกรมอาชีวศึกษา โดยแบ่ง แบบสอบถามเป็น 2 ชุด ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร-อาจารย์ มี 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นสถานภาพทั่วไป ในตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพของฟาร์มโคนม (ตอบเฉพาะอาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์ม โคนม) และตอนที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นในการพัฒนาฟาร์มโคนม ส่วนชุดที่ 2 มี 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นสถานภาพทั่วไป และตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นในการพัฒนาฟาร์มโคนม

4.1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ผู้บริหาร-อาจารย์)

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้บริหาร-อาจารย์

รายการ	จำนวน (คน) N = 56	ร้อยละ (%)
เพศ		
ชาย	55	98.2
หญิง	1	1.8
อายุ		
36-40	8	14.3
41-45	27	48.1
มากกว่า 45 ปี (น้อยที่สุด 36 ปี มากที่สุด 45 ปี)	21	37.6
สถานภาพการสมรส		
โสด	2	3.6
สมรส	52	92.8
ม่าย	2	3.6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่หรือใช้เพื่อการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวนคน (N = 56)	ร้อยละ (%)
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	27	48.2
ปริญญาโท	28	50.0
ปริญญาเอก	1	1.8
ตำแหน่ง		
ผู้อำนวยการ	7	12.5
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายจัดการศึกษา	7	12.5
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการการศึกษา	7	12.5
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายแผนงานการศึกษา	7	12.5
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายธุรกิจศึกษา	7	12.5
ผู้จัดการฟาร์มธุรกิจ	7	12.5
อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มโคนม	7	12.5
หัวหน้าคณะวิชาสัตวศาสตร์	7	12.5
ที่อยู่ปัจจุบัน		
ภายในวิทยาลัย	55	98.2
ภายนอกวิทยาลัย	1	1.8
ประสบการณ์ด้านโคนม		
ไม่มี	23	41.1
น้อยกว่า 6 ปี	19	33.9
6-10 ปี	7	12.5
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	7	12.5
ผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับงานด้านฟาร์มโคนม		
เคย	26	46.4
ไม่เคย	30	53.6

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทั้งหมดเป็นเพศชายร้อยละ 98.2 มีอายุระหว่าง 41-45 ปี ร้อยละ 48.1 มีสถานภาพสมรสแล้ว ร้อยละ 92.8 มีการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 50.0 ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายจัดการศึกษา ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการการศึกษา ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายแผนงานการศึกษา ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายธุรกิจศึกษา

ผู้จัดการฟาร์มธุรกิจ อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มโคนม และหัวหน้าคณะวิชาสัตวศาสตร์เท่ากัน ร้อยละ 12.5 และไม่เคยผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับงานด้านฟาร์มโคนมร้อยละ 53.6

4.2 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (นักศึกษา)

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพทั่วไปของนักศึกษา

รายการ	จำนวน (คน) N = 115	ร้อยละ (%)
เพศ		
ชาย	99	86.1
หญิง	16	13.9
อายุ		
18	22	19.1
19	80	69.6
20	10	8.7
21	1	0.9
22	2	1.7
(น้อยสุด 21 ปี มากสุด 19 ปี)		
ระดับการศึกษา		
ปวส.1	66	57.4
ปวส.2	49	42.6

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชายร้อยละ 86.1 มีอายุ 19 ปี มากที่สุด ร้อยละ 69.6 ส่วนระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับชั้น ปวส.1 ร้อยละ 57.4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 สภาพของฟาร์มโคนมในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กลุ่มภาคกลาง

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของสภาพปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการทำฟาร์ม โคนมของอาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์ม โคนม

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย N = 7	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสมของสภาพปัจจัย
ด้านพื้นที่ที่ดิน			
- ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความลาดเทการระบายน้ำในด้านคุณภาพที่เหมาะสมกับฟาร์ม โคนมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	4.43	0.79	มาก
- พื้นที่ที่มีปริมาณเพียงพอ และเหมาะสมสำหรับฟาร์ม โคนมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	4.43	0.53	มาก
- มีพื้นที่สำหรับปลูกแปลงหญ้าเพียงพอ และเหมาะสมสำหรับฟาร์ม โคนมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	4.29	0.76	มาก
ด้านแหล่งน้ำ และระบบชลประทาน			
- คุณภาพน้ำเพียงพอ และเหมาะสมกับความต้องการ	4.71	0.49	มากที่สุด
- มีแหล่งน้ำสำหรับ โคนมเพียงพอ และเหมาะสม	4.14	0.38	มาก
- มีระบบชลประทานสำหรับแปลงหญ้าเพียงพอ	2.00	0.82	น้อย
ด้านอาคาร และโรงเรือน			
- มีโรงเรือนรีดนม	3.43	0.53	ปานกลาง
- โรงเรือนมีรั้วรอบขอบชิด	3.00	0.00	ปานกลาง
- โรงเรือนมีบ่อถ่ายเทของเสีย	3.00	0.00	ปานกลาง
- มีห้องเก็บเครื่องมือและอุปกรณ์	2.57	0.53	ปานกลาง
- มีโรงเรือนสำหรับพ่อพันธุ์ และแม่พันธุ์ โคนม			
เพียงพอและเหมาะสม	2.14	0.38	น้อย
- มีห้องสำหรับฝึกปฏิบัติงาน	1.29	0.49	น้อยที่สุด
ด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์/วัสดุและพันธุ์สัตว์			
- มีพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ โคนมที่มีคุณภาพดีเหมาะสม	3.29	0.49	ปานกลาง
- เครื่องมือ/อุปกรณ์ มีจำนวน และปริมาณเพียงพอ			
กับความต้องการ	2.86	0.38	ปานกลาง
- มีวัสดุ/เคมีภัณฑ์ที่มีคุณภาพดีเหมาะสม	2.57	0.53	ปานกลาง
- มีวัสดุ/เคมีภัณฑ์ จำนวน/ปริมาณเพียงพอ	2.57	0.53	ปานกลาง
- เครื่องมือ/อุปกรณ์ มีคุณภาพเพียงพอและเหมาะสม	2.43	0.53	น้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ในการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ขอสงวนสิทธิ์ในสิ่งที่ปรากฏในเอกสารทุกครั้งที่นำเสนอไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนน เฉลี่ย N = 7	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความเหมาะสม ของสภาพปัจจัย
ด้านบุคลากร/แรงงาน			
- การได้รับความช่วยเหลือ การส่งเสริมสนับสนุน จากผู้บริหารสถานศึกษา	3.71	1.49	มาก
- การได้รับความช่วยเหลือ การส่งเสริมสนับสนุน จากบุคคลที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา	3.43	0.53	ปานกลาง
- เครื่องมือ/อุปกรณ์ มีจำนวนและปริมาณเพียงพอกับ ความต้องการ	3.29	0.49	ปานกลาง
- แรงงาน/คนงานมีคุณภาพและเหมาะสมกับงาน	2.86	0.69	ปานกลาง
- มีจำนวนอาจารย์ผู้ดูแลฟาร์ม โคนมเพียงพอเหมาะสม	2.71	1.11	ปานกลาง
- การได้รับความช่วยเหลือ การส่งเสริมสนับสนุน จากหน่วยงาน/บุคคลภายนอก	2.43	0.53	น้อย
ด้านเงินทุน/งบประมาณ			
- ความเพียงพอและเหมาะสมของเงินทุน/ งบประมาณที่ได้รับ	3.57	0.53	มาก
- การได้รับความสะดวกในการเบิกจ่าย	3.00	0.58	ปานกลาง
ด้านการตลาดการจำหน่ายผลผลิต			
- มีตลาดภายนอกวิทยาลัยรองรับการจำหน่าย ผลผลิตจากฟาร์ม โคนม	3.98	0.38	มาก
- การจัดจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์ม โคนมมีความ คล่องตัวสูง	3.43	0.38	ปานกลาง
- มีตลาดในท้องถิ่นรองรับการจำหน่ายผลผลิต จากฟาร์ม โคนม	2.98	0.38	ปานกลาง
- คณะกรรมการจัดจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์ม โคนม มีความพร้อม และคล่องตัวดี	2.96	0.38	ปานกลาง
- มีตลาดภายในวิทยาลัย รองรับการจำหน่ายผลผลิต จากฟาร์ม โคนม	2.45	1.13	น้อย
ด้านการบริหาร/การจัดการ			
- ความมีอิสระในการพิจารณาจัดการบริหาร ฟาร์ม โคนม	4.86	0.38	มากที่สุด
- ผู้บริหารสถานศึกษา/หัวหน้าคณะวิชาได้ร่วม กิจกรรมของฟาร์ม โคนมเป็นอย่างดี	4.57	1.13	มากที่สุด

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย N = 7	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสมของสภาพปัจจัย
- การบริหาร/การจัดการฟาร์ม ไคโนมเป็นไปตามหลักของวิชาการ	3.14	0.38	ปานกลาง
- การบริหาร/การจัดการฟาร์ม ไคโนมมีความคล่องตัว	3.00	0.00	ปานกลาง
- การดำเนินงานฟาร์ม ไคโนมได้รับผลกำไรเป็นที่น่าพอใจ	2.86	0.38	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ระดับความเหมาะสมของสภาพปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการทำฟาร์ม ไคโนม มีดังนี้

ด้านพื้นที่/ที่ดิน พบว่า ระดับความเหมาะสมของสภาพปัจจัยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกรายการ

ด้านแหล่งน้ำและระบบชลประทานพบว่าคุณภาพน้ำเพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด มีแหล่งน้ำสำหรับ ไคโนมเพียงพอและเหมาะสมมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมีระบบชลประทานสำหรับแปลงหญ้าเพียงพอมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย

ด้านอาคารและโรงเรือนพบว่า ระดับความเหมาะสมของสภาพปัจจัยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 4 รายการคือ มีโรงเรือนรีดนม โรงเรือนมีรั้วรอบ ขอบชิดโรงเรือนมีบ่อถ่ายเทของเสีย และมีห้องเก็บเครื่องมือและอุปกรณ์

ด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์/วัสดุ และพันธุ์สัตว์พบว่า ระดับความเหมาะสมของสภาพปัจจัยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 4 รายการคือ มีพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ ไคโนมที่มีคุณภาพดีเหมาะสม เครื่องมือ/อุปกรณ์มีจำนวนและปริมาณเพียงพอกับความต้องการ มีวัสดุ/เคมีภัณฑ์ที่มีคุณภาพดีเหมาะสม และมีวัสดุ/เคมีภัณฑ์ จำนวน/ปริมาณเพียงพอ

ด้านบุคลากร/แรงงาน พบว่า ระดับความเหมาะสมของสภาพปัจจัยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในสภาพปานกลาง 4 รายการ คือ การได้รับความช่วยเหลือ การส่งเสริมสนับสนุนจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา เครื่องมือ/อุปกรณ์ มีจำนวนและปริมาณเพียงพอกับความต้องการแรงงาน/คนงาน มีคุณภาพและเหมาะสมกับงาน และมีจำนวนอาจารย์ผู้ดูแลฟาร์ม ไคโนมเพียงพอเหมาะสม และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น ยกเว้นที่มีเหตุผลเปลี่ยนแปลงและต้องขออนุญาตล่วงหน้า

ด้านเงินทุน/งบประมาณ พบว่า ระดับความเหมาะสมของปัจจัยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และได้รับความสะดวกในการเบิกจ่ายมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการตลาด/การจำหน่ายผลผลิต พบว่า ระดับความเหมาะสมของสภาพปัจจัย มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด มีตลาดภายนอกวิทยาลัยรองรับการจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์ม โคนมและความเหมาะสมมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 3 รายการคือ การจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์มโคนมมีความคล่องตัวสูง มีตลาดในท้องถิ่นรองรับการจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์มโคนม และคณะกรรมการจัดจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์ม โคนมมีความพร้อม และคล่องตัวดี

ด้านการบริหาร/การจัดการฟาร์ม พบว่าระดับความเหมาะสมของสภาพปัจจัยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 2 รายการคือ ความมีอิสระในการพิจารณาจัดการบริหารฟาร์ม โคนม และผู้บริหารสถานศึกษา/หัวหน้าคณะวิชาได้ร่วมกิจกรรมของฟาร์ม โคนมเป็นอย่างดี ความเหมาะสมมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 3 รายการคือ การบริหาร/การจัดการฟาร์ม โคนมเป็นไปตามหลักวิชาการ การบริหาร/การจัดการฟาร์ม โคนมมีความคล่องตัว และการดำเนินงานฟาร์ม โคนมได้รับผลกำไรเป็นที่น่าพอใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการทำฟาร์มโคนมในภาพรวมทุกด้านตามความคิดเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์ม โคนม

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย N = 7	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสมของสภาพปัจจัย
ด้านพื้นที่/ที่ดิน	4.37	0.68	มาก
ด้านการบริหาร/การจัดการฟาร์ม	3.69	1.02	มาก
ด้านแหล่งน้ำและระบบชลประทาน	3.56	1.55	มาก
ด้านเงินทุน/งบประมาณ	3.50	0.79	มาก
ด้านการตลาด/การจำหน่ายผลผลิต	3.16	1.13	ปานกลาง
ด้านบุคลากร/แรงงาน	3.07	0.78	ปานกลาง
ด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์/วัสดุและพันธุ์สัตว์	2.76	0.55	ปานกลาง
ด้านอาคารและโรงเรือน	2.50	0.77	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 สภาพปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการทำฟาร์มโคนมในภาพรวมทุกด้าน พบว่าระดับความเหมาะสมของสภาพปัจจัยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 4 รายการคือ ด้านพื้นที่/ที่ดิน ด้านการบริหาร/การจัดการฟาร์ม ด้านแหล่งน้ำและระบบชลประทาน และด้านเงินทุน/งบประมาณ และความเหมาะสมของสภาพปัจจัยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 4 รายการคือ ด้านการตลาด/การจำหน่ายผลผลิต ด้านบุคลากร/แรงงาน ด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์/วัสดุและพันธุ์สัตว์ และด้านอาคารและโรงเรือน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา
ฟาร์มโคนมตามความเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษา

รายการ	ผู้บริหาร-อาจารย์ (N = 56)			นักศึกษา (N = 115)		
	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความคิดเห็น	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความคิดเห็น
ระบบการสอน						
- การจัดการเรียนการสอน	3.93	0.95	มาก	3.71	0.72	มาก
ด้านฟาร์มโคนมโดยให้มีบท ปฏิบัติการกับการสอนทฤษฎี						
- มีอาจารย์คอยให้คำแนะนำ	3.88	0.83	มาก	4.38	0.63	มาก
ปรึกษาเกี่ยวกับทักษะความรู้ต่าง ๆ						
ด้านโคนมแก่นักศึกษา						
- เน้นให้นักศึกษามีความ						
รับผิดชอบ/หน้าที่/งานมอบหมาย	3.84	0.93	มาก	4.10	0.63	มาก
- บทปฏิบัติการสอดคล้อง						
สัมพันธ์กับทฤษฎี	3.68	0.88	มาก	4.05	0.55	มาก
ระบบการบริหารสถานศึกษา						
ที่เกี่ยวข้องกับงานฟาร์ม						
- ทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่อ						
ฟาร์มโคนม	3.61	0.68	มาก	3.98	0.60	มาก
- แนวทางการบริหาร						
เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาฟาร์มโคนม	3.59	0.05	มาก	3.76	0.67	มาก
- การให้ขวัญกำลังใจแก่						
ผู้ปฏิบัติงาน	3.46	0.06	ปานกลาง	3.66	0.46	มาก
- การให้ความช่วยเหลือ						
สนับสนุนเครื่องมือเครื่องใช้						
และอุปกรณ์การเรียนการสอนต่าง ๆ						
เกี่ยวกับฟาร์มโคนม	3.36	0.06	ปานกลาง	3.76	0.67	มาก
ระบบการจัดการโครงการฟาร์ม						
ของสถานศึกษา						
- ความรับผิดชอบของอาจารย์						
ที่ดูแลฟาร์มโคนม	3.68	1.01	มาก	3.69	0.47	มาก
- ความสนใจ และรับผิดชอบ						
ของนักศึกษา	3.25	1.08	ปานกลาง	3.59	0.37	มาก
- มีการประชาสัมพันธ์งานฟาร์ม						
อย่างต่อเนื่อง	3.19	0.59	ปานกลาง	4.30	0.61	มาก
- ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการ						
วางแผนดำเนินงาน	3.00	0.74	ปานกลาง	3.27	0.57	ปานกลาง
- มีการประสานงานกับ						
ผู้เกี่ยวข้อง	2.96	0.57	ปานกลาง	3.05	0.31	ปานกลาง

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รายการ	ผู้บริหาร-อาจารย์ (N = 56)			นักศึกษา (N = 115)		
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
ระบบสินเชื่อ หรือแหล่งการเงิน						
- เงินทุนสนับสนุนจากวิทยาลัย	3.33	0.82	ปานกลาง	3.51	0.64	มาก
- เงินทุนสนับสนุนจากเงินทุน						
สงเคราะห์หรือมูลนิธิต่าง ๆ	2.29	1.12	น้อย	2.89	0.67	ปานกลาง
- เงินทุนสนับสนุนจากโครงการ						
เงินกู้ต่างประเทศ	1.43	1.06	น้อยที่สุด	2.56	0.64	ปานกลาง
- เงินทุนสนับสนุนจากสมาคม						
ศิษย์เก่า	1.36	0.86	น้อย	2.66	0.71	ปานกลาง
- เงินทุนสนับสนุนจากห้างร้าน	1.27	0.45	น้อยที่สุด	2.57	0.50	ปานกลาง
ระบบวัตถุประสงค์ในการดำเนิน						
กิจการฟาร์ม						
- ความคล่องตัวของเจ้าหน้าที่						
ที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ที่จำเป็น						
ในการดำเนินงานกิจการฟาร์ม	3.57	0.50	มาก	3.51	0.50	มาก
- ความคล่องตัวในการจัดซื้อ-						
จัดจ้าง วัตถุประสงค์ในการ						
ดำเนินงานฟาร์ม	3.52	0.66	มาก	3.41	0.55	ปานกลาง
- ความคล่องตัวในการเบิก-จ่าย						
วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานฟาร์ม	3.39	0.65	ปานกลาง	3.46	0.50	ปานกลาง
- ความพร้อมของอุปกรณ์						
ในการดำเนินงานกิจการฟาร์ม	3.02	0.62	ปานกลาง	3.75	0.44	มาก
- ความพร้อมของวัสดุในการ						
ดำเนินงานกิจการฟาร์ม	2.79	0.41	ปานกลาง	3.69	0.47	มาก
ระบบการตลาดจำหน่ายผลิตผล						
เกษตรกรรม						
- การวางแผนการตลาดจำหน่าย						
ผลิตผลจากฟาร์มเหมาะสม	4.86	0.38	มากที่สุด	4.04	1.02	มาก
- ผลิตผลมีคุณภาพดีเป็นที่						
ต้องการของตลาด/ชุมชน	4.86	0.38	มากที่สุด	3.72	0.77	มาก
- มีคณะกรรมการเป็นผู้กำหนด						
ราคาจำหน่ายผลิตผลอย่างเหมาะสม	4.86	0.39	มากที่สุด	3.58	0.76	ปานกลาง
- ผู้จัดการฟาร์มธุรกิจมีการ						
จัดการ/ความรู้ด้านการตลาด						
เป็นอย่างดี	4.86	0.39	มากที่สุด	3.48	0.66	ปานกลาง
- มีการนำระบบสหกรณ์เข้ามา						
ใช้ในการจำหน่ายผลิตผล	4.57	1.13	มากที่สุด	3.21	0.76	ปานกลาง

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รายการ	ผู้บริหาร-อาจารย์ (N = 56)			นักศึกษา (N = 115)		
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
ระบบของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนที่ช่วยเหลือสนับสนุนและส่งเสริมการทำฟาร์มของวิทยาลัย -ฐานะของครอบครัวที่ดีขึ้นจากการทำฟาร์มเป็นปัจจัยในการเลือกอาชีพการทำฟาร์ม	2.39	1.37	น้อย	2.40	1.47	น้อย
ผู้ปกครอง และชุมชนที่นักศึกษาอาศัยอยู่ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการทำฟาร์มของวิทยาลัย	2.29	0.76	น้อย	2.38	0.86	น้อย
ผู้ปกครองมีส่วนร่วมช่วยกระตุ้นให้มีความอยากเรียนรู้ด้านงานฟาร์ม	2.25	0.61	น้อย	2.54	0.68	มาก
นักศึกษาที่ได้เรียนรู้งานฟาร์มมาแล้วจากผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพทำฟาร์ม	2.25	0.61	น้อย	2.42	1.37	น้อย

ตารางที่ 4.5 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาฟาร์ม โคนมตามความคิดเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์และนักศึกษาดังนี้

ด้านระบบการสอนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์และนักศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกรายการ

ด้านระบบบริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานฟาร์มตามความคิดเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์และนักศึกษาพบว่า ทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่อฟาร์ม โคนมและแนวทางการบริหารเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาฟาร์ม โคนมมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ส่วนการให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานและการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์การเรียนการสอนต่าง ๆ เกี่ยวกับฟาร์ม โคนม ผู้บริหาร-อาจารย์ มีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนักศึกษามีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ด้านระบบการจัดการ โครงการฟาร์มของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์และนักศึกษาพบว่า ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน และมีการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับส่วนที่มีความสนใจรับผิดชอบของนักศึกษา มีการประชาสัมพันธ์งานฟาร์มอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหาร-อาจารย์มีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แต่นักศึกษามีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

สำหรับความรับผิดชอบของของอาจารย์ที่ดูแลฟาร์ม โคนม ทั้งผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษามีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ด้านระบบสินเชื่อหรือแหล่งการเงินพบว่า เงินสนับสนุนจากวิทยาลัยผู้บริหาร-อาจารย์มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แต่นักศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนเงินทุนสนับสนุนจากเงินทุนสงเคราะห์หรือมูลนิธิต่าง ๆ และเงินทุนสนับสนุนจากสมาคมศิษย์เก่าผู้บริหาร-อาจารย์มีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนนักศึกษามีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านระบบวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินกิจการฟาร์มพบว่าความพร้อมของวัสดุในการดำเนินกิจการฟาร์ม และความพร้อมของอุปกรณ์ในการดำเนินกิจการฟาร์ม บริหาร-อาจารย์มีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แต่นักศึกษามีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนความคล่องตัวในการจัดซื้อ-จัดจ้างวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานฟาร์ม ผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษาอยู่ในระดับเดียวกัน ได้แก่ ความคล่องตัวในการเบิก-จ่ายวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานฟาร์มมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และความคล่องตัวของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินงานฟาร์มมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ด้านระบบการตลาดจำหน่ายผลิตผลเกษตรกรรม พบว่า การวางแผนการตลาดจำหน่ายผลิตผลจากฟาร์มเหมาะสม และผลิตผลมีคุณภาพดีเป็นที่ต้องการของตลาด/ชุมชน ผู้บริหาร-อาจารย์มีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด แต่นักศึกษามีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีคณะกรรมการเป็นผู้กำหนดราคาจำหน่ายอย่างเหมาะสมผู้จัดการฟาร์มธุรกิจมีการจัดการ/ความรู้ด้านการตลาดเป็นอย่างดี และมีการนำระบบสหกรณ์เข้ามาใช้ในการจำหน่ายผลิต ผู้บริหาร-อาจารย์ มีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด แต่นักศึกษามีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านระบบของผู้ปกครองนักศึกษาและชุมชนที่ช่วยเหลือสนับสนุนและส่งเสริมการทำฟาร์มของวิทยาลัย พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษาตรงกันอยู่ในระดับน้อย 3 รายการ ได้แก่ ฐานะของครอบครัวที่ดีขึ้นจากการทำฟาร์มเป็นปัจจัยในการเลือกอาชีพการทำฟาร์ม ผู้ปกครองและชุมชนที่นักศึกษาอาศัยอยู่ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการทำฟาร์มของวิทยาลัย และนักศึกษาที่ได้เรียนรู้งานฟาร์มมาแล้วจากผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพการทำฟาร์ม และส่วนผู้ปกครองมีส่วนช่วยกระตุ้นให้มีความอยากเรียนรู้ด้านงานฟาร์ม ผู้บริหาร-อาจารย์ มีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย แต่นักศึกษามีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาฟาร์มโคนมในภาพรวมทุกด้านตามความคิดเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษา

รายการ	ผู้บริหาร-อาจารย์ (N = 56)			นักศึกษา (N = 115)		
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
ระบบการลาดจำหน่ายผลผลิตเกษตรกรกรม	4.80	0.58	มากที่สุด	3.57	0.79	มาก
ระบบการสอน	3.83	0.89	มาก	4.06	0.68	มาก
ระบบการบริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานฟาร์ม	3.50	0.62	มาก	3.80	0.58	มาก
ระบบวัสดุอุปกรณ์สิ่งจำเป็นในฟาร์ม	3.26	0.65	ปานกลาง	3.57	0.51	มาก
ระบบจัดการโครงการฟาร์มของสถานศึกษา	3.22	0.86	ปานกลาง	3.64	0.92	มาก
ระบบผู้ปกครองนักศึกษาและชุมชนที่ช่วยเหลือสนับสนุนและส่งเสริมการทำฟาร์มของวิทยาลัย	2.29	0.89	น้อย	2.98	1.01	ปานกลาง
ระบบสินเชื่อหรือแหล่งการเงิน	1.94	1.18	น้อย	2.84	0.73	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาฟาร์ม โคนมในภาพรวมทุกด้าน พบว่า ระบบตลาดจำหน่ายผลผลิตเกษตรกรกรม ผู้บริหาร-อาจารย์มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งนักศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ระบบการสอน และระบบการบริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานฟาร์ม ผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษามีความเห็นตรงกันโดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ระบบวัสดุอุปกรณ์สิ่งจำเป็นในฟาร์ม และระบบผู้ปกครองนักศึกษาและชุมชนที่ช่วยเหลือสนับสนุน และส่งเสริมการทำฟาร์มของวิทยาลัย และระบบสินเชื่อ หรือแหล่งการเงิน ผู้บริหาร-อาจารย์มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ส่วนนักศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นในการพัฒนาฟาร์มโคนม ของผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กลุ่มภาคกลาง สังกัดกรมอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการ เก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดมาดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์ขอบเขตการวิจัย วิธีการ ดำเนินการวิจัย สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) ศึกษาสภาพของฟาร์มโคนม จากอาจารย์ผู้ควบคุม ฟาร์มในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กลุ่มภาคกลาง 2) ศึกษาความคิดเห็นในการพัฒนาฟาร์ม โคนมในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กลุ่มภาคกลาง ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร-อาจารย์ และ นักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาสัตวศาสตร์ กลุ่มงานโคนม

5.2 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพของฟาร์มโคนม และความคิดเห็นในการพัฒนาฟาร์มโคนม ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กลุ่มภาคกลาง สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในปีการศึกษา 2542 จาก ความคิดเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาสัตวศาสตร์ กลุ่มงานโคนมเท่านั้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเสนอแนะการจัดการและพัฒนา ฟาร์มโคนม ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กลุ่มภาคกลาง สังกัดกรมอาชีวศึกษา โดยการวิจัย ได้กำหนดจำกัดขอบเขตการศึกษาโดยใช้ประชากรในการวิจัย คือ ผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาสัตวศาสตร์ กลุ่มงานโคนม วิทยาลัยเกษตร และเทคโนโลยี กลุ่มภาคกลาง ที่มีฟาร์มโคนมโดยศึกษาจากความคิดเห็นของประชากรทั้งหมด

5.3 วิธีดำเนินการวิจัย

5.3.1 กำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหาร-อาจารย์ จำนวน 56 คน และกลุ่มนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาสัตวศาสตร์ กลุ่มงานโคนม จำนวน 115 คน รวมประชากรทั้งหมด 171 คน

5.3.2 เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น มี 2 ชุดคือ 1) แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร-อาจารย์ 2) แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด (close-ended questionnaire) โดยอาศัยข้อมูลจากการปฏิบัติงานจริง และได้ปรับปรุงแก้ไขมาจากการงานวิจัยของ นพคุณ ศิริวรรณ และคณะ (2540 : 136 - 146) ที่ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนางานฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาของครู-อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตระดับอาชีวศึกษา และเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัจจัยเกี่ยวกับสภาพฟาร์มโคนมในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีภาคกลาง ตามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์ม โคนม โดยสร้างแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2530 : 158-159) ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาฟาร์ม โคนมในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีภาคกลาง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา โดยสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2530 : 158 - 159)

5.3.3 ทำการทดสอบเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาสัตวศาสตร์ กลุ่มงานโคนม ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น จำนวน 23 ชุด วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ จำนวน 23 ชุด เพื่อหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา จุดมุ่งหมาย และพัฒนาปรับปรุงให้สมบูรณ์ ซึ่งผลการทดสอบเครื่องมือฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่น .8

5.3.4 วิธีการรวบรวมข้อมูลในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้
1) ขอนหนังสือจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อขออนุญาตอธิบดีกรมอาชีวศึกษา ในการเก็บข้อมูลในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กลุ่มภาคกลาง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือนำจากกรมอาชีวศึกษา ถึงวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กลุ่มภาคกลาง เพื่อให้ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา กลุ่มเป้าหมายกรอกแบบสอบถามจำนวน 171 ชุด และสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองได้ทั้งหมด จำนวน 171 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

5.3.5 นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์แปลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package For The Social Sciences/PC⁺) ใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้ 1) ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้ง 2 ชุด วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยแล้วนำเสนอในรูปตาราง และการบรรยายผลประกอบ 2) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของฟาร์มโคนม และข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในการพัฒนาฟาร์ม โคนมในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปแบบตาราง และการบรรยายผลประกอบ

5.4 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย สรุปผลดังต่อไปนี้
 ผลการวิจัยพบว่าในส่วนของผู้บริหารและอาจารย์ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 98.2 มีอายุระหว่าง 41-45 ปี ร้อยละ 48.1 มีสถานภาพสมรสแล้ว ร้อยละ 92.8 การศึกษาระดับปริญญาโทร้อยละ 50.00 ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายจัดการศึกษา ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการการศึกษา ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายแผนงานการศึกษา ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายธุรกิจศึกษา ผู้จัดการฟาร์มธุรกิจ อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มโคนม และหัวหน้าคณะวิชาสัตวศาสตร์ เท่ากัน ร้อยละ 12.5 และไม่ผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับงานด้านฟาร์มโคนมร้อยละ 53.6

ในส่วนของนักศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชายร้อยละ 86.09 มีอายุ 19 ปีมากที่สุดร้อยละ 69.57 รองลงมาคืออายุ 18 ปี ร้อยละ 19.13 และ น้อยที่สุด 21 ปี ร้อยละ 0.87 ส่วนระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับชั้น ปวส. 1 ร้อยละ 57.39

สภาพปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการทำฟาร์มโคนม โดยแบ่งเป็นด้านต่างๆดังนี้

ด้านพื้นที่/ที่ดิน พบว่า ระดับความเหมาะสมของสภาพปัจจัยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกรายการเนื่องจากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีส่วนใหญ่เปิดการเรียนการสอนมาเป็นเวลานานพอสมควร โดยได้รับงบประมาณในการปรับปรุงพื้นที่ และความจำเป็นในการทำการเกษตรมาเป็นระยะต่อเนื่องเสมอมา สภาพปัจจัยในด้านนี้จึงมาความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันมากนัก

ด้านแหล่งน้ำและระบบชลประทานพบว่า คุณภาพน้ำเพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านอาคารและโรงเรือนพบว่า โรงเรือนรีดนมอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือโรงเรือนที่มีรั้วรอบขอบชิด และ โรงเรือนมีป้อถ่ายเทของเสียมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเท่ากัน

ด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์/วัสดุ และพันธุ์สัตว์พบว่า พ่อพันธุ์แม่พันธุ์โคนม ที่มีคุณภาพดีเหมาะสมมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือเครื่องมือ/อุปกรณ์มีจำนวนและปริมาณพอเพียงกับความต้องการ

ด้านบุคลากร/แรงงาน พบว่าการได้รับความช่วยเหลือ การส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการได้รับความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนจากบุคคลที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา

ด้านเงินทุน/งบประมาณ พบว่าการใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามแผนงานมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือความเพียงพอ และเหมาะสมของเงินทุน/งบประมาณที่ได้รับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอน ไม่สามารถนำไปใช้เพื่อการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านการตลาด/การจำหน่ายผลผลิต พบว่า มีตลาดภายนอกวิทยาลัยรองรับการจำหน่ายผลิตผลจากฟาร์มโคนมมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการจำหน่ายผลิตผลจากฟาร์มโคนมมีความคล่องตัวสูง

ด้านการบริหาร/การจัดการฟาร์ม พบว่าความมีอิสระในการพิจารณาจัดการบริหารฟาร์มโคนมมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือผู้บริหารสถานศึกษา/หัวหน้าคณะวิชาได้ร่วมกิจกรรมของฟาร์มโคนมเป็นอย่างดี

สภาพปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการทำฟาร์มโคนมในภาพรวมทุกด้าน พบว่า

ด้านพื้นที่ที่ดินมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านการบริหาร/การจัดการฟาร์มอยู่ในระดับมาก และด้านอาคารและโรงเรือนมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์ในการพัฒนาฟาร์มโคนมในด้านระบบการสอน พบว่าการจัดการเรียนการสอนด้าน โคนม โดยให้มีบทบาทปฏิบัติการร่วมกับการสอนภาคทฤษฎีมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือมีอาจารย์คอยให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับทักษะความรู้ต่าง ๆ ด้าน โคนมแก่นักศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ความคิดเห็นของนักศึกษาในการพัฒนาฟาร์ม โคนมพบว่าระบบการสอนมีอาจารย์คอยให้การแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับทักษะความรู้ต่างๆ ด้าน โคนมแก่นักศึกษามากที่สุดมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือเน้นให้นักศึกษามีความรับผิดชอบในหน้าที่/งานมอบหมายมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ระบบบริหารสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานฟาร์มพบว่า ทักษะของผู้บริหารที่มีต่อฟาร์ม โคนมมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือแนวทางในการบริหารเอื้ออำนวยต่อการพัฒนางานฟาร์ม โคนมมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ความคิดเห็นของนักศึกษาด้านระบบการบริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานฟาร์ม ในส่วนของทักษะของผู้บริหารที่มีต่อฟาร์ม โคนมมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือความช่วยเหลือสนับสนุนเครื่องมือเครื่องใช้มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ระบบการจัด โครงการฟาร์มของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์ พบว่าความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ดูแลฟาร์ม โคนมมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ความสนใจและรับผิดชอบของนักศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนของระบบการจัด โครงการฟาร์มของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของนักศึกษา พบว่า ความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ดูแลฟาร์ม โคนมมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ความสนใจและรับผิดชอบของนักศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ระบบสินเชื่อหรือแหล่งการเงินตามความคิดเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์ พบว่า เงินทุนสนับสนุนจากวิทยาลัยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือเงินสนับสนุนจากกองทุนสงเคราะห์หรือมูลนิธิต่างๆ มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย

ระบบสินเชื่อหรือแหล่งการเงินตามความคิดเห็นของนักศึกษา พบว่าเงินทุนสนับสนุนจากวิทยาลัยมีค่าเฉลี่ยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ เงินสนับสนุนจากกองทุนสงเคราะห์หรือมูลนิธิต่างๆ มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย

ระบบวัสดุสิ่งของจำเป็นในฟาร์มตามความเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์ พบว่า ความคล่องตัวของเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องกับวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินงานฟาร์มมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือความคล่องตัวในการจัดซื้อ-จัดจ้างวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานฟาร์มมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ระบบวัสดุสิ่งของจำเป็นในฟาร์มตามความเห็นของนักศึกษาพบว่า ความพร้อมของอุปกรณ์ในการดำเนินกิจการฟาร์มมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือความพร้อมของวัสดุในการดำเนินกิจการฟาร์มมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ระบบการจำหน่าย ผลผลิตเกษตรกรรมตามความเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์ พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากันทั้ง 4 ด้าน คือผู้จัดการฟาร์มธุรกิจมีการจัดการ/ความรู้ด้านการตลาดเป็นอย่างดี มีคณะกรรมการเป็นผู้กำหนดราคาจำหน่ายผลผลิตอย่างเหมาะสม ผลผลิตมีคุณภาพดีเป็นที่ต้องการของตลาด/ชุมชน และการวางแผนการตลาดจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์มเหมาะสม

ระบบการจำหน่าย ผลผลิตเกษตรกรรมตามความเห็นของนักศึกษา พบว่า การวางแผนการตลาดจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์มเหมาะสมมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผลผลิตมีคุณภาพดีเป็นที่ต้องการของตลาด/ชุมชนมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ระบบของผู้ปกครองนักศึกษาและชุมชนที่ช่วยเหลือและสนับสนุน และส่งเสริมการทำฟาร์มของวิทยาลัยตามความเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์พบว่า ฐานะของครอบครัวที่ดีขึ้นจากการทำฟาร์มเป็นปัจจัยในการเลือกอาชีพการทำฟาร์มมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย รองลงมา คือ ผู้ปกครองและชุมชนที่นักศึกษาอาศัยอยู่ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการทำฟาร์มของวิทยาลัยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย

ระบบของผู้ปกครองนักศึกษาและชุมชนที่ช่วยเหลือและสนับสนุน และส่งเสริมการทำฟาร์มของวิทยาลัยตามความเห็นของนักศึกษาพบว่า ผู้ปกครองมีส่วนช่วยกระตุ้นให้มีความอยากเรียนรู้ด้านงานฟาร์ม มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

การพัฒนาฟาร์มโคนมในภาพรวมทุกด้านตามความคิดเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์ พบว่า ระบบการตลาดจำหน่ายผลผลิตเกษตรกรรมมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ระบบการสอนมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และระบบสินเชื่อหรือแหล่งการเงินมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย

การพัฒนาฟาร์มโคนมในภาพรวมทุกด้านตามความคิดเห็นของนักศึกษา พบว่า ระบบการสอนมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือระบบการบริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับ

งานฟาร์มมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และระบบสินเชื่อหรือแหล่งการเงินมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

5.5 อภิปรายผล

จากการศึกษาความคิดเห็นในการพัฒนาฟาร์มโคนม ของผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กลุ่มภาคกลาง สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในส่วนของสถานภาพทั่วไปพบว่า ผู้บริหาร-อาจารย์ ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 98.2 โดยมีอายุเฉลี่ย 40.5 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่มีครอบครัวแล้วร้อยละ 92.8 มีการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 50.00 พักอาศัยอยู่ในวิทยาลัย ร้อยละ 98.2 ไม่มีประสบการณ์ในด้านโคนม และที่มีประสบการณ์ด้านโคนมน้อยกว่า 6 ปีร้อยละ 75 และส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับงานด้านโคนมมาก่อนร้อยละ 53.6 จากข้อมูลเหล่านี้จะทำให้เห็นว่าครูอาจารย์มีความต้องการรับการ อบรมเพื่อนำความรู้มาใช้ในการดำเนินงานฟาร์มให้ประสบผลสำเร็จขึ้น ปัญหาที่พบว่า อาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับงานฟาร์ม มีความรู้ด้าน โคนมน้อยเนื่องจากงานฟาร์ม โคนมเป็นงานที่หนัก การ ได้รับการดูแลเอาใจใส่ไม่มากนักจากผู้บังคับบัญชาอาจทำให้เกิดข้อเปรียบเทียบกับงานอื่น ๆ ได้ในแง่ของการพิจารณาความดีความชอบ จึงเป็นเหตุให้เกิดการเปลี่ยนงานของอาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มบ่อย ๆ ในส่วนของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 86.09 ที่มีอายุเฉลี่ย 20 ปี ร้อยละ 57.39 จะเป็นนักศึกษา ปวส. 1 จะเห็นได้ว่าทั้งผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับ นพคุณ ศิริวรรณ และคณะ (2540 : 104-105) ที่ได้วิจัยพบว่า ครู-อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทำงานครอบคลุมงานฟาร์มสาธิต อยู่ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี และเป็นครู-อาจารย์ชายจำนวนถึง 3 ใน 4 ของทั้งหมด

ส่วนสภาพปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการทำฟาร์มโคนมในภาพรวมทุกด้านตามความเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์ที่ได้ระบุว่า สภาพความพร้อมของปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการทำฟาร์มโคนมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 5 ด้านจาก 8 ด้าน ซึ่งเป็นการแสดงว่า ผู้บริหาร-อาจารย์ ต้องการปัจจัยทั้ง 8 ด้านมาช่วยสนับสนุนการทำฟาร์มโคนมที่มีต่อการเรียนการสอน และการเป็นแบบอย่างฟาร์มที่ดี ดังนั้นความพร้อมของปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการทำฟาร์มโคนมควรได้รับการพิจารณาช่วยสนับสนุน ซึ่งใกล้เคียงกับ นพคุณ ศิริวรรณ และคณะ (2540 : 110) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาฟาร์มสาธิตเกี่ยวกับ การสนับสนุนของสถานศึกษาระบบการจัดการฟาร์มสาธิตของสถานศึกษา สภาพพื้นที่ และภูมิอากาศ แหล่งน้ำ ระบบชลประทาน และความรับผิดชอบของนักศึกษา ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ กลุ่มครู-อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ทั้ง 4 กลุ่มต่างระบุว่า มีผลอยู่ในระดับมากทุกกลุ่ม เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะทุกเรื่องล้วนแต่เป็นปัจจัยที่มีความจำเป็นต่อการทำฟาร์มสาธิตทั้งสิ้น

นอกจากนี้ ผู้บริหาร-อาจารย์ ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิ่งที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาฟาร์มโคนมเพิ่มเติม คือ 1) สถานที่/วัสดุอุปกรณ์และความอุดมสมบูรณ์ของดิน มีการปรับปรุงเพื่อเพิ่มคุณค่าทางอาหารให้แก่ดิน อันจะทำให้เกิดประโยชน์ในการปลูกพืชอาหารสัตว์ เช่น แปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์ ทำให้สามารถจัดการด้านอาหารสัตว์ให้มีประสิทธิภาพ และสัตว์สามารถแสดงความสามารถตามความสามารถของพันธุกรรมของสัตว์นั้น ๆ ได้ รวมถึงการจัดการด้านเครื่องมือเครื่องใช้ในการเลี้ยงโคนม เช่น เครื่องรีดนม ถังเก็บน้ำนมดิบ อุปกรณ์ให้อาหาร เครื่องปั๊มลม และอุปกรณ์ในการตัดพืชอาหารสัตว์ต้องมีความพร้อมในการใช้งานอยู่เสมอ มีการเตรียมพร้อม และซ่อมบำรุงอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับสมโพธิ เพ็ญศรีบุรี (2539 : 29) ได้กล่าวว่า แผนกวิชาโคนมและโรงงานผลิตภัณฑ์นมแบ่งงานออกเป็น 2 ด้านคือ ด้านการเลี้ยงโคนม และด้านโรงงานผลิตภัณฑ์นม นักศึกษาได้รับความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติ เช่น การฆ่าเชื้อโรคในโรงเรือน การกำจัดพยาธิภายนอก และพยาธิภายใน เป็นต้น 2) ด้านการตลาดและการจัดจำหน่ายผลผลิต มีการส่งเสริมการขาย ฝึกให้นักศึกษาได้มีการปฏิบัติการขาย การทำบัญชีควบคุม เพื่อทราบต้นทุนการผลิตตั้งที่นพคุณ ศิริวรรณ (2532 : 28-29) ได้กล่าวว่าทักษะทั้งหลายทั้งปวงที่ใช้ในกิจการงานฟาร์มที่นักเรียนมุ่งสู่อาชีพเกษตร หรือประเภทหรือชนิดนั้นๆ เช่น ทักษะในการอ่านฉลากยา ทักษะในการอ่านบทความฉลากยา ทักษะในการเขียนคำแนะนำหรือจดบันทึก ทักษะในการคำนวณผลผลิต การทำบัญชีฟาร์ม จากทักษะดังกล่าว นักศึกษามีโอกาสได้ฝึกจนเกิดประสบการณ์ และมีการแบ่งผลกำไรที่ได้รับให้กับนักศึกษา และผู้ปฏิบัติงานโดยอาศัยระเบียบว่าด้วยการจำหน่ายผลผลิต พ.ศ. 2540 โดยสามารถจ่ายเป็นค่าตอบแทนแก่นักศึกษา ครูอาจารย์ที่ควบคุมงาน และลูกจ้างประจำได้ (คู่มือระบบบัญชีการรับจัดทำ รับบริการ รับจ้าง ผลิตเพื่อจำหน่าย ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2541. 2541 : 2) และมีการฝึกทักษะการแปรรูปผลผลิต เช่น การผลิตนมเปรี้ยวพร้อมดื่ม การทำไอศกรีม เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ให้มีราคาสูงขึ้น 3) การส่งเสริม และสนับสนุนของผู้ปกครอง และชุมชน โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ในด้านการจัดการเรียนการสอน ให้เป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีโอกาสเรียนรู้ และเข้าในการศึกษาของนักศึกษาในปกครองของตน และมีการประสานงานกันในการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนตามสมควร เช่น การช่วยประสานงานกับสถานประกอบการในการนำนักศึกษาเข้าฝึกงาน การเข้ามามีส่วนในการช่วยเหลือกับสถานศึกษาในการช่วยกันแก้ปัญหาของนักศึกษาอันอาจมีได้ทั้งด้านการศึกษาและส่วนตัว เพื่อให้ นักศึกษาเป็นคนดีของสังคมสืบไป

ส่วนความต้องการพัฒนาฟาร์ม โคนมในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาพรวมทุกด้านตามความคิดเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์และนักศึกษา ที่ได้ระบุความต้องการในการพัฒนาฟาร์ม โคนมอยู่ในระดับมากที่สุดถึงปานกลาง ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า ผู้บริหาร-อาจารย์และนักศึกษาได้ให้เหตุผลในความต้องการพัฒนาฟาร์ม โคนม เพื่อเป็นตัวอย่างที่นักศึกษานำไปปฏิบัติจนเกิด

ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เกษตรกร สร้างเสริมประสบการณ์ให้แก่ครู-อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต มีความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตในระดับมาก และควรเป็นความรับผิดชอบของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต การสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา คนงานที่ช่วยดูแลฟาร์ม ระบบการจัดการฟาร์มสาธิตของสถานศึกษา แหล่งน้ำและระบบชลประทาน สภาพพื้นที่ตลาดจำหน่ายผลผลิต ความสนใจและความรับผิดชอบของนักศึกษา สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีความสำคัญและจำเป็นที่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องต้องเข้าใจ และให้ความช่วยเหลือสนับสนุนแก่ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มอย่างแท้จริง

ในการพัฒนาฟาร์ม โคนมตามความคิดเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นที่สอดคล้อง และแตกต่างกันในบางข้อดังตารางที่ 4.5 ที่แสดงค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาฟาร์ม โคนมตามความคิดเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษา โดยดูจากระบบต่าง ๆ ได้แก่ ระบบการสอนจะเห็นว่ามีความสอดคล้องกันโดยมีความคิดเห็นในระดับมากทั้งหมด เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตรที่กรมอาชีวศึกษากำหนด ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียนมีความเข้าใจในด้านหลักสูตร และการปฏิบัติตรงกันจึงเห็นด้วยกับการจัดการในระบบการสอนนี้

ส่วนระบบการบริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานฟาร์ม ผู้บริหาร-อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นที่สอดคล้องกันในระดับมากอยู่ 2 ส่วน คือทัศนคติของผู้บริหารต่อฟาร์มโคนม และแนวทางการบริหารงานเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาฟาร์มโคนม เนื่องจากผู้บริหาร-อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นตรงกันในด้านทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่อฟาร์ม โคนม เพราะส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ และเอาใจใส่ในงานฟาร์ม โคนมเป็นอย่างดี รวมถึงนโยบายการบริหารงานที่กรมอาชีวศึกษากำหนด เป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยให้การดำเนินงานฟาร์ม โคนมเป็นไปด้วยความเรียบร้อย แต่ส่วนที่แตกต่างกันได้แก่อุปกรณ์การเรียนการสอนต่างๆเกี่ยวกับฟาร์ม โคนม และการให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนักศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แต่ผู้บริหาร-อาจารย์มีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากนักศึกษาได้รับความรู้ และอุปกรณ์ในการเรียนการสอนบางอย่างได้รับการถ่ายทอดจากครูผู้สอน โดยครูผู้สอนใช้อุปกรณ์การสอนที่ช่วยประกอบการสอนจากการหาสิ่งทดแทนหรือสิ่งที่มีใช้อยู่แล้วในฟาร์ม โคนม และเป็นสื่อการเรียนการสอนที่หาง่ายสะดวกต่อการใช้งาน เช่น การใช้หมัดลูกโคเพศเมียที่ซื้อจากตลาดเพื่อฝึกให้นักศึกษาทราบถึงอวัยวะภายในโคในวิชาการผสมเทียมโคเป็นต้น ในขณะที่ตัวครูผู้สอนและผู้บริหารเข้าใจในการจัดสรรงบประมาณที่กำลังมีปัญหาในขณะนี้คือภาวะเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำ การได้รับความดีความชอบที่เป็นขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงานลดลง ผู้บริหารต้องใช้วิธีการให้ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานที่นอกเหนือจากการให้เงินเดือนขึ้นในกรณีพิเศษซึ่งเป็นการยากลำบากในปัจจุบัน เช่นการจูงใจให้ได้รับรางวัลผู้ปฏิบัติงานดีเด่นมีหลักฐานเพื่อประกอบการเขียนผลงานเพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่ต่อไปในอนาคตได้ เนื่องจากงานฟาร์ม โคนม

เป็นงานที่ต้องทุ่มเททั้งเวลา และแรงงานเป็นอย่างมากผู้ที่ปฏิบัติงานด้านนี้ต้องมีใจรักในงานเท่านั้น จึงจะทำให้งานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ระบบการจัดการโครงการฟาร์มของสถานศึกษามีส่วนที่มีความเห็นแตกต่างกัน คือ เรื่องการประชาสัมพันธ์งานฟาร์มอย่างต่อเนื่อง การให้ความสนใจ และความรับผิดชอบของ นักศึกษาตามความเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์ได้ให้ความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลางเนื่องจากการดำเนินงานยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สมโพธิ เพลียรบุรี (2539 : 146) ได้พบว่า การจัดฝึกทักษะด้านการเลี้ยงโคนม และแปรรูป ผลิตภัณฑ์นมที่อาจารย์จัดให้กับนักศึกษาได้รับการฝึกจากระดับความคิดเห็นของอาจารย์ และ นักศึกษาพบว่า มีการปฏิบัติงานฟาร์มเพื่อฝึกทักษะมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แต่ ในการวิจัยครั้งนี้ความคิดเห็นของนักศึกษามีความเห็นว่าการที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับงานฟาร์มโคนม และการปฏิบัติงานฟาร์มโคนมซึ่งเป็นงานที่หนัก และได้ปฏิบัติงานเต็มที่แล้วอีกทั้งยังได้รับทราบ ข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับฟาร์มโคนมเป็นอย่างดีจากผู้บริหาร-อาจารย์จึงทำให้เกิดความแตกต่างกัน ในความคิดเห็นบ้าง

ระบบสินเชื่อหรือแหล่งการเงินมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ เช่น เงินสนับสนุนจาก เงินทุนสงเคราะห์หรือมูลนิธิต่าง ๆ ผู้บริหาร-อาจารย์มีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ น้อยเนื่องจากไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนทุนดังกล่าวมากนักอีกทั้งยังได้รับงบประมาณในการ ดำเนินงานฟาร์มลดลงการปฏิบัติงานฟาร์มในอนาคตต้องพึ่งตนเองอาศัยผลกำไรจากการทำฟาร์ม เป็นหลักนักศึกษาจึงค่อนข้างจะมีบทบาทในการพัฒนางานให้เกิดรายได้ยิ่งขึ้น แต่ความคิดเห็นนักศึกษามีความคิดเห็นในระดับปานกลางเนื่องจากนักศึกษาได้รับเงินสนับสนุนจากวิทยาลัยเอง ซึ่งได้จาก เงินทำโครงการต่าง ๆ แต่ก็ไม่มากนัก เช่นกิจกรรมสหกรณ์ของวิทยาลัย โดยยืมเงิน เพื่อทำโครงการ และเมื่อสิ้นสุดโครงการแล้วจึงนำต้นทุนส่งคืนเพื่อให้ผู้อื่นขอยืมใช้ทำโครงการ อื่น ๆ ต่อไป เช่น โครงการบริษัทจำลองที่วิทยาลัยดำเนินการอยู่ ส่วนเงินสนับสนุนเงินกู้ ต่างประเทศ ผู้บริหาร-อาจารย์มีความเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุดในขณะที่นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องมาจากปัจจุบันผลกระทบจากสภาวะเศรษฐกิจของประเทศโครงการต่างๆที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เคยได้รับนั้นก็ลดลงไปด้วยหรือบางแห่ง อาจไม่ได้รับเลย แต่ความคิดเห็นของนักศึกษาที่ให้ความคิดเห็นในระดับปานกลางอาจเนื่องมาจาก กิจกรรมขององค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ได้มีทุนศึกษาดูงาน ณ ต่างประเทศ แก่สมาชิกทุกปี และโครงการฝึกงานในต่างประเทศ เช่น อิสราเอล และเดนมาร์ก เป็นต้น โดยมี หลักการคือไปฝึกงานในประเทศที่ให้ทุนสนับสนุน เป็นเวลา 1 ปีพอจะมีรายได้เหลือกลับมาบ้าง ส่วนเงินสนับสนุน จากวิทยาลัยนั้นผู้บริหาร-อาจารย์ให้ความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลางเนื่องจากงบประมาณที่ได้รับในการดำเนินโครงการเลี้ยง โคนมมีจำกัด เนื่องจากปัจจุบัน วิทยาลัยได้รับงบประมาณจำกัด และต้องใช้จ่ายเงินที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดในขณะที่

ความคิดเห็นของนักศึกษาให้ความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการเรียน การสอนด้านงานฟาร์มโคนมไม่ได้มีปัญหา และอุปสรรคกับการเรียนการสอนมากนักเพราะการจัด การเรียนการสอนจะใช้งบประมาณในการเรียนการสอนจากงบประมาณของฟาร์มที่ได้รับอยู่แล้ว เช่น ค่ายา ค่าอาหาร และใช้ตัวสัตว์ในฟาร์มของวิทยาลัยเองทั้งสิ้น นักศึกษาจึงเห็นว่าได้รับการ สนับสนุนเงินจากวิทยาลัยในมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระดับมาก ส่วนเงินสนับสนุนจากห้างร้านมีความ แตกต่างกันคือผู้บริหาร-อาจารย์ มีความคิดเห็นในมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระดับน้อยที่สุดเนื่องจาก ปัจจุบันไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชนเท่าที่ควร อาจเนื่องจากต้นทุนการผลิตในด้านอาหาร สัตว์ หรืออุปกรณ์การเลี้ยงสัตว์มีราคาแพงอาจทำให้ผู้ประกอบการหรือเอกชนมีผลกำไรลดลง และมีรายจ่ายเพิ่มขึ้นมีรายจ่ายเพิ่มมากขึ้น แต่ความคิดเห็นของนักศึกษามีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากนักศึกษียบางส่วนเคยไปฝึกงานในสถานประกอบการใช้ความ กู้้นเคยและสนิทสนมกันส่วนตัวกับเจ้าของกิจการอาจเนื่องจากการได้ฝึกงานภายนอกในฟาร์ม เอกชนจึงสามารถขอรับการสนับสนุนบ้างพอสมควรแต่ไม่มากและบ่อยนัก ส่วนความคิดเห็น เกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุนจากศิษย์เก่าผู้บริหาร-อาจารย์ มีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ใน ระดับน้อย เนื่องจากการศิษย์เก่าเมื่อจบการศึกษาไปยังไม่สามารถมีฐานะที่มั่นคงพอที่จะให้ การสนับสนุนได้ แต่ตามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีความคิดเห็นในระดับปานกลางนั้นอาจ ได้รับการสนับสนุนกันเป็นส่วนตัวในฐานะรุ่นพี่รุ่นน้องกัน โดยเฉพาะปัจจุบันวิทยาลัยเกษตรและ เทคโนโลยีมีโครงการที่ช่วยน้องเกิดขึ้นก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะให้การสนับสนุนบ้างแต่ก็ไม่มากนัก

ระบบวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานฟาร์ม มีความเห็นที่แตกต่างกันในด้าน ความพร้อมของวัสดุในการดำเนินงานฟาร์ม และความพร้อมของอุปกรณ์ในการดำเนินงาน ฟาร์ม ผู้บริหาร-อาจารย์มีระดับความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเนื่องจาก งบประมาณที่ได้รับมีจำนวนจำกัดไม่สามารถที่จะดำเนินการตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ได้อย่างเต็มที่ ที่กำหนดไว้ทุกประการ ส่วนความคิดเห็นของนักศึกษามีระดับความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมาก เนื่องจากการเรียนการสอนครู-อาจารย์ผู้สอนพยายามจัดหาวัสดุประกอบการเรียน การสอนเท่าที่มีอยู่มาให้ให้นักศึกษาได้ปฏิบัติตามที่พอจะจัดได้ โดยใช้วัสดุที่ใช้ในการดำเนินงาน ฟาร์มที่ทำประจำอยู่แล้ว เช่น ยารักษาโรค เครื่องมือ เครื่องใช้ในการสุขาภิบาลสัตว์ก็สามารถนำมา ใช้ในการประกอบการเรียนการสอนได้ และนักศึกษาสามารถได้รับความรู้ และทักษะตามที่ ได้วางไว้ทุกประการ ส่วนความคิดเห็นในด้านความคล่องตัวในการจัดซื้อจัดจ้างผู้บริหาร-อาจารย์ มีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเนื่องจากการจัดซื้อ-จัดจ้างในวิทยาลัยเกษตรและ เทคโนโลยีทุกแห่งมีระเบียบการจัดซื้อเป็นอย่างดีอยู่แล้วส่วนนักศึกษามีความคิดเห็น มีค่าคะแนน เฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากนักศึกษาไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการจัดซื้อ-จัดจ้างด้วยตนเอง อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้จัดการ และดำเนินการให้ทั้งสิ้น ส่วนความคล่องตัวในการเบิก-จ่ายวัสดุอุปกรณ์ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานฟาร์ม และความคล่องตัวของเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น

ในการดำเนินกิจการฟาร์มมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระดับมากเนื่องจากเป็นงานประจำที่มีเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยปฏิบัติอยู่ตลอดเวลา

ระบบการตลาดจำหน่ายผลิตผลเกษตรกรรมมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันมากนัก เนื่องจากระบบการวางแผนการตลาดจำหน่ายผลิตผลจากฟาร์มเหมาะสม และผลผลิตคุณภาพดี เป็นที่ต้องการของตลาด/ชุมชนโดยผู้บริหาร-อาจารย์ มีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากสถานศึกษาเป็นที่ฝึกอบรม และเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ในการดำเนินกิจกรรมใด ๆ ต้องอยู่บนความถูกต้องและสามารถปฏิบัติได้โดยไม่ติดขัดเพื่อเป็นแบบอย่างแก่เกษตรกรทั่วไป อีกทั้งยังเป็นที่ฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร และนักศึกษาที่ได้เรียนในวิชาที่เกี่ยวข้อง ส่วนความคิดเห็นของนักศึกษามีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เนื่องจากนักศึกษาเป็นผู้เรียนยังไม่ต้องรับผิดชอบในการวางแผนการทำฟาร์มของวิทยาลัย เพียงแต่เรียนตามโครงการ การเรียนการสอนที่กำหนดไว้ตามแผนที่วางไว้ ส่วนการควบคุมคุณภาพของผลผลิต ต้องเป็นหัวใจในการผลิต ส่วนเรื่องการนำระบบสหกรณ์เข้ามาใช้ในการจำหน่าย มีคณะกรรมการเป็นผู้กำหนดราคาจำหน่ายผลิตผลอย่างเหมาะสม และผู้จัดการฟาร์มธุรกิจมีการจัดการ/ความรู้ด้านการตลาดเป็นอย่างดี โดยผู้บริหาร-อาจารย์มีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากเป็นนโยบาย และเป็นระเบียบงานการค้าของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการผลิต ส่วนนักศึกษามีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเนื่องจากนักศึกษาเป็นผู้ปฏิบัติไม่เข้าใจในระเบียบการปฏิบัติของราชการเท่าที่ควร อีกทั้งไม่ได้มีการบังคับการเข้าร่วมกิจกรรมร้านสหกรณ์ที่วิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมความรู้ในระบบสหกรณ์ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ในระบบ และวิธีการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ดังกล่าวจึงเป็นเหตุให้มีความเห็นที่แตกต่างกัน

ระบบของผู้ปกครองนักศึกษา และชุมชนที่ช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมการทำฟาร์มของวิทยาลัย ส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกันแต่มีความเห็นด้านผู้ปกครองที่มีส่วนช่วยกระตุ้นให้มีความอยากเรียนรู้ด้านงานฟาร์ม โดยผู้บริหาร-อาจารย์มีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากการดำเนินงานฟาร์มผู้ปกครองไม่ค่อยได้ทราบถึงวิธีการดำเนินงานของวิทยาลัยที่มีการบริหารงานแบบระบบราชการ การมีการประชุมชี้แจงจึงมีความจำเป็นเพื่อทำความเข้าใจ โดยเฉพาะกับผู้ปกครองนักศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ในวันเปิดภาคเรียน แต่ในส่วนของการฝึกงานของนักศึกษา ผู้ปกครองมีส่วนในการจัดหาหรือจัดส่งสถานที่ฝึกงานด้วยตนเองเนื่องจากผู้ปกครองบางท่านมีธุรกิจหรือรู้จัก และมีจุดมุ่งหมายในตัวนักศึกษาอยู่แล้วเพื่อที่จะได้นำประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้โดยตรงหลังจบการศึกษาไปแล้ว ส่วนความคิดเห็นของนักศึกษามีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้ปกครองเป็นผู้ติดตามสอบถามเกี่ยวกับการเรียนและตัวนักศึกษาเองนำประสบการณ์ที่ได้รับจากงานฟาร์ม โคนมไปใช้หรือเผยแพร่ต่อ

ทำให้ผู้ปกครองเกิดความสนใจ และคอยกระตุ้นให้นักศึกษามีความสนใจและสนับสนุนนักศึกษาอยู่เรื่อยๆ

ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาฟาร์ม โคนมในภาพรวมทุกด้านตามความคิดเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษาในด้านระบบการสอน และระบบการบริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวกับงานฟาร์มมีความสอดคล้องกันโดยมีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เนื่องจากระบบดังกล่าวเป็นระบบที่ทางวิทยาลัย และกรมอาชีวศึกษากำหนดขึ้นผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษาเป็นผู้ปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ ส่วนระบบการจัดการโครงการฟาร์มของสถานศึกษา และระบบวัสดุอุปกรณ์สิ่งจำเป็นในฟาร์ม ผู้บริหาร-อาจารย์มีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเนื่องจากการดำเนินงานฟาร์ม โคนมเป็นงานที่นักศึกษาต้องทำประจำทำไม่ได้ผู้ดำเนินการหรือผู้ปฏิบัติเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบมากการทำงานการดำเนินงานบางครั้งอาจไม่เป็นไปตามโครงการที่วางไว้บ้างก็เป็นได้ซึ่งอาจเกิดจากงบประมาณที่มีจำกัด ส่วนนักศึกษามีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเนื่องจากการเตรียมงานของอาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มควรมีการจัดเตรียมอุปกรณ์การสอนจากสิ่งที่มีอยู่มีการดำเนินการเป็นขั้นเป็นตอน เช่น การรีดนม โคต้องปฏิบัติด้วยความรวดเร็ว สะอาดได้น้ำนมมากที่สุด มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำนม ทดสอบเด้านมอีกเสบของขอที่รีดนมเป็นต้น ดังที่สมโพธิ เพลี้ยครบุรี (2539 : 29) พบว่าฟาร์ม โคนมได้แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ การเลี้ยงโคนม และด้านโรงงานผลิตภัณฑ์นม ซึ่งการปฏิบัติงานจะฝึกให้นักศึกษาฝึกทักษะเกี่ยวกับการทำความสะอาด การฆ่าเชื้อในโรงเรือนและอุปกรณ์ต่าง ๆ การฝึกสัตว์ให้เชื่อเพื่อปฏิบัติงาน การกำจัดพยาธิภายนอกภายใน การคำนวณสูตรอาหารสัตว์และการให้อาหารสัตว์ระยะต่าง ๆ

ส่วนระบบสินเชื่อหรือแหล่งการเงิน และระบบผู้ปกครองนักศึกษาและชุมชน ที่ช่วยเหลือสนับสนุนและส่งเสริมการทำฟาร์มของวิทยาลัย ตามความเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษามีความแตกต่างกันโดยผู้บริหาร-อาจารย์ มีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากระบบสินเชื่อและการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชนนั้นยังน้อย เนื่องจากงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับฟาร์ม โคนมใช้ทุนดำเนินการจำนวนมากและผู้ปกครองควรมีส่วนเข้ามารับรู้การปฏิบัติงานของนักศึกษา ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานแต่ละครั้งเพื่อทราบข้อเท็จจริงในการจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอน และให้การสนับสนุนในโอกาสต่อไปในขณะที่นักศึกษามีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางโดยมีความเข้าใจว่างานฟาร์ม น่าจะได้รับการสนับสนุนจากแหล่งเงิน หรือชุมชนบ้างโดยอาจไม่เข้าใจถึงรายละเอียดในการดำเนินงานด้าน โคนมที่ต้องใช้ทุนในการดำเนินงานค่อนข้างมาก อาจารย์ผู้ควบคุมงานฟาร์มควรมีการสอนเรื่องการเตรียมการจัดทำงบประมาณที่จำเป็นใช้ในการจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้งเพื่อให้เข้าใจตรงกันไม่มองว่าฟาร์ม โคนมมีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตและมีรายได้พอที่จะสามารถที่จะดำเนินงานเป็นธุรกิจเช่นเดียวกับธุรกิจเอกชนได้ ส่วนประการสุดท้ายที่มีความ

คิดเห็นที่ใกล้เคียงกันคือระบบตลาดจำหน่ายผลผลิตเกษตรกรรม โดยผู้บริหาร-อาจารย์มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และนักศึกษามีความคิดเห็นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เนื่องจากความคิดเห็นที่ใกล้เคียงกันนี้เกิดจากนักศึกษามีความใกล้ชิดกับอาจารย์ผู้สอน แต่อาจยังไม่ทราบระเบียบการจำหน่ายผลผลิตของทางราชการ โดยที่สถานศึกษาสามารถดำเนินการจัดจำหน่ายผลผลิตของตนเองได้ นักศึกษาสามารถนำผลผลิตไปขายเพื่อเป็นการหารายได้ และเป็นการฝึกหัดการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเป็นการฝึกทักษะได้อีกทางหนึ่งด้วย ผู้บริหาร-อาจารย์จึงให้ความสำคัญในการฝึกการจำหน่ายผลผลิตโดยให้นักศึกษาฝึกส่งนม ฝึกการแปรรูป ฝึกการทำบัญชีรับ-จ่าย เพื่อจะได้ทราบถึงวิธีการดำเนินธุรกิจในอนาคตข้างหน้าต่อไป

จะเห็นว่าวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคกลางมีจุดที่น่าสนใจหลายอย่าง จากการวิจัยครั้งนี้ เช่น ปริมาณน้ำที่ใช้ในวิทยาลัยพอเพียง ผู้บริหาร-อาจารย์ นักศึกษาให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจการฟาร์มโคนมเป็นอย่างดี อีกทั้งผู้ปฏิบัติมีความเป็นอิสระในการดำเนินงานฟาร์มโคนมได้เป็นอย่างดี ในด้านเงินทุน และงบประมาณได้รับการสนับสนุนพอสมควร ในด้านการตลาดมีการจัดจำหน่ายที่ดี นักศึกษาได้ฝึกตั้งแต่การเลี้ยง การแปรรูป จนถึงการจัดจำหน่าย นอกจากนี้ผู้บริหาร-อาจารย์ และนักศึกษายังได้ชี้ประเด็นที่สำคัญอีกว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาฟาร์มโคนมในความต้องการมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระดับมากที่สุดตรงกันคือ ระบบการสอน และระบบการบริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องควรให้ความสนใจช่วยเหลือ และส่งเสริมสนับสนุนอย่างเต็มที่ เพื่อให้บังเกิดผลดีในการพัฒนาฟาร์มโคนมในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคกลาง ผู้บริหาร-อาจารย์ต้องเข้ามามีส่วนร่วม และรับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในด้านการปฏิบัติงานของครู-อาจารย์ผู้สอนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอน และเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างแท้จริง นักศึกษาเองก็จะได้รับความรู้และทักษะจากครู-อาจารย์ผู้สอนอย่างเต็มที่ และบังเกิดประโยชน์สูงสุด

5.6 ข้อเสนอแนะ

5.6.1 ข้อเสนอแนะต่อวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคกลาง สังกัด กรมอาชีวศึกษา

1) ผู้บริหารควรพิจารณาตอบแทน และสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ ครู-อาจารย์ ผู้ดูแลฟาร์มโคนม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพคุณ ศิริวรรณ และคณะ (2540 : 112) เสนอแนะว่า กรมเจ้าสังกัดหรือผู้บริหารระดับสูงควรพิจารณาตอบแทนและสร้างขวัญ และกำลังใจแก่ครู-อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต เพื่อสร้างความมั่นใจในการทำงาน และให้ความสำคัญเนื่องจากงานฟาร์มโคนมสามารถสร้างรายได้ให้กับวิทยาลัยได้ทางหนึ่งถ้ามีการพิจารณาจ่ายค่าตอบแทนตามระเบียบระบบบัญชีการรับจัดทำ รับบริการ รับจ้าง ผลิตเพื่อจำหน่าย ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2541 โดยสามารถจ่ายเป็นค่าตอบแทนแก่นักศึกษา ครูอาจารย์ผู้ควบคุมงาน และลูกจ้างประจำได้ (คู่มือ

ระบบบัญชีการรับจัดทำ รับบริการ รับจ้าง ผลิตเพื่อจำหน่าย ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2541. 2541 : 2) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างขวัญ และกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานได้ ดังนั้น การสร้างขวัญกำลังใจ หรือการได้รับการพิจารณาให้ความช่วยเหลือตอบแทนเป็นกรณีพิเศษ เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างหนึ่ง

2) ผู้บริหารควรพิจารณาส่งเสริมสนับสนุนให้ครู-อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มโคนม ได้เข้ารับการฝึก พัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะ ในการดำเนินงานฟาร์มอย่างมีประสิทธิภาพ และสม่ำเสมอ และเป็นสิ่งจำเป็นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพคุณ ศิริวรรณ และคณะ (2540 : 113) เสนอแนะว่ากรมเจ้าสังกัดหรือผู้บริหารควรพิจารณาส่งเสริมสนับสนุนให้ครู-อาจารย์ควบคุม ฟาร์มสาธิตได้เข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะการดำเนินงานฟาร์มอย่างมี ประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่ง และการได้มีโอกาสได้ฝึกอบรมหรือ ไปดูงานย่อมเป็นการพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานฟาร์มเป็นอย่างดีเช่นการได้รับการ อบรมในด้านการแปรรูปผลผลิต การตลาด ระบบสหกรณ์เพื่อใช้ถ่ายทอดให้นักศึกษาได้เข้าใจ ระบบการผลิต และจำหน่ายผลผลิตเพื่อใช้ในการเรียนการสอนเกี่ยวกับการเลี้ยง โคนมให้ได้รับ ประโยชน์สูงสุด

3) ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนอย่างจริงจังเกี่ยวกับสภาพความพร้อมของปัจจัย ที่ช่วยสนับสนุนการทำฟาร์มโคนมในสถานศึกษาให้เพียงพอ และต่อเนื่อง เช่น อุปกรณ์เครื่องมือ ที่ใช้ในการดำเนินงาน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล(คอมพิวเตอร์) มีการชี้แจงระเบียบการจัดซื้อ- จัดจ้างให้นักศึกษาเข้าใจในระบบ และมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี เพื่อให้ เกิดทักษะในการจัดการวางแผนการดำเนินงานด้านงบประมาณของฟาร์ม โคนม เพื่อสามารถ นำทักษะที่ได้รับไปใช้ในอนาคตข้างหน้าต่อไป

4) ควรมีความร่วมมือประสานงานระหว่างวิทยาลัยที่มีฟาร์มโคนม เพื่อ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ หรือสรรหาความรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีซึ่งกัน และกัน เช่น การจัดทัศนศึกษาหรือส่งอาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์ม โคนมไปศึกษาดูงานฟาร์มโคนม แห่งอื่นเพื่อนำเอาส่วนที่ดี หรือเทคโนโลยีใหม่ๆมาปรับปรุงฟาร์ม มีการประสานงานกับผู้ปกครอง นักศึกษา เพื่อให้มีความเข้าใจเป็นไปในทางเดียวกัน และมีโอกาสให้ความช่วยเหลือสนับสนุน การทำฟาร์ม หรือจัดหาสถานที่ฝึกงานให้นักศึกษา การหาทุนสนับสนุนการเรียนการสอน ผู้บริหาร คือ ผู้ประสานงานระหว่างอาจารย์ผู้สอน ผู้ปกครอง และนักศึกษา เพื่อให้ทราบนโยบายในการ ดำเนินงานฟาร์มของวิทยาลัย ทิศทางการดำเนินงาน การปรับปรุงงานฟาร์มไปในทางเดียวกันกับ การจัดการเรียนการสอน เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนางานฟาร์ม โคนมต่อไปในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวน ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.6.2 ข้อเสนอแนะต่ออาจารย์ผู้ควบคุมงานฟาร์มโคนม

1) อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มโคนมควรศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ ดังเช่น มนัส สุวรรณพงษ์ (2531 : เนื้อความย่อ) พบว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เกษตรกรรมมีความต้องการอาจารย์ที่ทำงานเฉพาะสาขา ต้องการให้เน้นด้านการฝึกงานภายนอก และภายใน และวางแผนล่วงหน้าเกี่ยวกับฟาร์ม เพื่อนำความรู้และทักษะมาพัฒนางานฟาร์มโคนม ของวิทยาลัย เช่น การศึกษาดูงานฟาร์มโคนมในแหล่งที่ประสบความสำเร็จ และนำนักศึกษา ไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากภาคเอกชน การฝึกงานนอกสถานที่ และมีการสัมมนาของนักศึกษา เพื่อมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการพัฒนาฟาร์มโคนมต่อไป

2) อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มโคนมจะต้องให้ข้อมูล ปัญหา อุปสรรคในการ ดำเนินงานฟาร์มโคนมแก่ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องเพื่อการร่วมกันแก้ปัญหที่เกิดขึ้นให้ผ่านไป ได้ เป็นอย่างดี และเหมาะสมดังเช่น จิต อิศสระรัชย์ (2537 : 25) ได้กล่าวว่างานฟาร์มของวิทยาลัย ถือเป็นกิจการที่จำเป็น เพราะเป็นที่ฝึกทักษะ และประสบการณ์ของสถานศึกษา ซึ่งเป็น ส่วนประกอบของการเรียนการสอน และผลการดำเนินงานยังก่อให้เกิดรายได้เข้ามาเป็นเงินบำรุง การศึกษา เพื่อใช้พัฒนาการเรียนการสอนได้

3) อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มโคนม จะต้องประสานงานกับผู้ปกครองนักศึกษา อยู่เนื่อง ๆ เนื่องจากผู้ปกครองนักเรียนเป็นผู้มีอิทธิพลอย่างมากในการวางแผนการศึกษาให้แก่ นักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการประกอบอาชีพ (นพคุณ ศิริวรรณ และคณะ. 2540 : 15) และ เพื่อการเข้าไปทราบปัญหาที่แท้จริงระหว่างผู้ปกครองกับนักศึกษา รวมถึงการเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำเป็นตัวกลางสร้างความเข้าใจระหว่างผู้ปกครอง นักศึกษา และผู้บริหาร มีส่วนร่วม ในการพิจารณาวางแผนงบประมาณประจำปี มีการชี้แจงความเข้าใจ จัดทำโครงการดำเนินการ ฟาร์มโคนมระยะยาว และต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลาเพื่อความสมบูรณ์ในการวางแผนการดำเนินงาน และสามารถปฏิบัติได้อย่างจริงจัง

5.6.3 ข้อเสนอแนะต่อนักศึกษาและศิษย์เก่า

1) นักศึกษาจะต้องให้ความสนใจในเรื่องของการฝึกทักษะในด้านการเลี้ยงโคนม ตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมงานฟาร์มโคนม มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดขอคำปรึกษา และคำแนะนำเพื่อเป็นการเพิ่มทักษะให้ถูกต้อง มีการสอบถามและแสดงความคิดเห็นอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการเรียนทางด้าน โคนม

2) นักศึกษาควรไปประสานงานกับศิษย์เก่าซึ่งเป็นการติดต่อระหว่างรุ่นพี่กับ รุ่นน้องโดยตรงที่มีสถานประกอบการด้าน โคนมเพื่อความสะดวกในการขอความร่วมมือที่จะเข้าไป ฝึกงานเพื่อให้เกิดทักษะด้านการเลี้ยงโคนมให้มากที่สุด มีการพูดคุยเรื่องปัญหาที่อาจพบบ้าง ในขณะ ปฏิบัติงานอยู่ รวมทั้งการขอรับการสนับสนุนใน โอกาสอันควรหลังจากเสร็จสิ้นการฝึกงาน

เพื่อเปิดโอกาสให้รุ่นน้องในรุ่นต่อไปได้มีโอกาสศึกษาเช่นเดียวกับตนเอง รวมถึงการขอรับการสนับสนุนทุนการศึกษา หรืออุปกรณ์การศึกษาที่อาจให้การสนับสนุนได้

3) นักศึกษาควรมีการประสานงานกับผู้ปกครองของตนเพื่อให้ทราบถึงข้อดีของการฝึกงานในฟาร์มเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างสถานศึกษา สถานที่ฝึกงาน และตัวผู้ประกอบการเอง และผู้ปกครองสามารถเข้าใจถึงความสำคัญในการเรียนการสอนของสถานศึกษาได้ดีขึ้นอีกทางหนึ่ง ผู้ปกครองควรจะเข้าไปมีโอกาสได้เห็นการฝึกปฏิบัติงานของสถานประกอบการ เช่น ไปเยี่ยมชมบ้างอย่างน้อย 1 ครั้งเพื่อเกิดขวัญและกำลังใจ และมีโอกาสได้ทราบถึงแนวทางในการดำเนินชีวิตของนักศึกษาว่ามีแนวโน้มในการทำงานในอนาคตเป็นเช่นไร เพื่อประกอบการตัดสินใจและให้การสนับสนุนในโอกาสต่อไป อีกทั้งยังเป็นการทำความรู้จักกับเจ้าของกิจการที่อาจเป็นผู้อื่นหรือศิษย์เก่าที่มีโอกาสให้การสนับสนุนหรือให้คำแนะนำในการประกอบอาชีพต่อไปในอนาคตข้างหน้า

5.6.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาค้นคว้าความต้องการพัฒนางานฟาร์ม โคนมในเรื่องเดียวกันนี้ เพื่อเปรียบเทียบความต้องการพัฒนางานฟาร์ม โคนมในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ในภาคอื่น ๆ เพื่อจะได้ทราบภาพรวมของ การเลี้ยงโคนมแต่ละภาคเพื่อสามารถที่จะนำเอาข้อมูลที่ได้มาทำการพัฒนาฟาร์ม โคนมในการจัดการเรียนการสอนด้าน โคนมต่อไป

2) ควรมีการศึกษาค้นคว้าความต้องการนักศึกษาฝึกงาน หรือความคิดเห็นที่มีต่อนักศึกษาฝึกงานด้าน โคนมในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ตามความต้องการของผู้ประกอบการด้าน โคนม

บรรณานุกรม

กรมอาชีวศึกษา. 2540. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พ.ศ.2540. กรุงเทพฯ :
กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

กรมปศุสัตว์. 2538. ประมวลสถิติประจำปี. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตร
และสหกรณ์.

กรมปศุสัตว์. 2530. การพัฒนาการเลี้ยงโคนมในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : กองบำรุงพันธุ์สัตว์
กรมปศุสัตว์ เอกสารอัดสำเนา.

กองวิทยาลัยเกษตรกรรม. 2526. เอกสารแนะนำสถานศึกษาเกษตรประจำปี 2526. กรุงเทพฯ :
กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

คณะกรรมการผลิตภัณฑ์นม. 2538. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ และปริมาณการเลี้ยงโคนม.
กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี เอกสารอัดสำเนา.

จิต อิศระริย์. 2537. การบริหารวิทยาลัยเกษตรกรรมอุดรธานี สถานศึกษาดีเด่น ปีการศึกษา 2537.
อุดรธานี : วิทยาลัยเกษตรกรรมอุดรธานี. เอกสารอัดสำเนา

เจริญ เอี่ยมสุภานิต. 2530. "การจัดงานฟาร์มของคณะวิชาพืชกรรม วิทยาลัยเกษตรกรรม
กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรมอาชีวศึกษา." วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต.
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชาญชัย รอดอนันต์. 2530. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาในระดับภาควิชาสัตวศาสตร์/
สัตวบาล ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา.

ชวนิศนดากร รววรรณ. มรว. 2527. การเลี้ยงโคนม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

นพคุณ ศิริวรรณ และคณะ. 2540. ความต้องการพัฒนางานฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาของครู
อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ระดับอาชีวศึกษา ช่างักัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ :
รายงานวิจัยภาควิชาครูศาสตร์เกษตร คณะครูศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

นพคุณ ศิริวรรณ. 2532 ก. งานฟาร์ม "กลยุทธ์สำคัญของการศึกษาเกษตร". กรุงเทพฯ :
ศูนย์การพิมพ์พลชัย.

_____. 2532 ข. เกษตรกรรมยุคใหม่ "ความหวังของเกษตรกรไทย". กรุงเทพฯ :
ศูนย์การพิมพ์พลชัย.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นไว้สำหรับการศึกษาใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
บุญมี กองสมบัติ. 2526. "การศึกษาสภาพการเลี้ยงโคนมของสมาชิกสหกรณ์โคนมอยุธยา
อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา." วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2530. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : เอกสารประกอบการสอน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. เอกสารอัดสำเนา.

ปิฎกภูษ บุนนาค. 2508. คู่มือการสอนวิชาเกษตรกรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เฟื่องอักษร.

พรทิพย์ แก้วประทุม. 2539. “ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมครบวงจรจังหวัดนครพนม.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มนัส สุวรรณพงษ์. 2531. “ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เกษตรกรรม เขตการศึกษา 2 ต่อการเรียนการสอนเพื่อให้เหมาะสมกับการประกอบอาชีพเกษตร”. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา. 2541. มอบหมายหน้าที่ ครู-อาจารย์ ลูกจ้างประจำ ปีงบประมาณ 2541. ฉะเชิงเทรา : งานเอกสารการพิมพ์.

วิบูลย์ศักดิ์ กาวิตะ และญาณิน โอภาสพัฒนกิจ. 2534. การผลิตโคนม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

วชิรา กิตติวัฒน์วงศ์. 2529. “ความต้องการรับบริการของสมาชิกโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมในนิคมสร้างตนเองพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี-ลพบุรี.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศรารุณี ม่วงศรี. 2529. “การศึกษาด้านเทคนิคในการผสมพันธุ์ การให้อาหาร และการจัดการเลี้ยงดูโคนมของฟาร์มในตำบลหนองโพธิ์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศูนย์สารสนเทศการเกษตร. 2541. รายงานภาวะการผลิตน้ำนมดิบประจำไตรมาสที่ 3-4 ปี

2541. กรุงเทพฯ : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. เอกสารอัดสำเนา

สินชัย เรืองไพบูลย์. 2539. การพัฒนาโคนมของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : กลุ่มงานส่งเสริมโคนม กองส่งเสริมการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์. เอกสารอัดสำเนา.

สมโพธิ เพ็ญครบุรี. 2539. “สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาการฝึกงานเกษตรภายในสาขาสัตวศาสตร์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในวิทยาลัยเกษตรกรรม” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ที่ใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ขอสงวนสิทธิ์ในสิ่งที่ปรากฏและไม่รับผิดชอบต่อการใช้งานใดๆ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2539. สรุปสถานการณ์อุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : เอกสารสนเทศสถิติสำนักงานสถิติแห่งชาติ. เอกสารอัดสำเนา

- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2538. ทิศทางการพัฒนาปศุสัตว์ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544. กรุงเทพฯ : กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สมศักดิ์ เจริญวัย. 2530. "สภาพการจัดการสอนวิชาปฏิบัติการตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2524 ในวิทยาลัยเกษตรกรรมภาคกลาง." วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สงบ เพียรทำดี. 2529. "การพัฒนาทักษะเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาสัตวบาล โดยอาศัยงานฟาร์มของวิทยาลัยเกษตรกรรมในเขตภาคกลาง." วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- หน่วยตรวจสอบภายใน. 2542. คู่มือระบบบัญชีการรับจัดทำ รับบริการ รับจ้าง ผลิตภัณฑ์จำหน่าย (ฉบับปรับปรุง) พ.ศ. 2542. กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย. 2538. "โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมครบวงจร จังหวัดนครพนม." เอกสารอัดสำเนา.
- อำพล เสนาณรงค์. 2538. วิวัฒนาการของการเกษตรในประเทศไทย. เอกสารประกอบการเรียน วิชาการพัฒนาการศึกษาเกษตร. เอกสารอัดสำเนา.
- อนุชา สิริ. 2529. การจัดการฟาร์มโคนม. เชียงใหม่ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางสัตว์ คณะผลิตกรรมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

โครงการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นในการพัฒนาฟาร์มโคนมของผู้บริหาร-อาจารย์ นักศึกษา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคกลาง สังกัดกรมอาชีวศึกษา (สำหรับผู้บริหาร - อาจารย์)

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
(ผู้บริหารและ อาจารย์ทุกท่านตอบ)
ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพของฟาร์มโคนม
(อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มโคนมตอบ)
ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาฟาร์มโคนมในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี
(ผู้บริหารและอาจารย์ทุกท่านตอบ)
2. กรุณาอ่านข้อความของคำถามในแต่ละข้อ โดยละเอียด และกรุณาตอบคำถามทุกข้อ
3. กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ซึ่งเป็นคำตอบที่ดีที่สุด และผู้วิจัยจะใช้คำตอบของท่านเป็นข้อมูลในการวิจัยเท่านั้น และจะเก็บข้อมูลของท่านไว้เป็นความลับ และไม่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ท่านแต่อย่างใด
4. ผู้บริหาร-อาจารย์ หมายถึง ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการทั้ง 4 ฝ่าย หัวหน้าคณะวิชาสัตวศาสตร์ อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มโคนม และผู้จัดการฟาร์มธุรกิจ

ขอขอบคุณ

นายทศพล สุนทรโรทก

นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขา ศึกษาศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

60

ตอนที่ 1

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง และโปรดเติมคำลงในช่องว่างที่กำหนดให้ตามความเป็นจริง

		สำหรับเจ้าหน้าที่
1. เพศ	☐ 1 ชาย ☐ 2 หญิง	SEX ☐ 4
2. อายุ	ปี	AGE ☐ 5-6
3. สถานภาพการสมรส	☐ 1 โสด ☐ 2 สมรส ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)	STA ☐ 7
4. ระดับการศึกษา	☐ 1 ปริญญาตรี ☐ 2 ปริญญาโท ☐ 3 ปริญญาเอก สาขาวิชาเอก	EDU ☐ 8
5. ตำแหน่ง	☐ 1 ผู้อำนวยการ ☐ 2 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายจัดการศึกษา ☐ 3 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการการศึกษา ☐ 4 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายแผนงานการศึกษา ☐ 5 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายงานฟาร์มธุรกิจ ☐ 6 ผู้จัดการฟาร์มธุรกิจ ☐ 7 อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มโคนม ☐ 8 หัวหน้าคณะวิชาสัตวศาสตร์	POS ☐ 9
6. ที่อยู่ปัจจุบัน	☐ 1 ภายในวิทยาลัย ☐ 2 ภายนอกวิทยาลัย	ADD ☐ 10
7. ประสบการณ์ด้านโคนม	☐ 1 ไม่มี ☐ 2 น้อยกว่า 5 ปี ☐ 3 6-10 ปี ☐ 4 มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	EXP ☐ 11
8. ท่านเคยผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับงานด้านฟาร์ม โคนมมาก่อนหรือไม่ (ถ้าเคยตอบข้อ 9)	☐ 1 เคย ☐ 2 ไม่เคย	TRN ☐ 12

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนไว้เพื่อใช้ในการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น หากท่านมีให้คำปรึกษาใดๆขอหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่ใช้

9. โปรดระบุนรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกอบรมในเรื่อง

เรื่อง	หน่วยงานที่จัด / ระยะเวลา	ประโยชน์ที่ได้รับ
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

ตอนที่ 2

สภาพของฟาร์มโคนม

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อความในช่องว่างที่กำหนดให้ตามความเป็นจริง (เฉพาะอาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มโคนม)

1. สภาพของฟาร์มโคนมในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

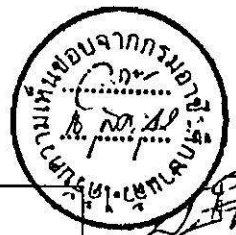
มีจำนวนโคนมทั้งหมด	(ตัว)	DAI □□□	13-15
มีพ่อพันธุ์โคนมทั้งหมด	(ตัว)	DAM□□□	16-18
มีแม่พันธุ์โคนมทั้งหมด	(ตัว)	DAF □□□	19-21
มีพื้นที่ทั้งหมด	(ไร่ / งาน / ตารางวา)	ARI □□□	22-24
มีโรงเรือนทั้งหมด	(โรงเรือน / หลัง / คอก)	HOM□□□	25-27
มีแปลงหญ้าทั้งหมด	(ไร่ / งาน / ตารางวา)	PAS □□□	28-30
อื่น ๆ (โปรดระบุ)			

2. สภาพปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการทำฟาร์มโคนม ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสมเพียงใด โปรดทำเครื่องหมาย

✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับสภาพปัจจัยต่อไปนี้

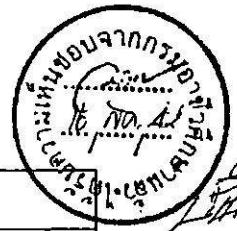
- 5 หมายถึง สภาพปัจจัยอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพปัจจัยอยู่ในระดับเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง สภาพปัจจัยอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสาร 2 หมายถึง ถ้าหากสภาพปัจจัยอยู่ในระดับเหมาะสมน้อย กรุณาให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น 1 หมายถึง สภาพปัจจัยอยู่ในระดับเหมาะสมน้อยที่สุด เอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

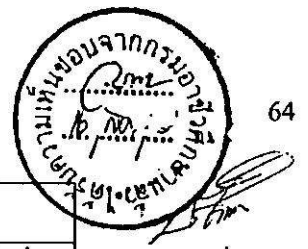
รายการ	สภาพปัจจัย					สำหรับเจ้าหน้าที่กรอก
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1. ด้านพื้นที่/ที่ดิน						
1.1 ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความลาดเท การระบายน้ำ ในด้านคุณภาพที่เหมาะสมกับฟาร์ม ไคโนมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	.....	.....	.....	.....	.....	LAN1 ☐ 31
1.2 พื้นที่ที่มีปริมาณเพียงพอ และเหมาะสมสำหรับฟาร์ม ไคโนมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	.....	.....	.....	.....	.....	LAN2 ☐ 32
1.3 มีพื้นที่สำหรับปลูกแปลงหญ้าเพียงพอ และเหมาะสมสำหรับ ฟาร์ม ไคโนมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	.....	.....	.....	.....	.....	LAN3 ☐ 33
2. ด้านแหล่งน้ำ และระบบชลประทาน						
2.1 คุณภาพน้ำเพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการ	.....	.....	.....	.....	.....	WAT1 ☐ 34
2.2 มีแหล่งน้ำสำหรับ ไคโนมเพียงพอและเหมาะสม	.....	.....	.....	.....	.....	WAT2 ☐ 35
2.3 มีระบบชลประทานสำหรับแปลงหญ้าเพียงพอ	.....	.....	.....	.....	.....	WAT3 ☐ 36
3. ด้านอาคารและ โรงเรือน						
3.1 มีโรงเรือนสำหรับพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ ไคโนมเพียงพอ และเหมาะสม	.....	.....	.....	.....	.....	HOU1 ☐ 37
3.2 มีโรงเรือนรีดนม	.....	.....	.....	.....	.....	HOU2 ☐ 38
3.3 โรงเรือนมีรั้วรอบขอบชิด	.....	.....	.....	.....	.....	HOU3 ☐ 39
3.4 โรงเรือนมีปอดถ่ายเทของเสีย	.....	.....	.....	.....	.....	HOU4 ☐ 40
3.5 มีห้องสำหรับฝึกปฏิบัติงาน	.....	.....	.....	.....	.....	HOU5 ☐ 41
3.6 มีห้องเก็บเครื่องมือและอุปกรณ์	.....	.....	.....	.....	.....	HOU6 ☐ 42

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการ	สภาพปัจจัย					สำหรับเจ้าหน้าที่กรอด
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
4. <u>ด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์/วัสดุและพันธุ์สัตว์</u>						
4.1 เครื่องมือ/อุปกรณ์ มีจำนวน และปริมาณเพียงพอกับความต้องการ	.....	.....	.....	.....	.....	MAC1 ☐ 43
4.2 เครื่องมือ/อุปกรณ์ มีคุณภาพดีเพียงพอและเหมาะสม	.....	.....	.....	.....	.....	MAC2 ☐ 44
4.3 มีวัสดุ/เคมีภัณฑ์ที่มีคุณภาพดีเหมาะสม	.....	.....	.....	.....	.....	MAC3 ☐ 45
4.4 มีวัสดุ/เคมีภัณฑ์ จำนวน/ปริมาณเพียงพอ	.....	.....	.....	.....	.....	MAC4 ☐ 46
4.5 มีพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ โคนมที่มีคุณภาพดีเหมาะสม	.....	.....	.....	.....	.....	MAC5 ☐ 47
5. <u>ด้านบุคลากร/แรงงาน</u>						
5.1 มีปริมาณแรงงาน/คนงานเพียงพอ	.....	.....	.....	.....	.....	WHA1 ☐ 48
5.2 แรงงาน/คนงานมีคุณภาพ และเหมาะสมกับงาน	.....	.....	.....	.....	.....	WHA2 ☐ 49
5.3 มีจำนวนอาจารย์ดูแลฟาร์ม โคนมเพียงพอเหมาะสม	.....	.....	.....	.....	.....	WHA3 ☐ 50
5.4 การได้รับความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....	WHA4 ☐ 51
5.5 การได้รับความช่วยเหลือ การส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงาน/บุคคลภายนอก	.....	.....	.....	.....	.....	WHA5 ☐ 52
5.6 การได้รับความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนจากบุคคลที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....	WHA6 ☐ 53

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการ	สภาพปัจจัย					สำหรับเจ้าหน้าที่กรอก
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
6. ด้านเงินทุน/งบประมาณ						
6.1 การได้รับความสะดวกในการเบิกจ่าย	.....	.....	.....	.....	.....	MON1 ☐ 54
6.2 ความเพียงพอและเหมาะสมของเงิน ทุน/งบประมาณที่ได้รับ	.....	.....	.....	.....	.....	MON2 ☐ 55
6.3 ความเพียงพอเหมาะสมของเงินทุน/ บคส.ที่ได้รับ	.....	.....	.....	.....	.....	MON3 ☐ 56
6.4 การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามแผน งาน	.....	.....	.....	.....	.....	MON4 ☐ 57
7. ด้านการตลาด/การจำหน่ายผลผลิต						
7.1 การจัดจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์มโคนม มีความคล่องตัวสูง	.....	.....	.....	.....	.....	MAR1 ☐ 58
7.2 มีตลาดภายนอกวิทยาลัย รองรับการ จำหน่ายผลผลิตจากฟาร์มโคนม	.....	.....	.....	.....	.....	MAR2 ☐ 59
7.3 มีตลาดภายในวิทยาลัย รองรับการ จำหน่ายผลผลิตจากฟาร์มโคนม	.....	.....	.....	.....	.....	MAR3 ☐ 60
7.4 มีตลาดในท้องถิ่น รองรับการจำหน่าย ผลผลิตจากฟาร์มโคนม	.....	.....	.....	.....	.....	MAR4 ☐ 61
7.5 คณะกรรมการจัดจำหน่ายผลผลิตจาก ฟาร์มโคนมมีความพร้อมและคล่องตัว ดี	.....	.....	.....	.....	.....	MAR5 ☐ 62
8. ด้านการบริหาร/การจัดการฟาร์ม						
8.1 ผู้บริหารสถานศึกษา/หัวหน้าคณะวิชา ได้ร่วมกิจกรรมของฟาร์มโคนมเป็น อย่างดี	.....	.....	.....	.....	.....	MAG1 ☐ 63
8.2 การดำเนินงานฟาร์มโคนมได้รับผล กำไรเป็นที่น่าพอใจ	.....	.....	.....	.....	.....	MAG2 ☐ 64
8.3 การบริหาร/จัดการฟาร์มโคนมเป็นไป ตามหลักของวิชาการ	.....	.....	.....	.....	.....	MAG3 ☐ 65

รายการ	สภาพปัจจัย					สำหรับเจ้าหน้าที่กรอก
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
8.4 การบริหาร/จัดการฟาร์มโคนมมีความ คด่องตัว	.....	.....	.....	.....	.....	MOG4 ☐ 66
8.5 ความมีอิสระในการพิจารณาจัดการ บริหารฟาร์มโคนม	.....	.....	.....	.....	.....	MOG5 ☐ 67

ตอนที่ 3

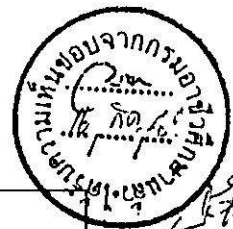
ความคิดเห็นในการพัฒนาฟาร์มโคนมในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อความในช่องว่างตามความเป็นจริง และกรุณาตอบทุกข้อ

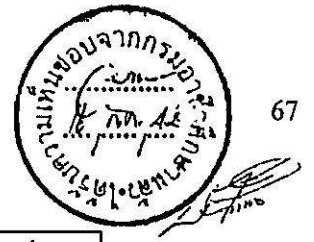
- 5 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นในการพัฒนามากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นในการพัฒนามาก
- 3 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นในการพัฒนาปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นในการพัฒนาน้อย
- 1 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นในการพัฒนาน้อยที่สุด

รายการ	สภาพปัจจัย					สำหรับเจ้าหน้าที่กรอก
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1. ระบบการสอน						
1.1 การจัดการเรียนการสอนด้านฟาร์มโคนม โดยให้มีบทบาทปฏิบัติการร่วมกับการสอนภาคทฤษฎี	.....	.....	.....	.....	.....	TEC1 ☐ 68
1.2 บทปฏิบัติการสอดคล้องสัมพันธ์กับทฤษฎี	.....	.....	.....	.....	.....	TEC2 ☐ 69
1.3 เน้นให้นักศึกษามีความรับผิดชอบ/หน้าที่/งานมอบหมาย	.....	.....	.....	.....	.....	TEC3 ☐ 70

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้... ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า...
 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี...
 ...

รายการ	สภาพปัจจัย					สำหรับเจ้าหน้าที่กรอก
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.4 มีอาจารย์คอยให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับทักษะความรู้ต่างๆด้าน โคนมแก่นักศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....	TEC4 ☐ 71
2. <u>ระบบการบริหารของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานฟาร์ม</u>						
2.1 ทักษะคิดของผู้บริหารที่มีต่อฟาร์มโคนม	.....	.....	.....	.....	.....	FAM1 ☐ 72
2.2 แนวทางการบริหาร เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาฟาร์มโคนม	.....	.....	.....	.....	.....	FAM2 ☐ 73
2.3 การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์การเรียนการสอนต่าง ๆ เกี่ยวกับฟาร์มโคนม	.....	.....	.....	.....	.....	FAM3 ☐ 74
2.4 การให้ขวัญกำลังใจ แก่ผู้ปฏิบัติงานฟาร์ม	.....	.....	.....	.....	.....	FAM4 ☐ 75
3. <u>ระบบการจัดโครงการฟาร์มของสถานศึกษา</u>						
3.1 ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน	.....	.....	.....	.....	.....	FAC1 ☐ 76
3.2 มีการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง	.....	.....	.....	.....	.....	FAC2 ☐ 77
3.3 มีการประชาสัมพันธ์งานฟาร์มอย่างต่อเนื่อง	.....	.....	.....	.....	.....	FAC3 ☐ 78
3.4 ความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ดูแลฟาร์มโคนม	.....	.....	.....	.....	.....	FAC4 ☐ 79
3.5 ความสนใจ และ รับผิดชอบของนักศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....	FAC5 ☐ 80
4. <u>ระบบสินเชื่อหรือแหล่งการเงิน</u>						
4.1 เงินทุนสนับสนุนจากกองทุนสงเคราะห์หรือมูลนิธิต่าง ๆ	.....	.....	.....	.....	.....	CAD1 ☐ 81
4.2 เงินสนับสนุนจากโครงการเงินกู้ต่างประเทศ	.....	.....	.....	.....	.....	CAD2 ☐ 82

รายการ	สภาพปัจจัย					สำหรับเจ้าหน้าที่กรอด
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
4.3 เงินทุนสนับสนุนจากวิทยาลัย	.....	.....	.....	.....	.....	CAD3 ☐ 83
4.4 เงินทุนสนับสนุนจากบริษัทห้างร้าน	.....	.....	.....	.....	.....	CAD4 ☐ 84
4.5 เงินทุนสนับสนุนจากสมาคมศิษย์เก่า	.....	.....	.....	.....	.....	CAD5 ☐ 85
5. ระบบวัสดุอุปกรณ์สิ่งของจำเป็นในฟาร์ม						
5.1 ความพร้อมของวัสดุในการดำเนินกิจการฟาร์ม	.....	.....	.....	.....	.....	EQU1 ☐ 86
5.2 ความพร้อมของอุปกรณ์ในการดำเนินกิจการฟาร์ม	.....	.....	.....	.....	.....	EQU2 ☐ 87
5.3 ความคล่องตัวในการจัดซื้อ-จัดจ้างวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานฟาร์ม	.....	.....	.....	.....	.....	EQU3 ☐ 88
5.4 ความคล่องตัวในการเบิก-จ่าย วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานฟาร์ม	.....	.....	.....	.....	.....	EQU4 ☐ 89
5.5 ความคล่องตัวของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินงานฟาร์ม	.....	.....	.....	.....	.....	EQU5 ☐ 90
6. ระบบการตลาดจำหน่ายผลผลิตผลเกษตรกรรม						
6.1 การวางแผนการตลาดจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์มเหมาะสม	.....	.....	.....	.....	.....	MAA1 ☐ 91
6.2 ผลผลิตมีคุณภาพดี เป็นที่ต้องการของตลาด/ชุมชน	.....	.....	.....	.....	.....	MAA2 ☐ 92
6.3 มีการนำระบบสหกรณ์เข้ามาใช้ในการจำหน่ายผลผลิต	.....	.....	.....	.....	.....	MAA3 ☐ 93
6.4 มีคณะกรรมการเป็นผู้กำหนดราคาจำหน่ายผลผลิตอย่างเหมาะสม	.....	.....	.....	.....	.....	MAA4 ☐ 94
6.5 ผู้จัดการฟาร์มธุรกิจมีการจัดการ/ความรู้ด้านการตลาดเป็นอย่างดี	.....	.....	.....	.....	.....	MAA5 ☐ 95

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครูซึ่ง นเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และโพ่งอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มี
 หมาย

รายการ	สภาพปัจจัย					สำหรับเข้าหน้าที่กรอก
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
7. ระบบของผู้ปกครองนักศึกษาและชุมชนที่ช่วยเหลือสนับสนุน และส่งเสริมการทำฟาร์มของวิทยาลัย						
7.1 ผู้ปกครองและชุมชนที่นักศึกษาอาศัยอยู่ให้การ สนับสนุน และส่งเสริมการทำฟาร์มของวิทยาลัย	.....	.....	.....	.....	.....	SPO1 ☐ 96
7.2 นักศึกษาได้เรียนรู้งานฟาร์มมาแล้วจากผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพทำฟาร์ม	.....	.....	.....	.....	.....	SPO2 ☐ 97
7.3 ผู้ปกครองมีส่วนช่วยกระตุ้นให้มีความอยากเรียนรู้ ด้านงานฟาร์ม	.....	.....	.....	.....	.....	SPO3 ☐ 98
7.4 ฐานะของครอบครัวที่ดีขึ้นจากการทำฟาร์มเป็นปัจจัยในการเลือกอาชีพการทำฟาร์ม	.....	.....	.....	.....	.....	SPO4 ☐ 99

ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่ท่านเห็นว่ามีความจำเป็นต่อการพัฒนาฟาร์ม โคนม นอกเหนือจากที่กล่าวในตอน
ตอนที่ 3 อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ผู้วิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

โครงการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นในการพัฒนาฟาร์มโคนมของผู้บริหาร-อาจารย์ นักศึกษา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกลุ่มภาคกลาง สังกัดกรมอาชีวศึกษา (สำหรับนักศึกษา)

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการพัฒนาฟาร์ม โคนมในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี
2. กรุณาอ่านข้อความของคำถามในแต่ละข้อโดยละเอียด และกรุณาตอบคำถามทุกข้อ
3. กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ซึ่งเป็นคำตอบที่ดีที่สุด และผู้วิจัยจะใช้คำตอบของท่านเป็นข้อมูลในการวิจัยเท่านั้น และจะเก็บข้อมูลของท่านไว้เป็นความลับ และไม่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ท่านแต่อย่างใด

ขอขอบคุณ

นายทศพล สุนทรโรทก

นักศึกษابริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขา วิศวกรรมเกษตร คณะวิศวกรรมศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง และโปรดเติมค่าลงในช่องว่างที่กำหนดให้ตามความเป็นจริง

สำหรับเจ้าหน้าที่

1. เพศ 1 ชาย 2 หญิง

SEX 4

2. อายุ ..... ปี

AGE 5-6

3. ระดับการศึกษา

1 กำลังศึกษาอยู่ชั้น ปวส. 1 2 กำลังศึกษาอยู่ชั้น ปวส. 2

EDU 7

ตอนที่ 2

ความคิดเห็นในการพัฒนาฟาร์มโคนมในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อความในช่องว่างตามความเป็นจริง และกรุณาตอบทุกข้อ

5 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นในการพัฒนามากที่สุด

4 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นในการพัฒนามาก

3 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นในการพัฒนาปานกลาง

2 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นในการพัฒนาน้อย

1 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นในการพัฒนาน้อยที่สุด

รายการ	สภาพปัจจัย					สำหรับเจ้าหน้าที่กรอก
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1. ระบบการสอน						
1.1 การจัดการเรียนการสอนด้านฟาร์มโคนมโดยให้มีบทบาทปฏิบัติการร่วมกับการสอนภาคทฤษฎี	.....	.....	.....	.....	.....	TEC1 ☐ 8
1.2 บทปฏิบัติการสอดคล้องสัมพันธ์กับทฤษฎี	.....	.....	.....	.....	.....	TEC2 ☐ 9
1.3 เน้นให้นักศึกษามีความรับผิดชอบ/หน้าที่/งานมอบหมาย	.....	.....	.....	.....	.....	TEC3 ☐ 10
1.4 มีอาจารย์คอยให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับทักษะความรู้ต่างๆด้านโคนมแก่นักศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....	TEC4 ☐ 11

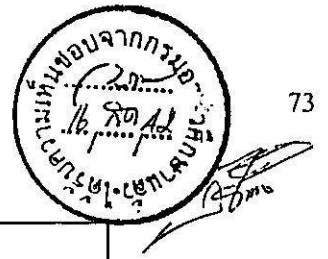
รายการ	สภาพปัจจัย					สำหรับเจ้าหน้าที่กรรณ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
2. ระบบการบริหารของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานฟาร์ม						
2.1 ทักษะของผู้บริหารที่มีต่อฟาร์มโคนม	.....	.....	.....	.....	.....	FAM1 ☐ 12
2.2 แนวทางการบริหาร เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาฟาร์มโคนม	.....	.....	.....	.....	.....	FAM2 ☐ 13
2.3 การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์การเรียนการสอนต่าง ๆ เกี่ยวกับฟาร์มโคนม	.....	.....	.....	.....	.....	FAM3 ☐ 14
2.4 การให้ขวัญกำลังใจ แก่ผู้ปฏิบัติงานฟาร์ม	.....	.....	.....	.....	.....	FAM4 ☐ 15
3 ระบบการจัดโครงการฟาร์มของสถานศึกษา						
3.1 ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน	.....	.....	.....	.....	.....	FAC1 ☐ 16
3.2 มีการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง	.....	.....	.....	.....	.....	FAC2 ☐ 17
3.3 มีการประชาสัมพันธ์งานฟาร์มอย่างต่อเนื่อง	.....	.....	.....	.....	.....	FAC3 ☐ 18
3.4 ความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ดูแลฟาร์มโคนม	.....	.....	.....	.....	.....	FAC4 ☐ 19
3.5 ความสนใจ และ รับผิดชอบของนักศึกษา	.....	.....	.....	.....	.....	FAC5 ☐ 20
4. ระบบสินเชื่อหรือแหล่งการเงิน						
4.1 เงินทุนสนับสนุนจากกองทุนสงเคราะห์หรือมูลนิธิต่าง ๆ	.....	.....	.....	.....	.....	CAD1 ☐ 21
4.2 เงินสนับสนุนจากโครงการเงินกู้ต่างประเทศ	.....	.....	.....	.....	.....	CAD2 ☐ 22

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้...
 ไม่ควรตีความขึ้นต้นเรื่องนั้นนับเป็นต้นฉบับและ...
 ...การนำไปใช้

รายการ	สภาพปัจจัย					สำหรับเจ้าหน้าที่กรอก
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
4.3 เงินทุนสนับสนุนจากวิทยาลัย	.....	.....	.....	.....	.....	CAD3 ☐ 23
4.4 เงินทุนสนับสนุนจากบริษัทห้างร้าน	.....	.....	.....	.....	.....	CAD4 ☐ 24
4.5 เงินทุนสนับสนุนจากสมาคมศิษย์เก่า	.....	.....	.....	.....	.....	CAD5 ☐ 25
5. ระบบวัสดุอุปกรณ์สิ่งของจำเป็นในฟาร์ม						
5.1 ความพร้อมของวัสดุในการดำเนินกิจการฟาร์ม	.....	.....	.....	.....	.....	EQU1 ☐ 26
5.2 ความพร้อมของอุปกรณ์ในการดำเนินกิจการฟาร์ม	.....	.....	.....	.....	.....	EQU2 ☐ 27
5.3 ความคล่องตัวในการจัดซื้อ-จัดจ้างวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานฟาร์ม	.....	.....	.....	.....	.....	EQU3 ☐ 28
5.4 ความคล่องตัวในการเบิก-จ่าย วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานฟาร์ม	.....	.....	.....	.....	.....	EQU4 ☐ 29
5.5 ความคล่องตัวของเจ้าหน้าที่ เกี่ยวข้องกับ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินงานฟาร์ม	.....	.....	.....	.....	.....	EQU5 ☐ 30
6. ระบบการตลาดจำหน่ายผลิตผลเกษตรกรรม						
6.1 การวางแผนการตลาดจำหน่ายผลิตผลจากฟาร์มเหมาะสม	.....	.....	.....	.....	.....	MAA1 ☐ 31
6.2 ผลิตผลมีคุณภาพดี เป็นที่ต้องการของตลาด/ชุมชน	.....	.....	.....	.....	.....	MAA2 ☐ 32
6.3 มีการนำระบบสหกรณ์เข้ามาใช้ในการจำหน่ายผลิตผล	.....	.....	.....	.....	.....	MAA3 ☐ 33
6.4 มีคณะกรรมการเป็นผู้กำหนดราคาจำหน่ายผลิตผลอย่างเหมาะสม	.....	.....	.....	.....	.....	MAA4 ☐ 34
6.5 ผู้จัดการฟาร์มธุรกิจมีการจัดการ/ความรู้ด้านการตลาดเป็นอย่างดี	.....	.....	.....	.....	.....	MAA5 ☐ 35

เอกสารนี้เป็นเอกสารของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ห้ามเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และ/หรืออ้างอิงถึงเจ้าของเอกสาร ยกเว้นที่มีการนำไปใช้

รายการ	สภาพปัจจัย					สำหรับเจ้าหน้าที่กรอก
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
7 ระบบของผู้ปกครองนักศึกษาและชุมชนที่ช่วยเหลือสนับสนุน และส่งเสริมการทำฟาร์มของวิทยาลัย						
7.1 ผู้ปกครองและชุมชนที่นักศึกษาอาศัยอยู่ให้การสนับสนุน และส่งเสริมการทำฟาร์มของวิทยาลัย	.....	.....	.....	.....	.....	SPO1 ☐ 36
7.2 นักศึกษาได้เรียนรู้งานฟาร์มมาแล้วจากผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพทำฟาร์ม	.....	.....	.....	.....	.....	SPO2 ☐ 37
7.3 ผู้ปกครองมีส่วนช่วยกระตุ้นให้มีความอยากเรียนรู้ ด้านงานฟาร์ม	.....	.....	.....	.....	.....	SPO3 ☐ 38
7.4 ฐานะของครอบครัวที่ดีขึ้นจากการทำฟาร์มเป็นปัจจัยในการเลือกอาชีพการทำฟาร์ม	.....	.....	.....	.....	.....	SPO4 ☐ 39

ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่ท่านเห็นว่ามีความจำเป็นต่อการพัฒนาฟาร์มโคนม นอกเหนือจากที่กล่าวในตอนที 3 อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ผู้วิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

นายทศพล สุนทรโรทก เกิดเมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2501 ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2513 - ประถมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนสตรีวรนาถ บางเขน กรุงเทพฯ
- พ.ศ. 2516 - มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ.3) จากโรงเรียนธัญบุรี จ.ปทุมธานี
- พ.ศ. 2518 - มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ.5) แผนกทั่วไป จากโรงเรียนเกษตรกรรมนครราชสีมา
- พ.ศ. 2520 - ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ช่างเกษตร จากโรงเรียนเกษตรกรรมลพบุรี
- พ.ศ. 2522 - ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาเกษตรกรรม (สัตวบาล)
จาก วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเกษตรพระนครศรีอยุธยา
- พ.ศ. 2529 - ครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต (ค.อ.บ.) สาขา ครุศาสตร์เกษตร (เทคโนโลยีการผลิตสัตว์) จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ประวัติการศึกษา-อบรม และดูงาน

- พ.ศ. 2527 - อบรมหลักสูตรการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ รุ่นที่ 69 โดย กอ.รมน.บก.สศ.
- พ.ศ. 2528- - ลาศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์เกษตร (เทคโนโลยีการผลิตสัตว์)
2529 ณ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- พ.ศ. 2532 - อบรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์นม โดย กรมอาชีวศึกษา และ FAO
- พ.ศ. 2533 - อบรมการซ่อมบำรุงโรงงานผลิตภัณฑ์นม โดย กรมอาชีวศึกษา และ FAO
- พ.ศ. 2534 - ดูงานด้านการแปรรูปน้ำนม และการเลี้ยงโคนม ณ ประเทศเนเธอร์แลนด์
โดย องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (อ.ก.บ.ท.)
- พ.ศ. 2534 - ดูงานด้านการเกษตร ณ ประเทศ เบลเยียม เยอรมันนี เดนมาร์ก สวีเดน นอร์เวย์
- พ.ศ. 2535 - อบรมการผสมเทียมโคนม โดย กรป.กลาง
- พ.ศ. 2536 - อบรมเทคนิคการผสมเทียมในโคนม โดย กรมอาชีวศึกษา
- พ.ศ. 2536 - ดูงานด้านการจัดการศึกษาเกษตร ณ ประเทศมาเลเซีย โดย กรมอาชีวศึกษา
- พ.ศ. 2537 - อบรมการย้ายฝากตัวอ่อนในโคนม โดย กรมอาชีวศึกษา
- พ.ศ. 2538 - ดูงานด้านฟาร์มโคนม ณ ประเทศออสเตรเลีย โดย สโมสร APEX ออสเตรเลีย
- พ.ศ. 2539 - อบรมระบบการบริหารงานคุณภาพ ISO 9000 โดย สถาบันพัฒนาครูอาชีวศึกษา (SDI)
- พ.ศ. 2540 - อบรมการวิจัยทางสัตวศาสตร์ โดย สถาบันพัฒนาครูอาชีวศึกษา (SDI)
- พ.ศ. 2540 - อบรมการวิจัยทางโคนม โดย สถาบันพัฒนาครูอาชีวศึกษา (SDI)
- พ.ศ. 2541 - อบรมการจัดกิจกรรม 5 ส ในสถานศึกษา โดย หน่วยศึกษานิเทศ กรมอาชีวศึกษา

ประวัติการรับราชการ

- พ.ศ. 2523 - รับราชการในตำแหน่ง ครู 2 ระดับ 2 โรงเรียนเกษตรกรรมสตูล
- พ.ศ. 2525 - รับราชการในตำแหน่ง ครู 2 ระดับ 3 โรงเรียนเกษตรกรรมสตูล
- พ.ศ. 2526 - รับราชการในตำแหน่ง อาจารย์ 1 ระดับ 3 วิทยาลัยเกษตรกรรมขอนแก่น
- พ.ศ. 2532 - รับราชการในตำแหน่ง อาจารย์ 1 ระดับ 4 วิทยาลัยเกษตรกรรมขอนแก่น
- พ.ศ. 2534 - รับราชการในตำแหน่ง อาจารย์ 1 ระดับ 5 วิทยาลัยเกษตรกรรมขอนแก่น
- พ.ศ. 2536 - รับราชการในตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 5 วิทยาลัยเกษตรกรรมขอนแก่น
- พ.ศ. 2537 - รับราชการในตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 5 วิทยาลัยเกษตรกรรมฉะเชิงเทรา
- พ.ศ. 2537 - รับราชการในตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 6 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา
- พ.ศ. 2540 - รับราชการในตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา
- พ.ศ. 2541 - รับราชการในตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา
รักษาการในตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี
- พ.ศ. 2542 - รับราชการในตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัย ระดับ 7
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี จนถึงปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้